

T.C.
SIIRT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

Cihan CAYHAN

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN WATTPAD UYGULAMASI
KULLANIMI İLE OKUMA VE YAZMA ÖZ YETERLİKLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı: **Doç. Dr. Rezan KARAKAŞ**

SIIRT-2017

T.C.
SIIRT ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Siirt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum "Ortaokul Öğrencilerinin Wattpad Uygulaması Kullanımı ile Okuma ve Yazma Öz Yeterlikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Tezimin 1 yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

17.11.2017

Cihan CAYHAN

T.C.
SIIRT ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Doç. Dr. Rezan KARAKAŞ danışmanlığında, Cihan CAYHAN tarafından hazırlanan "ORTAOKUL ÖĞENCİLERİNİN WATTPAD UYGULAMASI KULLANIMI İLE OKUMA VE YAZMA ÖZ YETERLİKLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ" adlı çalışma 17/11/2017 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Türkçe Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Rezan KARAKAŞ

Jüri.Üyesi : Prof. Doç. Dr. Muhsine BÖREKÇİ

Jüri.Üyesi : Doç. Dr. Nesrin FEYZİOĞLU

Jüri.Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Erhan AKIN

Jüri.Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Yakup TOPAL

İmza:

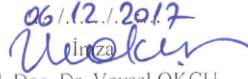
İmza:

İmza:

İmza:

İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir.

06.12.2017

Yrd. Doç. Dr. Veysel OKÇU
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER...	I
ÖZET.....	V
ABSTRACT	VI
ÖNSÖZ.....	VII
KISALTMALAR DİZİNİ	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ	IX
TABLolar DİZİNİ.....	X
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM.....	3
1.1.PROBLEM DURUMU	3
1.2.PROBLEM CÜMLESİ	7
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	7
1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	9
1.5. VARSAYIMLAR	10
1.6. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLAR	11
1.7. TANIMLAR	11
1.7.1. E- kitap.....	11
1.7.2. Wattpad.....	11
1.7.3. Öz Yeterlik.....	11
İKİNCİ BÖLÜM	12
KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	12
2.1. DİLİN TANIMI VE ÖNEMİ.....	12
2.2. DİL VE TEKNOLOJİK GELİŞMELER	14
2.3. OKUMA	17

2.4. YAZMA.....	21
2.6. E-KİTAP.....	25
2.6.1. E-Kitabın Avantajları.....	32
2.6.2. E-Kitabın Dezavantajları:	34
2.6. WATTPAD.....	35
2.6.1. Wattedpad Hakkında Yorumlar	44
2.7. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	48
2.8. ARAŞTIRMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	58
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	59
YÖNTEM.....	59
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	59
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM.....	59
Tablo 3.1. Çalışmaya Katılanların Sosyodemografik Verilerinin Dağılımı.....	60
Tablo 3.2. Çalışmaya Katılanların Ebeveynlerine Ait Verilerin Dağılımı.....	61
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	61
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	62
3.3.2. Yazma Öz Yeterlikleri Ölçeği (YÖYÖ)	62
3.3.3. Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ).....	63
3.3.4. Uygulama Süreci.....	63
3.4. VERİLERİN ANALİZİ	64
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	65
4. BULGULAR ve YORUMLAR	65
Tablo 4.1. Wattedpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Wattedpad’le Tanışma Biçimleri ve Wattedpad’le Geçirilen Zamana İlişkin Özelliklerinin Dağılımı.....	65
Tablo 4.2. Wattedpad Kullanan ve Kullanmayan Öğrencilerin İnternet ve Bilişim Aygıtı Kullanım Özelliklerinin Dağılımı	66
Tablo 4.3. Wattedpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Wattedpad’e Erişim Sağladıkları Araçların Karşılaştırılması.....	67
Tablo 4.4. Wattedpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Wattedpad Kullandıkları Yerlerin Dağılımı.....	68

III

Tablo 4.5. Wattpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Wattpad Kullanım Amaçlarının Dağılımı	68
Tablo 4.6. Wattpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Wattpad’de Okumayı Tercih Ettikleri Kitap Türlerinin Dağılımı	69
Tablo 4.7. Wattpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Wattpad’de Okudukları Kitap Türlerinin Karşılaştırılması	70
Tablo 4.8. Wattpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Wattpad Kullandıkları Mekânların Karşılaştırılması	71
Tablo 4.9. Wattpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Wattpad Kullanım Sıklıklarının Karşılaştırılması	72
Tablo 4.10. Wattpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Wattpad Kullanma Amaçlarının Karşılaştırılması	73
Tablo 4.11. Wattpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Wattpad’le Tanışma ve Günlük Kullanım Sürelerinin Karşılaştırılması	74
Tablo 4.12. Katılımcıların Türkçe Notu, Uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ), Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) ile Wattpad Kullanım Süresi Arasındaki İlişki	75
Tablo 4.13. Katılımcılara Uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) Puanlarının Dağılımı	76
Tablo 4.14. Katılımcılara Uygulanan Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) Puanlarının Dağılımı	76
Tablo 4.15. Katılımcılara Uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) ile Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) Puanları Arasındaki İlişki	77
Tablo 4.16. Katılımcılara Uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) ve Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) ile Yaş, Cinsiyet, Sınıf ve Türkçe Notu Arasındaki İlişki	78
Tablo 4.17. Katılımcılara Uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) ve Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) ile Ebeveyn Özellikleri Arasındaki İlişki	79
Tablo 4.18. Wattpad Kullanan ve Kullanmayan Ortaokul Öğrencilerinin Sosyodemografik Verilerinin Dağılımı	80
Tablo 4.19. Wattpad Kullanan ve Kullanmayan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Türkçe Notlarının Karşılaştırılması	81
Tablo 4.20. Wattpad Kullanan ve Kullanmayan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) Puanlarının Karşılaştırılması	82
Tablo 4.21. Wattpad Kullanan ve Kullanmayan Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre YÖYÖ Puanlarının Karşılaştırılması	83
Tablo 4.22. Wattpad Kullanan ve Kullanmayan Ortaokul Öğrencilerinin YÖYÖ Düzeylerinin Karşılaştırılması	84

BEŞİNCİ BÖLÜM	86
TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	86
5.1. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	86
5.2. ÖNERİLER.....	95
KAYNAKÇA	97
EKLER	109
EK 1: TEZ UYGULAMA İZİN BELGESİ.....	109
EK 2: KİŞİSEL BİLGİ FORMU	1109
EK 3: YAZMA ÖZ YETERLİK ÖLÇEĞİ.....	112
EK 4: OKUMA ÖZ YETERLİK ÖLÇEĞİ.....	115
ÖZGEÇMİŞ	116

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN WATTPAD UYGULAMASI
KULLANIMI İLE OKUMA VE YAZMA ÖZ YETERLİKLERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ

CİHAN CAYHAN

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Rezan KARAKAŞ

2017, 132 Sayfa

Başkan: Doç. Dr. Rezan KARAKAŞ

Jüri Üyesi: Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Nesrin FEYZİOĞLU

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Erhan AKIN

Jüri Üyesi: Yrd. Doç. Dr. Yakup TOPAL

Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin dijital okuma ve yazma sitesi Wappad'i kullanma alışkanlıkları ile Wappad'in ortaokul öğrencilerinin okuma ve yazma öz yeterliklerine etkisi incelenmeye çalışılmıştır.

Araştırmada belirlenen amaca ulaşmak için nitel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. İlişkisel tarama modeli iki veya daha fazla değişken arasında birlikte değişim varlığını, derecesini tespit etmeyi hedeflemektedir. Araştırma, MEB'e bağlı Bitlis il merkezinde bulunan ve Wappad'in yaygın olarak kullanıldığı tespit edilen "100. Yıl Atatürk Ortaokulu, "Selahaddin Eyyübi Ortaokulu" ve "Şehit Mahir Ayabak Ortaokulu"nda 2016-2017 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada öncelikle Wappad kullandığı tespit edilen 60 ortaokul öğrencisine "Kişisel Bilgi Formu" uygulanmış. "Kişisel Bilgi Formu"ndan elde edilen veriler incelenerek Türkçe ders notu ortalaması, cinsiyet ve sınıf seviyesi denk tutulmaya çalışılarak Wappad kullanmayan 60 ortaokul öğrencisi belirlenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu", "Okur Öz Yeterlik Ölçeği" ve "Yazma Öz Yeterlik Ölçek" inden yararlanılmıştır. Araştırmada verilerin analizinde SPSS 24 for Mac kullanılmıştır. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metodları (Ortalama, Standart sapma, frekans) kullanılmıştır. Cinsiyet ve Wappad kullanım durumunun bağımsız değişken olduğu karşılaştırmalarda iki yönlü ANOVA ve iki yönlü MANOVA, farkın hangi gruptan kaynaklandığının tespitinde Post-Hoc test olarak Bonferroni testi, niteliksel verilerin karşılaştırılmasında Ki-Kare testi, nitel ve nicel ilişkilerin değerlendirilmesinde normal dağılım gösteren verilerde Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ve normal dağılımayan verilerin karşılaştırılmasında ise Spearman's rho kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre Wappad'den kitap okuyan ve yazan ortaokul öğrencilerinin bu siteyi kullanım alışkanlıklarına yönelik olarak Wappad'i kullanan kız öğrencilerin sayısının erkek öğrencilerden fazla olduğu, Wappad'i okuma ve yazma amacıyla kullanan ortaokul öğrencilerinin büyük bir bölümünün bu siteyi arkadaşı vasıtasıyla tanıdığı, bu sitede günlük bir saat geçirdiği, bu siteye erişimi en çok cep telefonuyla sağladığı, mekân olarak genellikle evde bu siteyi kullandığı, Wappad katılımcıların tamamının bu siteyi kitap okuma amacıyla kullandığı, bir bölümünün de hem okuma hem de yazma amacıyla kullandığı, öğrencilerin en çok macera türündeki kitapları okumayı tercih ettikleri, genç kurgu türünde kitap okuyan kız katılımcıların oranının erkek katılımcılardan yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin Wappad'de geçirdikleri vakit ile okur öz yeterlikleri ve yazma öz yeterlikleri arasında bir ilişki bulunmadığı, Wappad sitesini kullanan ortaokul öğrencileri ile kullanmayan ortaokul öğrencilerinin okur ve yazma öz yeterliklerinin karşılaştırılması sonucunda iki grup arasında ve cinsiyetler arasında bir ilişki bulunmadığı, her iki grubun da okuma ve yazma öz yeterlik sonuçlarının iyi düzeyde ve birbirine yakın çıktığı, Wappad'den kitap okuyan ortaokul öğrencilerinin anne-baba eğitim düzeyi dijital ortamdan kitap okumayan ortaokul öğrencilerinin anne-baba eğitim düzeyinden anlamlı derece yüksek çıktığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Wappad, dijital okuma, dijital yazma, öz yeterlik

ABSTRACT**MASTER THESIS****THE INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN
THE USE OF WATTPAD APPLICATION BY MIDDLE SCHOOL STUDENTS
AND THEIR READING AND WRITING SELF-EFFICACY****CIHAN CAYHAN****Advisor: Assoc. Prof. Rezan KARAKAŞ****2017, Page: 132****Foreman: Assoc. Prof. Rezan KARAKAŞ****Jurist: Prof. Dr. Muhsine BÖREKÇİ****Jurist: Assoc. Prof. Nesrin FEYZİOĞLU****Jurist: Assist. Prof. Erhan AKIN****Jurist: Assist. Prof. Yakup TOPAL**

In this study, it was tried to examine the habits of middle school students' use of Wattpad, a digital reading and writing site, and the effect of Wattpad on middle school students' reading and writing self-efficacy.

Relational Screening Method, one of the qualitative research methods, was used in order to achieve the purpose determined in the research. The Relational Screening Model aims at determining the covariance existence and its degree between two or more variables. The study was carried out in the second semester of 2016-2017 academic year, in "100th Anniversary Atatürk Secondary School", "Salahaddin Eyyübi Secondary School" and "Mahir Ayabak Secondary School", located in the Bitlis City Center, which is connected to MEB, and in which it's been determined that Wattpad is widely used. In the study, "Personal Information Form" was applied to 60 middle school students who were found to use Wattpad first and by evaluating the data collected from the "Personal Information Form", 60 middle school students who do not use Wattpad were determined by trying to equate Turkish grade point average, gender and grade level. In the research, "Personal Information Form", "Reader's Self-Efficacy Scale" and "Writing Self-Efficacy Scale" were used as data collection tool and SPSS 24 for Mac was used in the analysis of the data. Descriptive statistical methods(average, standard deviation, frequency) were used when study data were evaluated. Two-way ANOVA and two-way MANOVA in comparison of gender and Wattpad use status as independent variables; Bonferroni test as Post-Hoc test in determining which group the difference originated from; Ki-Square test as comparison of qualitative data; Pearson Moments Multiplication Correlation Coefficient in normal distribution of data in the evaluation of qualitative and quantitative relations; Spearman's rho was used to compare normal non-dispersed data.

According to the findings obtained in the research, it was ascertained that the number of female students using Wattpad is higher than that of male students for secondary school students reading and writing books on Wattpad; and the majority of middle school students using Wattpad for reading and writing meet this site through their friends and spend an hour per day on this site; have access to this site mostly via mobile phones; use this site at home generally as a venue, entire Wattpad participants use this site for reading, and some of the Wattpad participants also use it for both reading and writing; students prefer to read adventure books most, and it was determined that the ratio of female participants who read books in the type of young fiction was higher than male participants. It's been found that there is no relationship between the time spent by students in Wattpad and the readers' self-efficacy and writing self-efficacy; as a result of comparing the literacy and the writing self-efficacy of the middle school students who use the Wattpad site and those who do not use it, there is no relationship between the two groups and the genders; reading and writing self-efficacy results of both of the two groups were at a good level and close to each other; the education level of the parents of middle school students who read books from Wattpad was significantly higher than that of the parents of middle school students who do not read books in digital environment.

Keywords: Wattpad, digital reading, digital writing, self-efficacy

ÖNSÖZ

Bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin dijital okuma ve yazma sitesi Wattpad’i kullanma alışkanlıkları ile Wattpad’in ortaokul öğrencilerinin okuma ve yazma öz yeterliklerine etkisi incelenmeye çalışılmıştır. Ortaokul öğrencilerinin dijital ortamda gerçekleştirdiği okuma ve yazma faaliyetlerinde kendilerini yeterli görmeleri akademik açıdan başarılı olmalarını sağlayacaktır. Bu öğrencilerin dijital ortamda okudukları ve yazdıkları kitapların gelişimsel özelliklerine uygun olmasının sağlıklı bir kişilik oluşturmalarında önemli olduğu düşünölmektedir. Ortaokul öğrencilerinin güvenli dijital içeriklere ulaşabilmesi için anne-babalara, öğretmenlere, MEB’e ve dijital kitap site yöneticilerine büyük sorumluluklar düşmektedir.

Tez çalışmasının her aşamasında bilgi birikimi, deneyimi, yakın ilgisi ve desteği ile bana yol gösteren, danışman hocam Doç. Dr. Rezan KARAKAŞ’a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmamda görüş ve önerileri ile çalışmamın şekillenmesine katkı sunan Yrd. Doç. Dr. Erhan AKIN’a, görüşlerine başvurup destek aldığım değerli hocam Doç. Dr. Hacı İsmail ASLANTAŞ’a ve desteklerini esirgemeyen katkıda bulunan dostlarım Kenan KENDİLCİ ve Semih ÇEVİK’e teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimim boyunca Siirt’e her gittiğimde değerli vaktini bana ayıran, güler yüzle beni karşılayıp uğurlayan, derin bilgisi ve saygın duruşuyla kendisinden her daim istifade ettiğim, vakit geçirmekten dolayı büyük bir onur duyduğum hocam Doç. Dr. Ökkeş KESİCİ’ye teşekkürü bir borç bilirim.

En zor anlarımda her zaman yanımda olan ve tez çalışmam süresince beni sabırla destekleyen ablalarım ve kardeşlerime, günlere gelmemde sonsuz emekleri olan sevgili annem ve değerli babama teşekkür ederim.

Cihan CAYHAN

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

Akt.	: Aktaran
Ed.	: Editör/Editörler
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
OÖYÖ	: Okur Öz Yeterlik Ölçeği
s.	: Sayfa
ss	: Sayfa Sayısı
TL	: Türk Lirası
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve diğerleri
YÖYÖ	: Yazma Öz Yeterlik Ölçeği

ŞEKİLLER-RESİMLER DİZİNİ

Resim 2.1. Wattpad Giriş Sayfası.....	36
Resim 2.2. Wattpad Kullanım Bilgileri	37
Resim 2.3. Wattpad Desteklenen Diller.....	38
Resim 2.4. Wattpad Kullanıcı Yaş Grubu.....	39
Resim 2.5. Wattpad Kitap Türleri	40
Resim 2.6. Wattpad Mobil Uygulama Arayüzü.....	41

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 3.1. Çalışmaya Katılanların Sosyodemografik Verilerinin Dağılımı.....	60
Tablo 3.2. Çalışmaya Katılanların Ebeveynlerine Ait Verilerin Dağılımı.....	61
Tablo 4.1. Watsapp Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Watsapp’le Tanışma Biçimleri ve Watsapp’le Geçirilen Zamana İlişkin Özelliklerinin Dağılımı.....	65
Tablo 4.2. Watsapp Kullanan ve Kullanmayan Öğrencilerin İnternet ve Bilişim Aygıtı Kullanım Özelliklerinin Dağılımı.....	66
Tablo 4.3. Watsapp Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Watsapp’e Erişim Sağladıkları Araçların Karşılaştırılması.....	67
Tablo 4.4. Watsapp Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Watsapp Kullandıkları Yerlerin Dağılımı.....	68
Tablo 4.5. Watsapp Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Watsapp Kullanım Amaçlarının Dağılımı.....	68
Tablo 4.6. Watsapp Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Watsapp’te Okumayı Tercih Ettikleri Kitap Türlerinin Dağılımı.....	69
Tablo 4.7. Watsapp Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Watsapp’te Okudukları Kitap Türlerinin Karşılaştırılması.....	70
Tablo 4.8. Watsapp Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Watsapp Kullandıkları Mekânların Karşılaştırılması.....	71
Tablo 4.9. Watsapp Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Watsapp Kullanım Sıklıklarının Karşılaştırılması.....	72
Tablo 4.10. Watsapp Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Watsapp Kullanma Amaçlarının Karşılaştırılması.....	73
Tablo 4.11. Watsapp Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Watsapp’le Tanışma ve Günlük Kullanım Sürelerinin Karşılaştırılması.....	74
Tablo 4.12. Katılımcıların Türkçe Notu, Uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ), Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) ile Watsapp Kullanım Süresi Arasındaki İlişki.....	75
Tablo 4.13. Katılımcılara Uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) Puanlarının Dağılımı.....	76

Tablo 4.14. Katılımcılara Uygulanan Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) Puanlarının Dağılımı.....	76
Tablo 4.15. Katılımcılara Uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) ile Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) Puanları Arasındaki İlişki.....	77
Tablo 4.16. Katılımcılara Uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) ve Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) ile Yaş, Cinsiyet, Sınıfı ve Türkçe Notu Arasındaki İlişki.....	78
Tablo 4.17. Katılımcılara Uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) ve Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) ile Ebeveyn Özellikleri Arasındaki İlişki.....	79
Tablo 4.18. Watsapp Kullanan ve Kullanmayan Ortaokul Öğrencilerinin Sosyodemografik Verilerinin Dağılımı.....	80
Tablo 4.19. Watsapp Kullanan ve Kullanmayan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Türkçe Notlarının Karşılaştırılması.....	81
Tablo 4.20. Watsapp Kullanan ve Kullanmayan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) Puanlarının Karşılaştırılması.....	82
Tablo 4.21. Watsapp Kullanan ve Kullanmayan Ortaokul Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre YÖYÖ Puanlarının Karşılaştırılması.....	83
Tablo 4.22. Watsapp Kullanan ve Kullanmayan Ortaokul Öğrencilerinin YÖYÖ Düzeylerinin Karşılaştırılması.....	84

GİRİŞ

Türkiye’de, dil eğitimi Türkçe dersi öğretim programı çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Anlama ve anlatmaya dayalı temel dil becerilerinin kazandırılması Türkçe dersi kapsamında planlanmakta ve örgün eğitim kurumlarında bu eğitim verilmektedir. Anlamaya dayalı dil becerisi dinleme/izleme ve okuma dil becerileri kazanımları, anlatmaya dayalı dil becerisi yazma ve konuşma dil becerileri kazanımları ile gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda ana dili eğitimi-öğretimi; dinleme/izleme, okuma, yazma ve konuşma becerilerinin kazandırılmasına yönelik planlanmaktadır. Ancak içinde bulunulan dijital çağda planlı öğretim faaliyetlerini doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyen sosyal medya, sosyal paylaşım siteleri, bloglar, elektronik kitaplar gibi birçok etmen bulunmaktadır. Dil öğretimi, özelde Türkçe öğretimi de bu dijital çağdan etkilenmektedir. Okuma, yazma, dinleme ve konuşma dil becerileri geleneksel olarak okullarda kazandırılmaya çalışılmaktadır. Ancak facebook, twitter, bloglar, whatsApp ve sosyal medya gibi ortamlarda bir şeyler yazma veya yazılanları okuma şeklindeki faaliyetler dijital neslin dil gelişimi üzerinde etkili olabilmektedir. Teknolojiyle birlikte büyüyen bu neslin dil becerileri üzerinde planlı öğretim faaliyetlerinin yanı sıra sosyal paylaşım siteleri, sosyal medya, e-kitaplar, bloglar, gibi planlı olmayan dijital ortamların da etkisi bulunmaktadır.

İnternet ve teknoloji çağında yetişen nesil, İnternet ve teknolojiyi hayatın vazgeçilmezleri arasında görmekte, bilgisayar, tablet, akıllı telefonlar ve okullardaki akıllı tahtalar aracılığıyla her an bir ekran ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu araçlar aracılığıyla e-kitaplar, dijital metinler hızla yayılmaktadır. Gelecekte kitapların yerini alması muhtemel e-kitaplar, dijital ortama dönüştürülen ya da dijital ortam için yazılmış kitaplardır (MEB, 2012a: 48). E-kitaplar ile ilgili birçok çalışma yapılmasına karşın z-kuşağı tarafından yaygın bir şekilde kullanılan ve bir dijital okuma ve yazma sitesi olarak bilinen ‘Wattpad’in ortaokul öğrencileri tarafından nasıl kullanıldığına ve öğrencilerin okuma ve yazma dil becerileri üzerindeki etkisine yönelik bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu çalışmayla, bir dijital okuma ve yazma sitesi olarak bilinen ‘Wattpad’in ortaokul öğrencileri tarafından nasıl kullanıldığının ve öğrencilerin okuma ve yazma dil becerileri üzerindeki etkisinin ne olduğunun belirlenmesi amaçlanmıştır. İnternet ve teknolojinin eğitimin bir paydaşı olduğu bu çağda Türkçe dil öğretiminin

çağın getirmiş olduğu yeniliklerden yararlanılarak tasarlanması gerektiği düşünölmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1.PROBLEM DURUMU

Dil eğitimi öncelikle ailede başlar. Çocuk; anne babasından, içinde yaşadığı kültürden, çevreden aldıklarıyla belli bir birikime sahip olarak dil gelişimini sürdürür. Aileden ve içinde yaşadığı çevreden sonra dil öğretimi akademik ölçüler çerçevesinde okulda devam eder. Okullarda Türkçe dersi bünyesinde yürütülen dil eğitimi dört temel dil becerisi çerçevesinde ele alınmaktadır. Öğrencilerin bu alanlarda gelişiminin üst düzeyde sağlanması istenmektedir. Anlama ve anlatmaya dayalı olan bu becerilerden okuma ve dinleme anlamaya dayalı beceriler, yazma ve konuşma anlatmaya dayalı beceriler olarak değerlendirilmektedir.

Güneş (2011: 124) bilgi çağında dilin, hayat boyu öğrenmenin en önemli ögesi olduğunu, bireylerin gelişimini etkileyen okuma, yazma, anlama, problem çözme, düşünme gibi faaliyetlerin dil aracılığıyla yapıldığını ve ayrıca sosyal, duygusal ve zihinsel yönden ilerlemenin dil ile gerçekleştiğini belirtmektedir.

Duygu ve düşüncelerin aktarılmasında, kültürün nesilden nesle aktarılmasında, öteki dünya ile bütünleşmede, iletişim ve etkileşimde dil oldukça önemlidir. Dilin, bireyin kendisine ait bir fikir oluşturma, kendi sınırlarını zorlama ve geliştirme, hayattaki problemlere farklı çözümler bulma, akademik düşünebilme üzerinde etkisi bulunmaktadır. Bu durum dil öğretiminin sadece okullarda verilen öğretimle yetinmenin yerine hayat boyu sürdürülmesi ve geliştirilmesi konusunu tartışmaya açmıştır (Güneş, 2011: 124).

Günümüz öğrencileri ve yetişkinleri, bilgisayar ya da akıllı telefonlar aracılığıyla mesaj atmakta, e-posta göndermekte ya da almakta, merak ettiklerini anında öğrenmekte, yolcuları için bilet ayırtmakta, her türlü alışverişi yapabilmekte, gazeteleri takip edebilmekte, eğleneceği filmleri, videoları seyretmekte, hoşuna giden müzikleri dinleyebilmekte, elektronik kitaplar okuyabilmekte veya not alabilmekte ve farklı metinleri yazabilmektedir. Dolayısıyla insanoğlu elektronik bir çağın içinde günlük hayatını kolaylaştırabilecek ve gerçekleştirmek istediklerini hızlandıracak imkânlarla iç içe yaşamaktadır (Tüzel ve Tok, 2013: 578-579).

İnternet ve teknolojinin hayatı dört bir koldan kuşattığı ve adına bilişim çağı denen bu çağda insanlar bilgisayar, tablet, akıllı telefon vb. araçlarla zamandan ve mekândan bağımsız olarak birçok gündelik işini gerçekleştirmektedir. İnternetin akıllı telefonlar sayesinde yaygınlaşmasıyla sokakta, otobüste, kafede kısacası insanın aklına

gelebilecek her yerde insanların bu akıllı telefonlarda bir şeyler yazdıkları, okudukları, video paylaştıkları görülmektedir. İnsan hayatına bu denli etki eden ve toplumları yönlendiren teknoloji ve İnternetin dil eğitimini etkilememesi, teknolojinin dil eğitiminde etkin olarak kullanılmaması düşünülemez.

Eğitimin temel görevi öğrencileri hayata hazır hale getirmektir. Türkçe eğitimindeki hayatilik ilkesi ile öğrencilerin hayata hazırlanması amaçlanmıştır. Dijital teknolojinin yaşamın her alanını her gün biraz daha sarmalaması, eğitim kurumlarında dijital teknolojilerle ilgili bir eğitim verilmesine yönelik gereksinimi arttırmıştır. Geçmişte insanların bilgisayarla tanışmaları ileri yaşlarda gerçekleşmekteyken bu durum günümüzde tamamen değişmiş, özellikle ilköğretimde okuyan öğrenciler doğumdan itibaren dijital teknolojiyle iç içe bir yaşantı içindedirler. Bundan ötürü bu kuşağa yabancılar “*digikids*” yani “*dijiçocuklar*” adını vermektedir (Özbay ve Özdemir, 2014: 37).

İnternetin insanlara sunduğu “etkileşim”, “anlık ileti paylaşımı” gibi yenilikler, İnternet ortamlarının tercih edilme oranının yükselmesini sağlamıştır (Tüzel ve Tok, 2013). İnternet ve bilgisayar kullanımının çok erken yaşlarda başladığı ve her geçen gün biraz daha yaygınlaştığı Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) yapmış olduğu çalışmalarda belirtilmiştir. TÜİK’in 2016 yılında yaptığı “Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması” İnternet kullanımıyla ilgili dikkat çekici veriler içermektedir. 16-74 yaş grubu bireyler üzerinde yapılan bu araştırmada bilgisayar kullanım oranı %54,9 iken İnternet kullanım oranı %61,2 olarak belirlenmiştir. Nisan 2016 yılında yapılan bu araştırmada Türkiye genelinde İnternet erişim imkânına sahip hanelerin oranı %76,3 olarak belirlenmiştir. Bu araştırmanın önemli yönlerinden birinin de 16-74 yaş grubu bireylerde sosyal medyanın İnternet kullanım amaçları arasında ilk sırada yer almasıdır. Bu araştırmaya göre bireylerin İnternet kullanım amaçları arasında %82,4’ü sosyal medya üzerinde profil oluşturma, mesaj gönderme veya fotoğraf vb. içerik paylaşma, %74,5 ile paylaşım sitelerinden video izleme, %69,5 ile online haber, gazete ya da dergi okuma, %65,9 ile sağlıkla ilgili bilgi arama, %65,5 ile mal ve hizmetler hakkında bilgi arama ve %63,7 ile İnternet üzerinden müzik dinleme yer almaktadır (Türkiye İstatistik Kurumu [TÜİK], 2016).

Küçük yaşlardan itibaren dijital teknolojiyle bütünleşmiş olan bu öğrencilerin dijital alanlardaki yazma ve okuma becerilerinde yetkin olabilmelerinin Türkçe dersi

aracılığıyla mümkün olacağı düşünülmektedir. Bu gerçekleşmezse eğitimcilerin yaygın bir şekilde karşı karşıya kaldığı intihal, hatalı materyallere başvurma, elde edilen verilerin güvenilir olmaması veya çelişkili olması, dijital teknolojilerde harcanan vaktin insanların sosyal yaşamlarını sıkıntıya sokması gibi durumların her geçen gün biraz daha artması engellenemez. Bu bakımdan dijital okuma ve yazma hedef davranışlarının öğrencilerin günlük yaşamdaki başarılarıyla birlikte akademik alandaki başarılarını pozitif yönde etkileyecek etmenlerden biri olacağı düşünülmektedir (Özbay ve Özdemir, 2014: 37).

Okullarda kurulumu devam eden akıllı tahta ve öğrencilere dağıtılan tabletler, EBA eğitim sitesi gibi birçok uygulama ve site eğitimde aktif olarak kullanılmakta, akıllı tahtalar ve tabletlerdeki İnternet altyapısı sayesinde sınıflar da etkileşimli hale gelmektedir. Etkileşimli sınıflarda öğrenme durumları ve etkinlikler tabletlerdeki e-kitaplar aracılığıyla gerçekleşmektedir. Öğrencilerin elinin altında hazır bulundurması istenen öğretim materyali kitapların ve yazma eylemi materyali defterin yerini tabletlerde yüklü bulunan e-kitaplar ve not defterleri almaktadır. Bu gelişmeler, öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarının basılı kitaplardan elektronik veya dijital kitaplara ve yazma alışkanlıklarının defterden dijital ortamlara doğru bir değişim ve dönüşüm içinde olduğunu göstermektedir.

Dünyada 1990'lı yıllarda okunmaya başlayan e-kitaplar, Türkiye'de İnternet'in 2000'li yıllarda yayılmasından sonra okunmaya başlamıştır. Zaman içerisinde gelişen e-kitaplar, yeni biçimlerle kullanıcılarının karşısına çıkmıştır. E-kitapların gelişmesinde 2007'de Amazon'un geliştirip satışa sunduğu "Kindle"ın, daha sonra geniş ekranlı akıllı telefonlar ve tabletlerin önemli bir yeri vardır. Ortaya çıktığı ilk dönemlerde e-kitapların maliyetli olması ve herkeste e-kitapları okumak için bir aracın olmaması gibi nedenlerle geneli kapsamayan 'resmi e-kitaplar'ı, daha sonraki dönemlerde kitap yazma-okuma-paylaşma sitelerinin yayılması ve günümüzün geldiği teknolojik gelişmelerle birlikte geniş ekrana sahip akıllı telefonların, tabletlerin ve İnternetin yaygınlaşmasının ortaya çıkması ile birlikte İnternet erişimine sahip her bireyin üretebileceği yeni bir edebiyat alanı olarak dijital yaşamına devam etmiştir (Lamb, 2011, Akt: Çoban, 2015: 594).

E-kitaptan çok daha fazlasını bünyesinde barındıran ve online bir kitap okuma-yazma-paylaşma platformu olan Wattpad (Çoban, 2015: 493) İnternet ve bilgisayar kullanma yaşının altıya kadar indiği Türkiye'de yeni nesil tarafından kullanılan bir kitap

okuma ve yazma sitesidir. “Wattpad, okurlar ve yazarlar için dünyanın en büyük topluluğu.” sloganıyla okuyuculara ve yazarlara özgür, sınırsız, zamandan bağımsız bir okuma ve yazma fırsatı sunmaktadır. Wattpad uygulaması ile öğrenciler dijital ortamda okuma ve yazma faaliyetlerinde bulunmakta, okuma ve yazma süreçlerine etkin katılmaktadır. Wattpad; neyi okuyacağını, nasıl ve hangi konuda yazacağını kullanıcılarına bırakmaktadır. Wattpad dijital kitap uygulamasını kullanan öğrenciler bir yandan yazılan kitapları okurken diğer yandan da kendi kitaplarını oluşturup yazma deneyimi edinirler. Bu deneyimi etkili gerçekleştirmeleri öğrencilerin kendilerini yeterli görmeleriyle yakından ilişkilidir.

Öz yeterlik, bireyin becerilerinin bir fonksiyonu değil, bireyin, becerisini kullanarak yapabildiklerine ilişkin yargılarının bir ürünüdür (Senemoğlu, 1997, Akt: Öztürk, 2015: 914). Öz yeterlik, bireyin yaşamdaki sorunlarla baş edebilmesine ilişkin kendisine yönelik yargısıdır. Öz yeterlik, kavramı bireyin sahip olduğu becerilerle ilgili olmakla birlikte daha çok bu becerilerin nasıl kullanıldığını açıklamaya çalışır (Yerlikaya ve İnanç, 2011). Öz yeterlik inancının bireylerin motivasyonlarının, etkilemelerinin ve eylemlerinin düzenlenmesinde belirleyici ve önemli bir işlevi vardır (Bandura, 1989). Birçok çalışma sonucu, öz yeterlik duygusu üst düzey olan bireylerin yaşamlarında karşılaştıkları farklı olayların üstesinden gelmede başarılı olduğunu göstermektedir (Ellen Schultz ve P Schultz, 2007). Dolayısıyla dil becerilerinin ediniminde bireylerin kendilerini ne kadar yeterli gördükleri önemlidir. İyi bir iletişim ve dil gelişimi kişilerin yazma, okuma, dinleme ve konuşma öz yeterliğinin yüksek olmasına bağlıdır (Şengül, 2013: 82). Dijital ortamlarda gerçekleşen okuma ve yazma faaliyetlerinde öğrencilerin kendilerini yeterli bulma yani öğrencilerin öz yeterliklerinin ne düzeyde olduğunun belirlenmesi dil öğretiminin bilgi çağının gereklerine göre tasarlanmasında önemlidir.

Bu bilgiler çerçevesinde “yeni nesil okuma” ve “yeni nesil yazma” olarak adlandırılabilir olan dijital okuma ve yazma faaliyetlerinin öğrencilerin dil becerilerinden okuma ve yazma öz yeterliklerine etkisinin incelenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Wattpad’de -online dijital kitap okuma ve yazma sitesi- okuma ve yazma gerçekleştiren ortaokul öğrencilerinin bu platformu kullanma alışkanlıkları ile Wattpad kullanan öğrencilerin okuma ve yazma öz yeterliklerinin

belirlenmesinin İnternet ve teknoloji çağında yürütülen Türkçe dil eğitimine bu çalışmanın katkı sunması beklenmektedir.

1.2.PROBLEM CÜMLESİ

Wattpad sanal ortamından okuma ve yazma gerçekleştiren öğrencilerin bu ortamı kullanma alışkanlıkları nelerdir? Wattpad online kitap yazma ve okuma sitesinin ortaokul öğrencilerinin okuma ve yazma öz yeterliklerinin geliştirilmesinde etkisi var mıdır?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Demirel, (1999a) “İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi” kitabında Türkçe dersinin önemi üzerinde durarak okulda öğrenilen her şeyin temelini iyi bir Türkçe öğretimiyle atılabileceğini ifade etmektedir. Türkçe Dersi Öğretim Programı vasıtasıyla dijital ortamlarda ve basılı materyallerde okuduklarının ve dinlediklerinin anlamını kavrayan, kendilerini sözlü ve yazılı bir biçimde anlatan; yansıtıcı, yargılayıcı ve yaratıcı düşünen, ulusal, evrensel ve manevi değerlere önem veren bireylerin yetiştirilmesi hedeflenmiştir (MEB, 2015: 4). Eğitim öğretim faaliyetlerinde bu denli önemsenen Türkçe öğretimi okuma, yazma, konuşma ve dinleme dil becerilerine dayanır. Öğrencilerin bu becerileri üst düzeyde edinmesi ve geliştirmesi istenmektedir. Öğrencilerin bu becerileri istenilen düzeyde kazanması için dil öğretim programlarının yöntemlerinin ve tekniklerinin çağın şartlarına göre hazırlanması gerekmektedir. Dil durağan bir varlık değildir, aksine yaşayan canlı bir varlıktır, içinde yaşadığı toplumda meydana gelen gelişmelerden en fazla etkilenen varlıklardan biridir. Özellikle dil becerilerinden okuma ve yazma eylemlerinin İnternet ve bilgisayar teknolojisindeki gelişmeler ışığında dijital ortamlarda gerçekleşmesinin yaygınlaşması bunun açık bir kanıtıdır.

Bilişim çağı olarak kabul edilen yirmi birinci asırda bilgisayar teknolojileri; öğrenme-öğretme sürecini, sosyal, ticari ve kültürel hayatı etkilemekle birlikte insanlar arası münasebetlerin boyutlarını da etkilemiştir. İletişimin değişik bir yolu olan sosyal paylaşım sitelerinde milyonlarca üye gerçek kimlikleriyle bulunmakta ve her türlü veriyi serbestçe bu ortamlara aktarabilmektedirler. Bu ölçüde her tarafa yayılan sosyal paylaşım sitelerinin, eğitim süreçlerinde de farklı kazanımları gerçekleştirmeye yönelik

olarak etkili kullanımının etkin bir eğitim için önemli olduğu düşünülmektedir (Özmen, Aküzüm, Sünkür, Baysal, 2011).

Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) 2013 yılında yaptığı “6-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı ve Medya” adlı araştırma Türkiye’de ilk defa 6-15 yaş grubu çocukları da kapsayacak şekilde gerçekleştirilmiştir. 6-15 yaş grubu çocukların 6-10 ile 11-15 yaş grubu kategorilerine ayırımı yapılarak farklılıkların daha iyi gözlemlenmesi amaçlanan bu çalışmada İnternet, bilgisayar ve cep telefonu kullanımı, kullanım sıklığı ve kullanım amaçları ile birlikte medya ilişkileri üzerinde durulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre 6-15 yaş grubu çocuklarda bilgisayar kullanmaya başlama yaşı ortalama 8 olarak, 6-10 yaş grubunda ortalama başlama yaşı 6, 11-15 yaş grubunda ise 10 olarak tespit edilmiştir. Özellikle bilgisayar kullanımının 6 yaş grubuna kadar inmesi yeni kuşağın ihtiyaçlarının da çok farklı olacağını göstermektedir. Aynı çalışmada 6-15 yaş grubundaki İnternet kullanan çocukların İnternet kullanmaya başlama yaşı ortalama 9’dur. İnternet kullanan çocukların İnternet kullanmaya başlama yaşı 6-10 yaş grubunda 6, 11-15 yaş grubunda ise 10’dur. Bu araştırmanın dikkat çeken bir sonucu da çocukların %45,6’sının neredeyse her gün İnterneti kullandığı gerçeğidir. Yapılan bu araştırmalar İnternet ve bilgisayarın yaşamımıza çok hızlı ve çok erken yaşlarda girdiğini göstermektedir. Böylece ilköğretim çağındaki öğrenciler bir ekran deneyimi edinerek okula başlamaktadırlar. Herhangi bir ekrandan bir şeyler okuyan, dinleyen ve yazan bu çocuklar her ne kadar okullarda kâğıt temelli yazma ve kitap temelli okuma gerçekleştirse de henüz okula başlamadan İnternet ve bilgisayar yaşamının bir parçası haline getirmiştir. Küçük yaşlardan itibaren öğrenciler tarafından kullanılmaya başlanan İnternet ve bilgisayar teknolojilerinin, her türlü gelişmeden etkilenen dil üzerinde bilhassa yazma ve okuma dil becerileri üzerinde etkili olduğu düşünülmektedir.

21. yüzyılda bilişim ve İnternet teknolojisi oldukça gelişmiştir. Bu gelişmeye bağlı olarak birçok yeniliği ve potansiyeli de beraberinde getirmiştir. Hayatın birçok noktasına temas eden İnternet ve bilgisayar, eğitim-öğretim faaliyetlerini de etkilemiştir. Yazma dil becerisi de bu gelişmelerden etkilenmiş ve yazma kavramının tekrar düzenlenmesinin gerekli olduğu anlaşılmıştır. İnternet teknolojisi ile birlikte bloglar, çok kullanıcıli çevrimiçi oyunlar, vikiler, sosyal ağlar, video ve müzik paylaşım siteleri, çeşitli İnternet siteleri yaşamın bir parçası haline gelmiş, yeni yazma çeşitlerinin olduğu

ortamlar oluşmuştur. Bunun bir sonucu olarak da “yazma” faaliyetinin sınırları kâğıdı aşarak genişlemiştir (MEB, 2012b: 5-6). Yazma eyleminin elektronik ortamlarda gerçekleşmesi dijital içeriklerin oluşmasını sağlamıştır. Dijital ortamlarda yayımlanan metinlerin okunmaya başlanması ile okuma eyleminin de kitaplardan ekrana doğru bir gidişat içinde olduğunu göstermektedir. Bunun sonucu olarak dijital ortamda gerçekleştirilen yazma ve okuma çalışmaları önem kazanmış, örgün eğitim kurumlarında dijital ortamda gerçekleştirilen yazma ve okuma çalışmalarına dair kazanımlar Türkçe öğretim programında yer almıştır.

Hocks (2003) dijital ortamlarda gerçekleştirilen yazma ve okuma faaliyetini bir arada değerlendirmenin daha yararlı olacağını belirtmektedir. Çünkü çoğunlukla elektronik ortamlara aktarılan metinleri okumak, kavramak, analiz etmek daha sonra da yazma eylemini kullanarak yeni metinler oluşturmak şeklinde devam eden bir süreç vardır (Akt: Tüzel ve Tok, 2013: 583). Yazma ve okuma çalışmalarının birlikte gerçekleştiği bir dijital e-kitap oluşturma sitesi olan Wattpad’de gerçekleştirilen okuma ve yazma çalışmalarının, İnternet ve bilgisayar kullanma yaşının 6’ya kadar indiği ülkemizde, yeni nesil öğrencilerinin dil gelişimine etkisinin belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Yapılan literatür taraması sonucunda e-kitap ile ilgili çalışmalara rastlanırken doğrudan Wattpad kitap okuma ve yazma uygulamasının öğrencilerin yazma ve okuma dil becerilerine etkisinin ele alındığı bir çalışmaya rastlanmamış ve z kuşağı tarafından kullanılan bu uygulamanın öğrencilerin dil becerilerine etkisinin belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmüştür. Elektronik kitapların etkisinin ve yaygınlığının her geçen gün arttığı bu çağda online okuma ve yazma sitesi Wattpad’in öğrencilerin dil becerilerine etkisinin belirlenmesinin öğretmen ve velilere yol gösterici olması, bu alanda yapılacak çalışmalara katkı sunması bakımından önemli görülmektedir.

1.4. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmayla ortaokul öğrencilerinin dijital okuma ve yazma sitesi Wattpad’i kullanma alışkanlıkları ile Wattpad’in ortaokul öğrencilerinin yazma ve okuma öz yeterliklerine etkisinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Buna bağlı olarak aşağıdaki alt problemlerin tespiti hedeflenmiştir:

1. Ortaokul öğrencilerinin dijital kitap okuma ve yazma sitesi olan Wattpad'i kullanmasında;

a) Yaşları

b) Cinsiyetleri

c) Anne-baba eğitim durumları

ç) Aile gelir durumu

d) Sınıf düzeyleri

e) İnternet bağlantısı

arasında nasıl bir ilişki vardır?

2. Ortaokul öğrencilerinin dijital kitap okuma ve yazma sitesi olan Wattpad ile ilgili olarak;

a) Kimler aracılığıyla tanıştığı

b) Wattpad'i günlük ne kadar ve ne sıklıkta kullandığı

c) Hangi türde kitapları okuduğu

d) Hangi teknolojik araçlarla kullandığı

e) Hangi ortamlarda kullandığı

bilgilerinin tespiti amaçlanmıştır.

3. Wattpad kullanan ortaokul öğrencilerin okuma öz yeterliliği ile Wattpad kullanmayan ortaokul öğrencilerin okuma öz yeterliliği arasında fark var mıdır?

4. Wattpad kullanan ortaokul öğrencilerin yazma öz yeterliliği ile Wattpad kullanmayan ortaokul öğrencilerin yazma öz yeterliliği arasında fark var mıdır?

1.5. VARSAYIMLAR

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin veri toplama araçlarındaki sorulara samimi ve doğru cevap verdikleri kabul edilmiştir.

2. Araştırmada kullanılan “Okur Öz Yeterlik Ölçeği” ile “Yazma Öz Yeterlik Ölçeği” nin öğrencilerin yazma ve okuma öz yeterliklerini belirlemek için yeterli sayılmaktadır.

1.6. ARAşTIRMANIN SINIRLILIKLAR

1. Araştırmadan elde edilen veriler 2016-2017 eğitim öğretim yılında Bitlis ilinde “Wattpad” kullanan 60 ortaokul öğrencisi ile “Wattpad” kullanmayan aynı sayıdaki ortaokul öğrencileriyle sınırlıdır.

2. Araştırma, Wattpad kullanan ve kullanmayan öğrencilere uygulanan “Okur Öz Yeterlik Ölçeği” ile “Yazma Öz Yeterlik Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu”ndan elde edilen verilerle sınırlıdır.

1.7. TANIMLAR

Bu bölümde e-kitap, Wattpad ve öz yeterlik terimlerinin anlamları üzerinde durulmuştur.

1.7.1. E- kitap

Bir kitabın sayısal ortamdaki kopyasına, ya da doğrudan elektronik ortamda kitap olarak yazılmış içeriğe e-kitap(elektronik kitap) denilmektedir (Soydan, 2012: 391).

1.7.2. Wattpad

“Wattpad” online yazma-okuma-paylaşma platformudur (Çoban, 2015). Wattpad, yazdığınız hikâyeleri arkadaşlarınızla paylaşabileceğiniz, paylaşılan kitapları okuyabileceğiniz ve hikâyeler hakkında yorum yapabileceğiniz dijital bir sitedir (<http://www.wattpadnasilkullanilir.com/wattpad-nedir/>).

1.7.3. Öz yeterlik

Öz yeterlik, bireyin farklı durumlarla baş etme, belli bir etkinliği başarma yeteneğine, kapasitesine ilişkin kendini algılayışıdır, inancıdır, kendi yargısıdır (Senemoğlu, 2005: 231).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. DİLİN TANIMI VE ÖNEMİ

Dil ile ilgili günümüze kadar birçok farklı tanım yapılmıştır. Yapılan bu tanımlar, çok boyutlu bir özelliğe sahip olan dilin farklı bir yönünü ortaya koymayı amaçlamıştır.

Börekçi (2009: 8) dili, “insanla nesne arasında ilişki kuran, gerçek dünyayı kurmaca dünyaya aktararak bir toplumun dünyayı algılama biçimini yansıtan, insanın düşünce oluşturmasını ve düşüncelerini iletmesini, kendisine iletilen düşünceleri algılamasını sağlayan; çözümlenebilir insan seslerinden kurulu ve çift eklemli bir sistem” olarak tanımlamaktadır.

“Dil, belli bir zaman diliminde eşzamanlı, kendi kendine yeterli ve bağımsız bir sistemdir. Dil, kavramları belirten bir göstergeler dizgesidir. Dil bu dizgelerin en önemlisidir.” (Saussure, 1998, Akt: Ünal, 2016: 383-384). “Dil; düşünce, duygu ve isteklerin bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan ögeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmiş bir dizgedir.” (Aksan, 2003: 55).

Dilin dilbilimsel tanımlarında dil, bir araç olmaktan öte bir amaç olarak görülmekte ve dilin asıl unsur olduğu belirtilmektedir. Bunun yanı sıra dili anlaşma ve iletişim aracı olarak ifade eden tanımlar da bulunmaktadır:

“Dil insanlık tarihinde insanla beraber kullanılmaya başlanan bir anlaşma vasıtasıdır. Dil, insanların her türlü istek, duygu, düşünce ve yaşantısını başka insanlarla paylaştığı bir vasıta.”(Yılmaz, 2010: 11). Demirel ve Şahinel (2006), ise dili; “dil bir sistemdir, dil seslerden oluşur, dil bir iletişim aracıdır, dil bir düşünce aracıdır, dil; insanların oluşturduğu toplumlarda kullanılır.” şeklinde açıklamaktadır. Dilin bir sistem olması, seslerden meydana gelmesi, iletişim ve düşünmeyi gerçekleştirmesi; dilin çok boyutluluğunu ortaya koymaktadır.

“Dil insanların birbirleriyle anlaşmalarını, iletişim kurmalarını sağlayan sosyal bir iletişim aracıdır. Dilin iletişim işlevinden temel olarak onu tanımlamaya çalışanlar, dilin

geçmişte yaşanan olayları bugüne, bugünkü olayları da yatay olarak eş zamanda başkalarına ve geleceğe aktarma özelliği üzerinde durmaktadır.” (Karatay, 2011: 5).

Demirel ve Şahinel (2006: 15), dil becerilerinin öğrenme aşamalarını; çocuğun önceleri konuşulanları dinlemesiyle başladığını, daha sonra dinlediklerini, duyduklarını sözle ifade etmesiyle, konuşmasıyla devam ettiğini belirtmektedir. Dinlediklerinden ve konuştuklarından hareketle yazılı metinleri okuduğunu ve en sonunda da duygu ve düşüncelerini yazı ile anlatmaya çalıştığını ifade etmektedir.

Dil öğrenimi hayat boyu devam eden bir süreçtir. Demirel ve Şahinel’e (2006) göre ailede anne, baba ve yakın çevre aracılığıyla informal bir şekilde gelişen dil becerileri, okul ile birlikte planlı ve programlı bir şekilde uzmanlar tarafından gelişimini devam ettirmektedir. Okul, bireyin yaşamının tüm dönemlerinde bireye her an büyük kolaylıklar sağlayacak dil becerilerinin üst düzeyde edinilmesi için gerekli çalışmaları yürütür.

Karatay (2011: 8) ilköğretimde verilen ana dili eğitiminin iki temel amacının olduğunu belirtir:

- Okuma ve dinlemeye dayalı bilgi edinme, öğrenme sürecinde öğrencilerin iyi kavrayıcılar olmasını sağlamak
- Yazma ve konuşmaya dayalı duygu, düşüncesini iyi anlatabilen bilgi sunma ve aktarma sürecinde dili iyi kullanabilen bireyler yetiştirmek

“Anadili öğretiminin nihai genel amacı okuma kültürü edinmiş, düşünen, duyarlı bireyler yetiştirmektir. Bu amaca ulaşabilmek için de zengin uyaranlı öğretme ve öğrenme süreçlerinde, öğrenciler daha çok duymaya ve düşünmeye yönlendirilmeli, öğrenciler üstlendikleri bu sorumlulukla duygu ve düşüncelerini yazılı ve sözlü olarak anlatma isteği duymalıdır.” (Sever, Kaya, Aslan, 2006: 14).

Karatay, (2011) eğitim-öğretim sürecinin bütün kademelerinde gerçekleştirilen öğrenme-öğretme faaliyetlerinin dil vasıtasıyla yapıldığından öğrencilerin akademik yetkinliklerinin temel dil becerilerinin geliştirilmesine bağlı olduğunu ifade etmektedir. Bu bağlamda öğrencilerin diğer derslerdeki (Matematik, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler...) akademik başarı düzeyleri; okuma, dinleme, yazma ve konuşma yetilerinin gelişmesiyle doğru orantılı olarak artacağı ifade edilebilir.

Sever (2004: XI) anadili öğretiminin, özellikle ilköğretimde bütün dillerin temelini oluşturduğuna değinerek, anadilinde yetkinliğe ulaştıkça düşünce yapısı,

yorum gücü gelişen, duygu ve beğeni inceliği kazanan; ulusal ve evrensel kültür birikimini algılamaya başlayarak kimliğini geliştiren bir öğrencinin, öteki dersleri de büyük ölçüde başaracağını belirtmektedir.

Çocuk yaşadığı yeri, içinde bulunduğu toplumun kültürel yapısını anadili sayesinde öğrenir. Bireylerin sahip olduğu kültürel etmenler, kendilerinden sonraki kuşaklara bu dil sayesinde aktarılır. Bireyin kendisi ile arasında bir bağ kurduğu millet ve kültür de anadili aracılığıyla oluşur (Sever, 2004: 1; Yılmaz, 2010: 20). Böylece dil kuşaklar arasında bir köprü görevi üstlenir. Dilin yazılı ve sözlü kaynakları geçmiş ile gelecek arasında bağ kurarak kültürel unsurların aktarımında önemli rol oynar.

Sever (2004: 5), dilin birey ve toplum yaşamındaki önemini şöyle özetler:

- Dil, anlamayı ve anlatmayı sağlayan bir araçtır. Başka bir deyişle, bir iletişim aracıdır.
- Dil, düşünme aracıdır, düşüncenin yaratıcısıdır.
- Dil, ulusu meydana getiren en temel ögedir. Aynı dili konuşan insanlar arasındaki duygu ve düşünce birlikteliği, ulus bilincinin de oluşmasını sağlar, bu bilinci pekiştirir.
- Dil, ulusun ve insanlığın bütün kültür birikimini aktaran en etkili araçtır.

Dilin diğer bir işlevi de iletişimin gerçekleşmesi bakımından en temel unsur olmasıdır. İletişim ve dil bir bütündür. İletişim için yazılı veya sözlü bir dilden yararlanır. Bir mesajın benzer kanaldan, bilinen kodlar aracılığıyla göndericiden alıcıya ulaşmasına iletişim denir. Dil, iletişimin sağlanmasında en çok kullanılan ve en gelişmiş araçların başında gelmektedir (Yılmaz, 2010).

2.2. DİL VE TEKNOLOJİK GELİŞMELER

Genel ağ teknolojileri pek çok alanı etkilemiştir. Bu alanlardan biri de eğitimidir. Sosyal ağ teknolojileri eğitim için farklı ve yeni imkânlar sunmaktadır. Öğretmenler, sosyal ağlar vasıtasıyla öğrenme-öğretme durumlarını farklı yöntemlerle aktif, yaratıcı ve işbirlikçi bir şekilde planlama fırsatı elde etmektedir. Ayrıca sosyal ağlar öğrenci, öğretmen ve metin arasındaki kaynaşmayı hızlandırmakta, öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini kullanmaları ve geliştirmeleri konusunda uygun ortamların oluşmasını sağlamaktadır (Özmen, vd., 2011).

Jones vd. sosyal ağ sitelerinin, katı olmaması ve kullanıcı dostu olması nedeniyle başka öğretim yöntemlerine göre kullanımının daha kolay olduğunu belirtmekte ve

birçok uzmanın ve eğitimcinin çok daha sade adımları takip ederek bir topluluk oluşturduğuna, kendi aralarında kolay paylaşım yaptığına, geri bildirim ve iletişim bakımından oldukça kolaylık sağladığına değinmiştir (Akt: Özmen vd., 2011: 42).

Dil, işlendikçe ilerler. Dilin işlenmesine dair doğru olan, hiçbir engelin konulmamasıdır (Yılmaz, 2010). Bu bakımdan incelendiğinde dilin yazma ve okuma kapsamının sosyal ağ platformlarında kullanılması dilin ilerlemesinde yararlı olacağı düşünülebilir. Başta bilgisayar, İnternet, akıllı telefon ve tabletlere ulaşmanın kolaylaştığı bu dönemde dijital ortamlarda çevrim içi olan yeni neslin bu ortamlarda bir şeyler yazması veya okuması kaçınılmazdır.

“Matbaanın icadı, yazılı dilin özgürlüğünü beraberinde getirirken” (Parsa, 2004: 59), internet ve bilgisayar teknolojilerinin türemesi ve hızla yaygınlaşması da yazma ve okuma faaliyetinin zaman ve mekân ile sınırlı kalmadan bağımsız bir biçimde gerçekleşmesine katkıda bulunmuştur.

Türkçe dersi aracılığıyla amaçlanan, öğrencilerin dört temel dil becerisini üst düzeyde kullanmasıdır. Fakat ilk hedefi bireyi yaşama hazırlamak olan eğitimin yalnızca basılı gereçlerle bu hedefe ulaşması, çağımız teknolojik imkânlarıyla mümkün görülmemektedir. Öğrenciler okul dışındaki yaşamlarında metinlerden ziyade bir olayla, bir filmle ya da bir İnternet ortamıyla iç içe yaşamaktadırlar. Bu nedenle bu ürünlerin tamamı Türkçe derslerinde gereç olarak değerlendirilmelidir (Kurudayıoğlu ve Tüzel, 2014: 287). Teknolojik gelişmelerin yoğun biçimde etkilediği yazma ve okuma dil becerileri, ‘e-kitap’ okuma ve yazma biçiminde gerçekleşmektedir. Dijital ortamların sunmuş olduğu kolaylık kullanıcıları dijital ortamlarda yazma faaliyetlerine yöneltmiş, bunun sonucu olarak birçok dijital kitap içeriği oluşmuştur. Böylece yazma eylemi akıllı telefon, tablet, bilgisayarlar aracılığıyla dijital ortamlarda (facebook, twitter, blog...) gerçekleşen bir etkinliğe dönüşmüştür. Okuma faaliyetleri de basılı kitaplardan dijital kitaplara kaymakta; akıllı telefon, bilgisayar, tablet gibi araçlarla sosyal paylaşım siteleri, bloglar vb. ortamlarda yayınlanan metinler, e-kitaplar yoğun biçimde okunmaktadır.

Okul çağındaki her bir çocuk birbirinden farklı özellikler ve ön bilgilerle eğitim ortamında bulunmaktadır. Bu öğrencilerin öğrenme faaliyetlerine etkin katılımı öğrencilerin ilgilerini çekecek yöntemleri kullanmakla mümkün olabilmektedir. Müzik

ve resim eğitim-öğretiminin düşünsel ve sanatsal faaliyetlerinde etkin bir uyarıcı olarak kullanılarak öğrencilerin derse olan ilgisi artırılabilir. Öğrenme ortamı bilgisayar teknolojilerinden faydalanılarak düzenlenmelidir (Sever, vd., 2006: 22). Bu kapsamda 2015 yılında yayımlanan Türkçe Öğretim Programı'nda basılı kitaplara ek olarak elektronik ortamlarda yayınlanan kitaplar da programa girmiş ve Türkçe Öğretim Programı'nın amacı basılı ve elektronik ortamlarda dinlediklerini ve okuduklarını anlayan, kendilerini yazılı ve sözlü olarak ifade eden; eleştirel, yansıtıcı ve yaratıcı düşünen, millî, manevi ve evrensel değerlere duyarlı bireyler yetiştirilmesi olarak belirtilmiştir (MEB, 2015: 4).

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın vizyonu bilgisayar ve internet teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler göz önünde bulundurularak şöyle açıklanmıştır;

- Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanan,
- Kendini ifade eden, iletişim kuran, iş birliği yapan, girişimcilik ve sorun çözme kapasitesi gelişmiş,
- Bilimsel düşünen, anlayan, araştıran, inceleyen, eleştiren, sorgulayan ve yorumlayan,
- Haklarını ve sorumluluklarını bilen, öz güveni yüksek, çevresiyle uyumlu, görüş ve tezlerini gerekçe ve kanıtlarla destekleyerek yazılı ve sözlü olarak ifade edebilen,
- Okuduklarını anlayarak eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirebilen, sentezleyebilen, okuma ve öğrenmeden zevk alan,
- Bilgi teknolojilerini güvenli bir şekilde kullanarak bilgi edinme, oluşturma ve paylaşma becerileri gelişmiş bireyler yetiştirmektir (MEB, 2015: 3).

Programın son maddesi “Bilgi teknolojilerini güvenli bir şekilde kullanarak bilgi edinme, oluşturma ve paylaşma becerileri gelişmiş bireyler yetiştirmektir.”şeklindedir. Burada dijital ortamların güvenli kullanımı üzerinde durularak öğrencilerin dijital ortamlarda araştırma yapma, dijital ortam için ürün meydana getirme becerilerini kazanması planlanmıştır.

İnsanlık tarihi boyunca toplumların kalkınmasında veya geri kalmasında eğitimin önemi bilinmektedir. Bu nedenle gelişmiş ülkeler eğitim sistemlerini sürekli yenilemekte, daha bilimsel, daha nitelikli eğitim için araştırmalar yapmakta, teknolojiler gelişmektedirler. Bu arayışlar eğitim felsefesi, eğitim programı, eğitim yöntemleri, eğitim teknolojileri gibi alanları etkilemekte ve geliştirmektedir (Börekçi, 2015: 406).

Türkçe dersi dil becerilerinden okuma ve yazmanın, İnternet ve bilgisayar teknolojisinde meydana gelen gelişmeler ışığında yeniden değerlendirilmesi

gerekmektedir. Özellikle son yıllarda dijital kitap yazma ve okuma alanlarındaki artıştan ötürü dijital ortamların öğrencilerin okuma ve yazma becerileri üzerinde etkili olacağı ve ilerleyen yıllarda bu etkinin artacağı düşünülmektedir. Her an bir ekrana, dijital ortama bir şeyler yazan veya burada yazılan bir metni okuyan yeni kuşak, gelecekte basılı kitaplardan tamamen uzaklaşacak, kendisi için ulaşması kolay ve maliyeti düşük olan e-kitaplara yönelecektir. Bu durum, meydana gelen gelişmelerden uzak kalması düşünülemeyen dil öğretiminin özelde de Türkçe dil öğretiminin etkinliklerinin, beceri ve kazanımlarının e-kitap kapsamında ele alınmasını gerekli kılmaktadır.

2.3. OKUMA

“Meydan okumak”, “ciğerini okumak”, “canına okumak” ve “bildiğini okumak” gibi birçok deyim konu olmuş “okuma” sözcüğü eğitim öğretimin ilk yılından itibaren başlayıp yaşam boyu ihtiyaç duyduğumuz önemli dil becerilerinden biridir. Karmaşık bir süreç olan “okumak” kavramı ile ilgili birçok tanım yapılmıştır.

Okuma, görme, algılama, seslendirme, anlama, zihinde yapılandırma gibi göz ve beynin çeşitli fonksiyonlarından oluşan kompleks bir süreçtir (Güneş, 2012: 2). Özbay (2013:2), okuma bir bakıma gördüğünü anlama faaliyeti olup fiziksel ve zihinsel öğelerin birlikte kullanıldığı karmaşık bir dil becerisi olarak tanımlamıştır. Sever (2004: 12) okumayı; sözcüklerin duyu organları yoluyla algılanıp anlamlandırılmasına, kavranmasına ve yorumlanmasına dayanan zihinsel bir etkinlik olarak tanımlamıştır.

Okuma, hayatımızdaki en önemli etkinliklerden biridir. Yaşamın her döneminde farklı amaç ve sebeplerle okuma isteği gün yüzüne çıkar. Bu okuma isteği bireylere birçok yönden katkı sağlamaktadır. Birey, okuma sayesinde farklı düşünebilmeyi, olayların arkasındakini görebilmeyi, çevresinde olan bitenleri anlamlandırabilmeyi, eleştirel düşünebilmeyi öğrenir (Adalı, 2010).

İnsanoğlu var olduğu günden bu yana varlığı, yaşamı, yaşadığı evrende olup biten olayları anlamaya, açıklamaya ve yorumlamaya çalışmaktadır. Bilimsel araştırmaların temel hareket noktası olan bu çaba bir çeşit okuma ve anlama etkinliği olarak bütün hızıyla günden güne devam etmektedir. Okuma etkinliği, insanoğlunun bilgi kapasitesini artıran, düşünce ve inançlarına şekil veren, ona kişilik kazandıran etkin bir süreçtir. Bu süreç bireyin biyolojik, psikolojik, fizyolojik özelliklerinin etkin bir bütünlük içinde çalıştığı düşünsel bir etkinliktir (Epeçan ve Demirel, 2011:120)

Hayata anlam verme, kendini tanıma, bilgisini arttırma, çevresinde olan bitenlere farklı bakabilme becerisi kazanmada okuma faaliyetlerinin önemli bir yeri vardır. Birey etkili okuma faaliyetleri aracılığıyla bu becerileri kazanabilir.

Okuma sonucunda ulaşılmak istenen hedef okunanları anlamaktır. Bu nedenle anlamın hangi unsurlardan oluştuğu ve hangi biçimde gerçekleştiği bilinmelidir. Eğitim sisteminde anlam kurma çalışmaları okullardaki ders kitapları ve bu kitaplardaki metinlerle yapılmaktadır. Sadece bir kitap ve buna bağlı metinlere göre yürütülen sınıftaki öğretim, okuma eylemini istenilen ve zevk alınan bir eylem olmaktan çıkaracak, öğrencilerin metinler arasında ilişki kuramalarına ve karmaşık durumlar karşısında etkin çözümler üretememelerine neden olacaktır. Bu nedenle metinden anlam çıkarma yetenekleri, eğitim öğretim faaliyetlerinin birinci basamağından başlanarak etkili bir şekilde öğretilmelidir (Özbay, 2013: 31). Okunan metinde bir anlam oluşturmak için okuyucunun metinle bir iletişim kurması gerekir. Okuduğunu kavrama ve anlamada metin dışında okuyucunun metin hakkında sahip olduğu bilgiler, kültürel yaşamı, inançları, değer yargıları, istekleri gibi birçok etmen vardır. Okuma boyunca her metin, sahip olduğu özelliklerle okuyucuyu farklı dünyalara götürür (MEB, 2012a). Okuma, sadece sembolleri, sözcükleri, cümleleri seslendirme ve tanıma değil bunlardan çok daha fazlasını dile getirmektedir. O, da okumanın zihinsel boyutu olan anlama ve anlamlandırmadır. Okuma, göz aracılığıyla algılanan sözcüklerin daha önceki bilgilerle ilişkilendirilip anlamlandırılması, bir manaya kavuşması olarak ifade edilebilir.

Demirel (1999b: 133) okuma öğretiminin amacını şu şekilde sıralamaktadır:

- Bilinçli (her zaman, manasına ulaşarak, doğru) okuma faaliyetlerinde bulunmak
- Kelime dağarcığını arttırmak
- Bilgi edinmenin okuma aracılığıyla gerçekleşeceğini fark etmek
- Edebi yönden nitelikli metinleri okuyarak anlatımını geliştirmek
- Okumayı sürekli yapılan güzel bir eyleme dönüştürmek

Okuma yeteneği, çevresel faktörlerden etkilenmekte olup aile bu bağlamda önemli çevresel unsurlarından birini teşkil etmektedir. Çocuk, davranışlarında öncelikle ebeveynlerini örnek almaktadır. Çocuğa örnek olma konusunda anne ve babanın aile ortamındaki tutumları ve eylemleri önemlidir. Düzenli kitap okuyan, gazete veya dergi takip eden, evinde kitaplar için özel bir bölüm ayıran, okunacak kitap konusunda çocuğun görüşlerine önem veren bir aile, okuma alışkanlığının kazanılması için gerekli ortamı hazırlamıştır. (MEB, 2012a: 5). Okuma alışkanlığının kazanılmasında bireylerin

çok küçük yaşlarda bilinçlendirilmesi önemli bir aşamadır. Her çocuk okuma alışkanlığı kazanabilir ve okuma alışkanlığı okul döneminde edinilir. Çünkü okuma yazmaya yeni geçen bir çocuk için kitaplar keşfedilmemiş bir dünya olarak önlerinde durmaktadır. Öğrenciler bu kitaplara merak ve ilgiyle bakmaktadırlar. Öğrencilerin kitaplara olan ilgisi eğitimciler tarafından desteklenmeli, çocuklar, ilgi duydukları metinlerle karşı karşıya bırakılarak okumaya teşvik edilmelidir (Demirel ve Şahinel, 2006: 25).

Kitap okuma alışkanlığı çocuklara bilgiyi elde etmenin yanı sıra derslerdeki başarılarının artmasına da katkı sağlayacaktır. Kitap okuma alışkanlığı sayesinde düşünme becerileri gelişecek olan çocuklar, yeni fikirler üretebilme konusunda daha etkin olacaktır. Aynı zamanda öğrencilerin kelime dağarcıklarının gelişmesinde kitap okumanın büyük faydası olacaktır. Kitap okuma alışkanlığı vasıtasıyla öğrenciler sağlıklı bir iletişim kurma becerisi kazanacak ve iyi bir tarih ve kültür bilinciyle okumayı seven, araştırmacı, evrensel değerlere sahip kuşaklar olarak yetişecektir (Arıcı, 2012).

Okuma, insanın kişiliğine şekil veren, onu diğer insanlara bağlayan, dünyasının sınırlarını genişleten önemli bir etkinliktir. Dünyadaki bütün uluslar okumanın yaygınlaşması konusunda ciddi şekilde çalışmalar yürütmektedir. Okuma sayesinde insanlar gerçek özgürlüklerine ulaşır, yanlış inançlardan ve cahillikten kurtulur. (Demirel, 1999a: 51).

“Okuma, çağdaş uygarlık değerlerini yerleştirmede en etkili araçlardan biridir. Okumanın bireysel ve toplumsal önemi, inkâr edilemez bir gerçektir. Birey için sağlıklı düşünmenin temel şartıdır okuma. Okumanın toplumsal faydası ise, özellikle eğitim ve ekonomi alanında kendini göstermektedir. Bilimsel araştırmaların çoğu, okuma yazmayla ekonomik gelişme, işinde başarılı olmama, okuldan ayrılma, suç işleme vb. durumlar arasında yakın ilişkilerin olduğunu ortaya koymaktadır.” (Yılar, 2012: 77). Dünyadaki gelişmiş ülkelerin ortak özelliği kitap okuma oranlarının yüksek olmasıdır. Bu ülkelerde basılan kitap sayısı da gazete sayısı da oldukça yüksektir. Ekonomi, eğitim ve bilim alanında başarılı bir toplum olmanın yolu okumanın halkın geneline yayılmasıyla olur, bu da ancak okuyan bireyler sayesinde gerçekleşir.

Okuma, bireylerin kişiliğini, değerlerini, ilgisini de etkiler. Bu etkileme duyuşsal boyutlu değişimlere neden olabilir. Özellikle yazınsal metinler, insanlığın duygu ve düşünce birikimini en zengin ve etkili biçimde ortaya koyan

ürünlerdir. Okunması, bireyleri çeşitli duygu, düşünce ve eylem biçimleriyle karşılaştırır. Bu bağlamda okuma, bireylerin, -arınma (katarsis) sağlama, içgörü ve hoşgörü kazanma, özdeşim kurma vb.- duyuşsal boyutlu davranışlar kazanmasında ve beğeni düzeylerinin yükseltilmesinde etkili olan bir süreçtir (Sever, 2004: 17).

Çok okur, kültürlü olursak konuşmada ve yazmada başarılı olabiliriz. İnsanoğlu okuma sayesinde bilgisini arttırır, hayal gücünün ve duygusu dünyasının sınırlarını genişletir. Okuyan bireylerin dile hakimiyeti ve dili yeni düşünceler üretmek için kullanma becerisi, okumayan bireylere göre oldukça farklıdır. Okuyan birey; dünya, ülkesi ve yöresi hakkında bilgi sahibi olur; doğru ve yanlış birbirinden ayırıp çıkarımda bulunur (Aça, Altınkaynak ve Özdemir, 2011).

Birçok faydasının yanı sıra temel bilgi edinme etkinliği olarak insan hayatında çok önemli görevler üstlenen okuma eyleminin konuşma becerisi için de ana unsurlardan biri olduğu ifade edilmektedir. Akademik alanda yetkin olabilmek için konuşma becerisini etkili kullanmak ön koşul olduğu gibi etkili bir konuşma için de iyi bir okur olmak ön koşullardan biridir. Bu bakımdan okuma ile konuşma arasında bir birini tamamlayan bir ilişkiden söz edilebilir. Bu ilişkide göze çarpan şey okumanın konuşmayı hem telaffuz yönünden güzelleştirdiği hem de içerik bakımından olumlu etkilediğidir. Yani etkili konuşma becerisine sahip bireyler aynı zamanda etkili okur olabilmektedirler (Arıcı, 2012: 12).

Bilgi ve birikime bağlı olarak gelişen düşünce, yazılı anlatımın temelini oluşturur. İnsanoğlunun planlı ve düzenli bir şekilde bilgi edinmesi okuma aracılığıyla olmaktadır. Bu şekilde düşünüldüğünde yazılı anlatım için gerekli olan bilgi birikiminin okuma aracılığıyla sağlandığı ve yazmanın temelini okumaya dayandığı söylenebilir. Kendini yazıyla etkili bir şekilde ifade edemeyenler okumayan yeterli bilgi birikimine sahip olmayan kişilerdir (Arıcı, 2012: 13). Okullardaki öğretim-öğrenme ortamında yazılı materyalleri kullanma oldukça önemlidir. Okuma, düşünce ve gözlem gücü ile bir arada kullanıldığında yazılı ve sözlü anlatımın kalitesi artar. Öğrencilerin, dinlediklerini ve okuduklarını eksiksiz anlaması; anladıklarını, düşünüp planladıklarını yazı ve söz ile etkili biçimde anlatması, genellikle kelime hazinesinin zenginliğine, kelime hazinesinin zenginliği de okuma etkinliğine dayandırılabilir (Sever, 2004: 15).

Okuyan öğrenci; düşünen, yargılayan, eleştiren, bilgiye ve kütüphaneye gereksinim duyan, çağdaş ve demokratik birey anlamına gelmektedir. Okuma, içinde bulunduğumuz çağda da nitelikli bir yaşamın önemli aracı olma

özelliğini sürdürmektedir. Bir başka deyişle, okuma değişim sürecinin yok edemediği, tam tersine sözü edilen değişim sürecine uyum sağlamanın bir aracı haline gelmektedir. Güçlü bir insan etkinliği olmasına karşın, okuma alışkanlığı da diğer alışkanlıklar gibi, yaşanan değişim sürecinden olumlu, olumsuz ya da hem olumlu hem olumsuz biçimde etkilenebilmektedir. Özellikle, son on beş yılda gerçekleşen ve hızlanarak süreceği öngörülen teknolojik gelişmelerin en çok etkileyeceği alışkanlıklardan birisi “okuma” olabilecektir (Aksaçlıoğlu ve Yılmaz, 2007: 5).

2.4. YAZMA

Yazma, yaşamımızın bütün dönemlerinde karşımıza çıkan bir dil becerisidir. İlköğretimden yükseköğrenime, iş yaşamından sosyal yaşama kadar geniş bir zaman dilimini içine almaktadır. Bu sebeple yazma yeteneğinin özellikle ilköğretimde hem doğru ve güzel yazma, hem de düşünceleri doğru olarak ortaya koyma açısından titizlikle kazandırılması gerektiği ifade edilmektedir (Kaleağası, 2009: 22).

İnsanoğlu yüzyıllar boyunca içinde bulunduğu toplumsal ortamlarda yazıyı kendini ifade etme aracı olarak kullanmıştır. Bunun gerekçesi olarak yazmanın bir ihtiyaç olduğu ve insanın yazarak gündemde kalma arzusu olduğu belirtilmektedir. İnsanlar; ailelerini, dolaştığı şehirleri, karşılaştıkları durumları, içinde nefes aldığı evleri, rüyalarını yazma malzemesi olarak seçmiştir. Bunun hem kendinden sonrakilere bir iz bırakma, hem de varoluşunu paylaşma manasına geldiğini ifade etmektedir (Örgen, 2012: 19).

“Yazmak; duyduklarımızı, düşündüklerimizi, tasarladıklarımızı, görüp yaşadıklarımızı yazı ile anlatmaktır. Konuşma gibi başkalarıyla iletişim kurmanın, kendimizi anlatmanın bir yoludur.” (Sever, 2000: 24). İpşiroğlu (2006) da yazma ile konuşma arasındaki benzerlikten hareketle yazmayı aynı konuşma gibi insanın kendini anlatmak ve başka insanlarla iletişim kurma şekli olarak tanımlamaktadır. Konuşma nasıl küçük yaşta doğal bir şekilde öğreniliyorsa okuma ve yazma da okula gidilen süreçte öğrenilmektedir. Örgen, (2012: 19) yazmayı bir dışa açılma, dışavurum aracı olarak insanı hem kendisine, hem de karşısındakine tanıtmaya, tanımlama olarak açıklamaktadır.

Yazma; duyguyu, düşünceyi, olayı yazı ile ifade etmektir. Konuşma kendimizi ifade biçimi olduğu gibi yazma da kendimizi ifade etme biçimidir. Fakat yazma, konuşmadan farklı yetenekler de barındırır. Öğrencilerin konuşma ve düşünme

becerileri ne kadar gelişmişse yazma becerileri de o ölçüde gelişmiştir. Bu bakımdan yazma etkinliklerini konuşma etkinlikleriyle birlikte yürütmek, yazma becerisinin gelişimine katkı sağlayacaktır. Çünkü öğrenciler yaşamlarının tüm evrelerinde iletişim aracı olarak en çok konuşmayı kullanmaktadır (Demirel, 1999a: 59).

Demirel'e (1999a) göre dil yetenekleri içinde son halkayı oluşturan yazma dil becerisi, okuma, konuşma ve dinleme dil becerilerine paralel olarak gelişimini sürdürür. Konuşma, dinleme ve özellikle okuma becerisi bakımından iyi yetişmiş bireyler yazma becerileri konusunda başarılı olurlar. Çünkü yazma eylemine başlamadan önce bireyin yazacakları ile ilgili yeterli donanıma, bilgiye sahip olması gerektiği belirtilmektedir.

Yazma becerisi diğer dil becerilerinin belli bir doyuma ulaşmasından sonra ortaya çıkmaktadır. Son yıllarda yazmanın teknolojiyle birlikte iletişimdeki etkinliğinin artması, yazma faaliyetlerini diğer dil becerileri içerisinde daha önemli kılmıştır. Bu bakımdan öğrenim çağındaki bireylerin yazma becerisi konusunda donanımlı hale getirilmesi için gerekli planlar yapılmalıdır.

Yazarlık ve yazma becerisi dersi programının en önemli amaçları; “öğrencilerin duygu ve düşüncelerini açık, anlaşılır ve ilgi çekici biçimde anlatabilmesi, günlük yaşamda ihtiyaç duyduğu yazışmaları zorluk çekmeden, kurallarına uygun ve doğru bir şekilde yapması, yazmayla ilgili kaygılarının giderilmesi” olarak gösterilmektedir. Yazı aracılığıyla bilgi ve kültür aktarımı hem kolay hem de etkili hâle gelmiştir. Toplumların gelişmişlik düzeylerini belirlemede yazılı iletişim çağlar boyunca önemli bir faktör olmuştur. Yazılı iletişim gelişmişlik düzeyi yüksek ülkelerde daha fazla yaygındır. Teknolojik gelişmelerle birlikte iletişim araçlarının artması yazılı anlatımın daha fazla önemseneceğini göstermektedir. Bu gelişmeler sonucunda öğrencilerin yazma becerilerinin geliştirilmesi eğitimin tüm basamaklarında temel amaçlardan biri olmuştur (MEB, 2012b: 2-3).

Yazının işlevi, ortak anlam dünyası oluşturmak kadar bireyin kendine dönük taraflarını da oluşturmaktır. Yazma ile birlikte bir medeniyetin, bir kültürün insana taşıdığı sosyal ve psikolojik aktarımları ifade etme süreci yaşanır. Birey, gerek kendi duygu ve değerleri, gerekse toplumsal normları algılama ve aktarma meselesini yazma ile daha derinden kavramaktadır. Yazan ve düşünen bireylerin oluşturduğu toplumlarda kültür seviyesi doğallıkla yükselecek ve aktarımların düzeyi de daha yüksek olacaktır (Örgen, 2012: 21)

Ayrancı, (2013: 43) yazma becerisine daha çok önem verildiği takdirde eleştirel düşünce yapısına sahip, kendisini ifade edebilen, düşüncelerini belirli bir sıraya göre düzenleyebilen, sebep ve sonuç ilişkisini doğru kurabilen, etkili bir üsluba sahip bireylerin yetiştirilmiş olacağını belirtmektedir.

Yazma süreci, zihinde daha önce oluşturulmuş bilgilerin kontrol edilmesiyle ortaya çıkmaktadır. Yazma sürecinde öncelikle yazının amacı, yöntemi, konusu ve sınırları saptanmalı ve yazma konusunda kullanılacak veriler belirlenmelidir. Bu veriler beynin süzgecinden geçilerek yazılmaktadır. Zihnin gelişimi ve düşünme kapasitesi verilerin doğru bir şekilde yazılmasında etkilidir (Demir, 2013). Kuvanç (2008: 53) zihinde oluşan fikirlerin yazılı olarak ifade edilmesi sürecini, sözcüklerin bir bütün halinde düşünceyi aktaracak biçimde sıralanması ve bu düşünceyi aktaracak biçimde düzenlenmesiyle başladığını belirtmektedir. Yazma süreçlerinde yapılan bu çalışmalar sayesinde insan düzenli düşünme alışkanlığı edinir. Yazma, bir dil becerisi olmakla birlikte; birleştirme, tasarlama, değiştirme, yeniden ele alma gibi bilimsel kontrol gerektiren basamakları içeren ve üst düzey düşünmeyi sağlayan bir faaliyet olarak ele alınmaktadır. Yazma süreci çok farklı unsurları içinde barındıran karmaşık bir süreçtir.

“Yazarlık ve Yazma Becerisi Seçmeli Dersi” programında süreç temelli bir öğretim yaklaşımı esas alınmıştır. Bu yaklaşıma göre yazma, bir hamlede başlayan ve biten bir eylem olarak değil, birbiriyle ilişkili birçok becerinin art arda kullanılmasıyla gerçekleşen bir süreç olarak belirtilmiştir. Bu süreçte öğrencinin psikolojik ve düşünsel açıdan yazmaya istekli ve hazır hâle gelmesi, yazmayla ilişkili planlama, karar verme, ilişkilendirme gibi bilişsel becerileri kazanması, yazma sürecinin aşamalarını uygulayabilmesi ve yazma becerisini hayatın her aşamasında işlevsel biçimde kullanmasının önemli olduğu vurgulanmaktadır.” (MEB, 2012b: 3-4).

Kuvanç (2008: 54) yazma sürecinin aşamalarını şu şekilde belirtmiştir:

- Amacın belirlenmesi
- Yazı tarzının belirlenmesi
- Düşünceleri belirleme
- Kavram ağlarını kurma
- Dilsel gösterenleri belirleme
- Metin düzeyinde dilsel kodlama
- Yazma

Demir (2011)'e göre yazma eyleminde bulunmak, insanoğlu için önemli bir gereksinimdir. Çünkü insan yaşamı boyunca karşılaşacağı üzüntüleri, heyecanları, duyguları, düşünceleri söz veya yazı yoluyla ancak kendisi dışındakilere aktarabilir. Ancak insanın bu gereksinimlerini yazıya aktarması gelişigüzel olmamaktadır. Kaleağası (2009: 23) yazmayı beyinde yapılandırılmış bilgilerin yazıya dökülmesi olarak belirtmiş, bilgilerin yazıya aktarılması için öğrencilerin dinledikleriyle okuduklarını iyi anlamaları, beyinde yapılandırmaları gerektiğini ve beyinde yapılandırılan bu bilgilerin belli bir amaç çerçevesinde ve bir anlam bütünlüğü içinde yazıya dönüştürüldüğünü ifade etmiştir.

Belli bir amacı olmayan, belli bir plan dâhilinde yazılmayan ve belli bir konuya dayanmayan bir yazının okuyuculara kazandıracığı çok fazla bir şey yoktur. Çünkü böyle bir yazıda düşünceler karışık verilmiş, konu tam olarak anlatılamamış yazma amacına ulaşılmamış olur. Bu nedenle yazma eylemine girişmeden önce ciddi bir hazırlık yapılmalıdır.

Yazma becerisinin, öğrencilerin akademik yaşamlarında sadece Türkçe dersi için değil yaşamın her alanı için önemsenmesi gereken bir beceri olduğu ifade edilmektedir. Bu nedenle öğrencilerin yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalara önem verilmesi, etkin bir yazma eğitimi için öğrencilerin yazma becerileriyle ilgili değerlendirmelerde kaliteli ölçme ve değerlendirme çalışmalarının yapılması gerekmektedir (Şengül, 2013: 83).

İnsan yaşamında okumaya ihtiyaç duyduğu gibi yazmaya da ihtiyaç duymaktadır. Zihinsel beceriler kullanılarak duygu, düşünce ve hayaller açık bir şekilde yazıya aktarılabilir. Öğrenciler zihinsel beceriler sayesinde fikirlerini belli bir düzene sokmayı, sıralamayı öğrenir, düşüncelerinin sınırlarını ve amacını belirler. Yazma faaliyeti için gerekli olan bilgi birikimi genel olarak okuma aracılığıyla elde edildiğinden yazma ve okuma becerisi arasında yakın bir ilişki vardır. Yazma konusunda başarılı olmak isteyen öğrenciler, düzenli olarak kitap okumalı, yazmalı, yazdıklarını gözden geçirmeli, tartışmalı ve beğendiği yazıları kullanmalıdır (Kaleağası, 2009: 23). Yazma, devamlı olarak bir düşünce alışverişini gerektiren etkileşimli bir faaliyettir. Buna göre yazmaya istekli olan, yazma alanındaki başarısını artırmak isteyen bir bireyin okuma konusunda özenli olması ve kendisini geliştirmesi gerekmektedir. İyi kitaplarla kendini sürekli

destekleyen, okuduğunu içselleştiren, okudukları üzerinde kafa yoran bir okur, özgün olmayan düşünme alışkanlığından kurtulma fırsatını elde edecek, kendi sınırlarının üzerine çıkacaktır (İpşiroğlu, 2006).

Yazılı anlatım, sözlü anlatımdan biraz farklı ve karmaşıktır. Konuşurken dinleyenin göstereceği tepkiler (yüz ifadesinin değişmesi, soru sorması vb.) bizi hemen etkileyerek amacımız yönünden konuşmamızı şu ya da bu doğrultuda değiştirebilmeyi yönlendirmesine karşın, yazıda böyle bir imkân yoktur. Yazıda her şeyi önceden iyice hesaplayarak, yazımızı okuyacak kimsenin düşünce ya da duygularımızı tam bizim istediğimiz biçimde anlamasını sağlayıcı önlemleri önceden almamız gereklidir. Çünkü yapacağımız yanlışları sonradan şu ya da bu biçimde düzeltemez, eksikleri tamamlayamayız. Ayrıca yazılı anlatım belli ve kesin kuralları vardır. Yazı yazarken bunlara uymamız düşüncelerimizi kurallara uygun cümleler durumuna getirmemiz, bu cümleleri en etkili ve amacımıza en iyi varacak biçimde sıralamamız gerekir (Demirel ve Şahinel, 2006: 24).

Örgen (2012: 20) yazı kültürünün, çağdaş dünyanın teknolojiyle birlikte gelişmesine paralel olarak yükselişe geçtiğini, teknolojik alanda meydana gelen gelişmeler insanoğlunun farklı iletişim yollarını kullanmaya başlamasına yol açtığını ve bunun sonucu olarak geleneksel olarak kullanılan yazma yöntemlerinin yerini teknolojik yazma yöntemlerinin aldığını belirtmektedir.

“Hocks’a (2003) göre elektronik ortamlarda yazma ile okuma eylemini birlikte ele almak daha uygundur. Genellikle elektronik ortamlarda paylaşılan metinleri okumak, kavramak, analiz etmek ardından da yazma eylemini kullanarak yeni metinler üretmek şeklinde bir süreç söz konusu olmaktadır. Kâğıt temelinde ele alınan yazma ile elektronik ortamlarda yapılan yazmanın bireylerin düşüncelerini yansıtmada, dikkatlerini toplamada, yazma hızında, yazmayı planlama ve yazma süreci bakımından olumlu ve olumsuz yönleri ile değerlendirilmesi gerekmektedir.” (Akt: Tüzel ve Tok, 2013: 583).

2.6. E-KİTAP

Dağtaş (2013: 139) bireylerin, bilgi toplumunda dijital parçalanmayla karşı karşıya kalmadan diğer bireylerle aynı düzeyde bir mesafe kat edebilmeleri için geleneksel okuryazarlık becerilerin yanına teknoloji tabanlı okuryazarlık becerilerini eklemeleri gerektiğini belirtmektedir.

Geleneksel okuryazarlık becerilerine sahip bireyler bu becerilerle dijital ortamlarda etkili bir okuma ve yazma gerçekleştirememektedir. Dijital alanda etkili bir okuryazarlık için teknoloji tabanlı okuryazarlık becerilerinin kazanılması gerekmektedir. Bu açıdan teknoloji, alışlagelmiş okuryazarlık kavramında farklılıklara sebep olmakta ve bu farklılıklar gün geçtikçe artmaktadır (Dağtaş, 2013).

Resnick (2002: 36) bu konuyu şöyle ifade etmektedir:

Bugün çocukların okullarda öğrendikleri birçok şey kâğıt-kalem devri için tasarlanmıştır. Bizim, müfredatları dijital çağa uygun olarak güncellememiz gerekir. Bunun birinci sebebi açık: Okullar öğrencileri dijital toplumda hayatta kalmak için gerekli düşünce ve becerilerle donatmalıdır. Bir de ikinci sebebi var: Yeni teknolojiler sadece öğrencilerin neler öğrenmeleri gerektiğini değiştirmemekte, neler öğrenebileceklerini de değiştirmektedir.

Bu çocuklar için cep telefonları, e-posta, internet ve bilgisayar oyunları günlük yaşamlarında mutlaka bulunması gereken vazgeçilmezler arasında bulunmaktadır. Bu kuşak, öğrenme-öğretme süreçlerinde basılı metinlerin yerine çoklu medya ortamlarıyla desteklenebilen dijital metinleri seçmekte ve görsel okuryazarlık yetenekleri gelişmiş bireylerden meydana gelmektedir (Pedro, 2006; Prensky, 2001, Akt: Baki, 2015: 5).

Bilgiyi saklama, üretme, kaydetme, bilgiyi paylaşma ve bilgiye erişme yöntemlerimiz teknolojiyle beraber hızla farklılaşmaktadır. Basılı ortamda üretilen ve yayılan metinler elektronik ortama aktarılmaktadır. Buradaki değişim kitap içeriklerinde yani bilgide değil kitapların sunuluş şeklinde olmaktadır. Bu bağlamda yazarlar, okurlar, araçlar, yayıncılar ve yayıncılık dünyası da kitapların biçim değiştirmesinden etkilenmektedir (Önder, 2011: 98).

Gelişen teknolojiyle beraber ortaya çıkan ürünlerin eğitim-öğretim faaliyetlerinde yararlanılmaya başlanması ile eğitimin temel materyallerinden kitaplarda da değişiklikler meydana gelmiştir. Eğitimde basılı kitaplarla birlikte elektronik kitaplar da yerini almıştır. Hatta elektronik kitaplar, basılı kitaplarla satış konusunda rekabet eder duruma gelmiştir (Öztürk ve Can, 2013: 140). Akıllı telefonların yaygınlaşması, okullarda tablet dağıtımı, sosyal ağ sitelerinin daima ulaşılabilir olması bireylerin sürekli bir dijital kitap veya metin ile karşı karşıya gelmelerine olanak sağlamıştır. Böylece e-kitaplar hayatımızda önemli bir yer edinmiştir. Akıllı tahta ve tabletler

aracılığıyla eğitim-öğretim işlemleri de e-kitap kullanımına elverişli duruma getirilmiştir.

Toplumsal hayatımızda hızlı bir şekilde yer edinmeye başlayan e-kitapların ne olduğu konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. E-kitapların gelişen teknolojiyle birlikte her geçen gün kendisini güncellemesi, kendisine yeni şeyler katması e-kitap hakkında yapılan tanımlamaların farklılığına neden olmaktadır.

Carvajal (1999)'da e-kitabı "E-posta olarak okunabilen, taşınabilir bir elektronik okuma cihazı tarafından alınabilen, bir bilgisayara indirilen kitap." olarak tanımlamaktadır. "E-kitap, elektronik ortamda yayımlanan ya da elektronik ortama iletilerek bu ortamda kullanılan, envai cihazlar ve yazılımlarla okunabilen ya da takip edilen resim, film, metin ve sesleri içeren bir medya şeklidir." (Gürcan, 2005: 2). Hillusend (2007) ise bilgisayar programlarıyla kazanılan, dijital ortamlarda depolanan sinyaller aracılığıyla paylaşılan, ekrandan okunup sunulabilen metinleri dijital metin olarak belirtmektedir.

Özbay (2013) ise e-okumayı okuyucunun yazılı bir metni kâğıttan okumak yerine bilgisayar, tablet, akıllı telefon gibi ekrana sahip bir cihazdan sadece metnin görünen kısmını okumasıyla gerçekleşen okuma olarak tanımlamaktadır.

Shiratuddin, Landoni, Gibb and Hassan (2003) elektronik kitabı;

- Bir CD-ROM'dan çevrimiçi ve etkileşimli veritabanına sahip ya da Web sayfalarına kadar sayısallaştırılmış her türlü bilgi,
- Geleneksel bir kitabın karakteristik bütün özelliklerini sergileyen ve niteliklerinin pek çoğunu yansıtan elektronik ortamdaki veri sunumu,
- Çoklu ortam veritabanı içeren bir kitaptaki konular ile ilgili öğretici kaynaklara sahip öğrenme ortamları şeklinde tanımlamıştır.

Işık Önder (2010) ise birden fazla tanımı örnek verdikten sonra e-kitabın ayrıntılı ve uzun tanımını şu şekilde yapar:

"E-kitap "bir ya da birkaç basılı kitabın sayısallaştırılmasıyla elde edilen ya da bütünüyle elektronik ortamda üretilen bir içeriğin, bir masaüstü bilgisayar, ekranı bulunan herhangi bir elde taşınabilir aygıt veya özel tasarlanmış bir elektronik kitap okuyucu donanımında görüntülenebilir, erişilebilir, yayımlanabilir şekilde bulunan ve kullanılan yazılımla sağlanan zengin metin özellikleri ile (kitap ayraç ekleme, metin işaretleme, not alma gibi) geleneksel okuma

sırasında yapılan işlevlerin de gerçekleştirilebildiği elektronik biçim”dir.” (s.33).

Johannes Gutenberg’in 15. yüzyılda matbaayı bulmasıyla yeni bir dönem başlamış ve kitap basımı kolaylaşmıştır. Matbaanın icadından uzun yıllar sonra elektronik çağda Michael S. Hart’ın 1971 yılında başlattığı “Gutenberg Projesi” sayesinde kitap dünyasında yeni ve önemli ilerlemeler olmuştur. Michael S. Hart kitapları sayısal ortama aktararak dijital bir kütüphane hayata geçirmeyi hedeflemekteydi. Gönüllülerle yürüttüğü bu projesinde Hart; telif hakkı olmayan, kamuya ait olan yayınlanmasında ve okuyucuya ulaşmasında problem çıkarmayacak ücretsiz e-kitaplar üzerinde çalışmaktaydı. Oluşturulan dijital kütüphanede dünya klasikleri ve bilimsel çalışmalar yoğunlukta idi. E-kitapların ilk olarak Gutenberg Projesi’yle gündeme gelmesinden sonra e-kitap gelişimi 1987 yılında bilgisayar oyunları üzerinde çalışan Eastgate Systems adlı şirketin Michael Joyce’un "Afternoon" adlı kitabını diskette yayınlaması ve 1990 yılında Serendipity Systems’in "PC-Book" isimli e-kitap görüntüleme programını oluşturması ile devam etmiştir. E-kitaplar 90’lı yılların sonuna doğru piyasaya çıkmış ve 1995’ten günümüze kadar yazılımsal açıdan, kapasite ve şekil açısından değişimler geçirmiştir. 1992 yılında e-kitaplar DOS ortamından Windows ortamına aktarılarak okumak için kullanışlı hale getirilmiştir. E-kitap teknolojisindeki yaşanan gelişmeleri 1993 yılında BiblioBytes’in İnternet’ten e-kitap pazarlamak amacıyla ilk web sitesini faaliyete sokması, 1994 yılında e-kitap formatının metinden HTML’e geçişi ve yine 1994’te The Fiction Works adlı ilk e-kitap yayıncı şirketinin dijital ortama yönelmesi takip etmiştir. 2000’li yıllar e-kitap konusunda hızlı gelişmeler olduğu yıllardır. Bu dönemde e-kitap yazılımlarının artması, e-kitap biçimlerinin değişmesi, yayınevlerinin e-kitap satışı için girişimleri, okuyucuyu yormayan çevreci e-kitap okuyucuların satışa çıkması, e-kitaplarla ilgili toplantıların düzenlenmesi, dijital haklar ve telif hakları konusundaki tartışmalar ve yasal düzenlemeler gibi gelişmeler olmuştur (Aydoğan, 2014; Önder, 2010; Anameriç ve Rukancı, 2003).

Türkiye’de de zamanla e-kitap konusu ile ilgili çalışmalar artış göstermiştir. İlk olarak internette e-kitap yayını ve satışı yapan siteler kurulmuştur. Bunların başında Hiperkitap adı ile 2009’da kurulan site örnek gösterebilir. Türkiye’nin ilk online kütüphanesi kimliğine sahip olan ve Hiperlink Limited Şirketi’nin tescilli bir markası olan Hiperkitap, Türkçe içerikli elektronik kitap veri tabanıdır. Basılı ve elektronik ortamda bulunan bilgi kaynaklarını kullanıcıların beğenisine sunar. Basit ve detaylı arama seçenekleri, tam metin içinde arama yapma, not alma, otomatik kaynakça gösterme, telif hakları kapsamında çıktı

alma, ilgili alanları kopyalama, kullanıcıların kendi e-kütüphanesini oluşturabilme gibi birçok özelliğiyle kullanıcıların kendilerini fiziksel kütüphanede gibi hissedecekleri Online bir kütüphanedir. Ayrıca Hiperkitap veritabanıyla Türkiye'nin ilk dijital kütüphanesi de "Adnan Büyükdeniz Dijital Kütüphanesi" adı ile 2010 yılında açılmıştır. Bu kütüphanede bulunan bilgisayarlar aracılığı ile basit arama, akıllı arama ve detaylı aramalarla menüdeki kategorilerden istenen bilgiye kolayca erişebilmektedir. Böylece hiç bilgisayar kullanmayan birisi de en azından e-kitap okuyabilme olanağına sahip olmaktadır. Proje dahilinde binlerce Türkçe içerikli e-kitap mevcuttur. Dijital kütüphanelerin önemli bir artışı da kullanımda olan bir kitabı bekleme zorunluluğu olmaması. Çünkü dijital kitaplar aynı kitabı aynı anda birçok kişinin okunabilmesi olanağını verir (Aydoğan, 2014: 80).

Lamb (Akt: Çelik, 2015: 274-275) dijital okumanın tarihinden kısaca şöyle söz eder: "Dijital ortamda okuma teknolojisi 1990'ların başlarından itibaren gelişmeye başlamıştır. İnternet ortamlarına aktarılan ilk çocuk kitaplarından biri Mercer Mayer'ın "Just Grandma and Me"dir. 1990'ların sonunda, 2000'lerin başında insanlar İnternet'te e-kitaplara erişimin rahat olacağını düşünmüşlerdir fakat tarayıcılar ve web sayfaları okurlara belirli sayıda ve kalitede e-kitap ulaştırabilmekteydi. Şimdilerde ise insanlar akıllı telefonlarından, ipadlerinden, bilgisayarlarından ve e-okuyucularından e-kitaplara kolaylıkla erişebilmektedirler; her geçen gün yaygınlaşan yayınevleri, basılı kitapların e-kitap biçimini ücretli ya da ücretsiz olarak okura ulaştırmaktadır."

Işık Önder (2010) "*Project Gutenberg, Bartleby.com, ibiblio.org, Netlibrary, Questia, Ebrary*" gibi siteleri dünyada kullanılan e-kitap siteleri olarak belirtmiştir. Ülke (2016) ve Çatal (2008) ise "Altkitap.com, Babil.com, Mobidik.com, Çocukça, Masal Treni, Masallar Diyarı- Sesli Çocuk Kitapları" gibi siteleri Türkiye'de kullanılan siteler arasında göstermektedirler. Ülke (2016) ayrıca "idefix" sitesinin Türkiye'de ilk e-kitap satış platformu olduğunu belirtmiştir. Dünyada ve Türkiye'de e-kitap teknolojisinde yaşanan gelişmeler e-kitapları ulaşılabilir kılmış böylece e-kitaplar yaygınlaşmaya başlamıştır. E-kitaplar, online okuma ve yazma platformları, e-kitap satışı yapan sitelerin sayısı bu gelişmeler çerçevesinde artmaktadır. Bu sayede okuma ve yazma dil becerileri kendisine dijital ortamlarda hayat bulma şansı elde etmiştir. Örneğin büyüklerden (dedelerden-ninelerden) dinlenilmeye alışık olunan ve çocukların hem yaratıcı düşünmesini hem de yazmaya karşı olumlu tutum geliştirmesini sağlayan masallar (Karakaş, 2011) artık çoklu medya ortamlarıyla zenginleştirilip dijital ortamlarda çocukların karşısına çıkmaktadır. Çocuklar dijital ortamda yayımlanan bu

masalları bir taraftan okurken, diğer taraftan masal yazma etkinliğinde bulunabilir ya da masalı dijital ortamdan görseller eşliğinde dinleyebilir, masalın videosunu izleyebilir.

İpşiroğlu (2006) yazmayı insanın kendisine yönelik bir anlama ve keşfetme faaliyeti olarak, okumayı da kendisine ve çevresine ilişkin bir anlama ve keşfetme faaliyeti olarak ele almaktadır. Bu çerçevede okuma ve yazma dil becerileri birbirini tamamlayarak bir bütünü meydana getirir. Özbay ve Özdemir (2014: 32) Türkçe eğitiminin dört temel dil becerisinden okuma ve yazma becerilerinin dijital okuryazarlık kavramı çerçevesinde düşünüldüğünde bu iki dil becerisinin dijital okuryazarlık kapsamında ele alınabileceğini belirtmiştir.

E-okuma, elektronik metinlerden yapılan okumadır. Elektronik ortamdaki metinlerde işitsel, görsel (hareketli ve durağan) ve yazılı içerik bir arada aktarılabilir. Dijital ortamdaki yazılarda içerik, birinci, ikinci, üçüncü sayfa gibi art arda gelen doğrusal bir sırayla verilebileceği gibi doğrusal olmayan bir sırayla da verilebilir. (MEB, 2012a: 6).

E-okuma yapılırken okuyucunun web sayfaları arasındaki dolaşımını denetlemesi gerekmektedir. Okuyucunun dijital ortamdaki sınırsız bilgi ve web sayfası arasından amacına uygun olanına ulaşması için bilinçli bir kullanıcı olması gerekir. Aksi takdirde milyonlarca web sayfası içinde kaybolup gider. Bunun önüne geçmek için okul çağındaki bireylere dijital ortamlarda gerçekleştirecekleri okuma faaliyetlerine yönelik beceriler kazandırılmalıdır (MEB, 2012a).

Özbay ve Özdemir (2014: 36), Türkçe Öğretim Programı için dijital ortamda okuma yeteneklerine yönelik kazanım ve amaçları şu şekilde belirtmiştir:

- Dijital materyallerde görsel okuma becerisini kullanır.
- Dijital metinlerde bütün hâlinde verilmiş bilgileri anlamlı parçalara ayırır.
- Farklı dijital kaynaklarda küçük parçalara ayrılmış bağımsız bilgi parçacıklarından bütünsel olarak anlam çıkarır.
- Dijital kaynaklardan edindiği bilgileri eleştirel olarak değerlendirir.
- Dijital ortamlarda bilgiyi arama stratejilerini uygular (veri tabanları, anahtar kelime tarama...vb.).
- Dijital ortamları resmi amaçla okuma için kullanır.
- Dijital metinleri akademik amaçlar için kullanır. (okul için ya da günlük hayatta)
- Farklı dijital ortamlardan bilgi edinme yollarını kullanır.
- Bilgisayar destekli ortamlarda iş birlikli anlam oluşturur.
- Dijital ortamlarda görsel okuma becerilerine yönelik iş birlikli çalışma yapar (Örn: Google Maps'te yer tespiti yapma).

Dijital ortamlarda gerçekleştirilen okuma, basılı kitaplardan gerçekleştirilen okumadan her yönüyle farklıdır. Basılı kitap okuma faaliyetinde okuyucu sadece kitapla karşı karşıya kalırken dijital okuma faaliyetinde telefon, tablet, bilgisayar gibi bir araçla, görsellerle, videolarla, milyonlarca metin ve web sayfasıyla karşı karşıya kalmaktadır. Bu nedenle okuyucuların Özbay ve Özdemir'in (2014) söz ettiği becerileri kazanması gerekmektedir.

Elektronik metinler sundukları fırsatlar açısından basılı metinlerle benzerlik göstermemektedir. Bu kapsamda e-okumanın özellikleri şöyle sıralanabilir.

- E-okuma, ekran (bilgisayar, cep telefonu vb.) üzerinden gerçekleştirilir.
- E-okumada basılı metinlerdeki gibi birinci sayfa, sonra ikinci sayfa, ardından üçüncü sayfa gibi doğrusal bir okuma akıcı olmayabilir.
- Okuyucu, sayfa çevirmek yerine, oluşturulan köprüler aracılığıyla farklı formatlardaki bilgi kümeleri arasında geçişler yapabilir.
- Okuyucu, okuma sürecinde hangi bilgiye hangi sıra ile ulaşacağına kendisi karar verir.
- Okuma ortamında etkileşim farklı biçimlerde gerçekleşebilir (MEB, 2012a: 6).

Bilgisayar ve İnternet'in hayatımıza bu denli tesir ettiği yeni bin yılda eğitimin yeniden şekillenmesinde yürütücü görev üstlenecek olan bilgisayar ve İnternet teknolojisindeki gelişmeler, dil becerilerinden biri olan "yazma" dil becerisini de etkilemekte ve yazma faaliyetlerine yeni boyutlar kazandırmaktadır.

Çağımızda çoklu medya ortamları olarak bilinen söz, yazı ve görsellerin bir arada verildiği dijital ortamlar hayatımızı etkilemekte ve günlük yaşamda bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bu tür çoklu medya ortamları, gündelik yaşamımızı etkileyecek kadar bizleri kuşatmıştır. Dijitalleşmenin yaygınlaşması sonucunda dil becerilerinden biri olan yazma eylemi de bu ortamlardan etkilenmiş ve yazma becerisi yeni boyutlar kazanmıştır (MEB, 2012b).

Özbay ve Özdemir (2014: 36) Türkçe Öğretim Programı için dijital ortamda yazma yeteneklerine yönelik avantaj ve hedefleri şu şekilde belirtmiştir:

- Dijital ortamlarda oluşturduğu metinlerde görselliği kullanır.
- Dijital ortamlarda üretilen materyallerden yola çıkarak özgün bir materyal üretir.
- Farklı dijital kaynaklarda yer alan bağımsız bilgi parçacıklarından yeni bir metin oluşturur.
- Dijital ortamlarda resmi yazılar yazar (e-posta ile şikâyet yazma... vb.).

- Dijital ortamlarda farklı işlevlere yönelik metin oluşturur (okul için ya da günlük hayatta).
- Çeşitli dijital ortamları kullanarak metin oluşturur.
- Bilgisayar destekli ortamlarda iş birlikli metin oluşturur.
- Dijital ortamlarda yazdığı metinlerde gerekli iletişim kurallarını uygular (uygun hitap ifadesi, yazma stili, imalı söyleyiş... vb.).

ABD’de Ulusal Yazma Projesi (2013) ile ilgili yapılan çalışma neticesinde dijital yazma yetenekleri ile ilgili şu bilgilere yer verilmiştir (www.nwp.org): Dijital ortamlarda gerçekleştirilen yazma faaliyetleri kâğıda dayalı yazma faaliyetlerinden farklıdır. Dijital ortamlarda gerçekleştirilen yazma faaliyetleri öğrencilerin eleştirel düşünme becerisini geliştirmekte, öğrencilerin öğrenmelerine katkı sağlamaktadır. Politikacıların eğitimcilerin ve topluluk üyelerinin el ele verip dijital okuryazarlığa yönelik ortamların yaygınlaşmasında okulları teşvik edici çalışmalar yapması gerekmektedir.

Teknolojik gelişmeler, basılı kitaplar her ne kadar üretilse de, zamanla yerini e-kitapların alacağını göstermektedir. E-kitapların birçok olumlu yönü olmasına rağmen hazırlanmasında belli kurallara bağlı kalınmamasından dolayı sınırlılıklar yaşandığı da görülmektedir. E-kitap üreticilerinin, uzun metinlerin ekrandan okunmasındaki zorlukları, fertlerin alışkanlıklarını ve teknolojik yeterliliklerini de dikkate alması gerekmektedir. Çoklu ortam öğeleriyle temellendirilmiş, kullanıcı dostu ara yüze sahip e-kitaplar arttıkça e-kitapların daha çok yaygınlaşacağı düşünülmektedir (Işık, 2013: 406).

2.6.1. E-Kitabın Avantajları

Günün herhangi bir zaman diliminde okuma ve yazma ihtiyacını karşılamak için kullanılan ve yaşama dokunan e-kitapların (dijital platformların) okuyuculara ve yazarlara sağladıkları artılar ve eksiler konusu üzerinde tartışılan bir konudur. E-kitapların, dijital okuma ve yazma ortamlarının yeni olması, teknolojik gelişmeler ışığında yeni özelliklerle güncellenmesi, e-kitapların faydaları ve zararları konusunun bu kitapların yaygınlaşmasıyla birlikte netlik kazanacağı düşünülmektedir.

Dağtaş (2013: 157) e-kitapların kullanımıyla ilgili şu görüşleri paylaşır: “Dijital metinlerin eğitim-öğretim ortamında kullanılmasıyla ilgili öğretmenlerin bir bölümü kâğıt israfının önlenmesi, kitap taşıma zahmetinden kurtulma, kitaplara hızlı erişim, bilgisayar ortamında çok sayıda kaynağa ulaşma, öğrencilerin bilgisayara daha fazla ilgi duymaları, ekrandan okuma alışkanlığının kazanılması ile okunanların daha iyi anlaşılacağı ve elektronik metinlerin öğrencilerin değerlendirme, yorumlama gibi

yeteneklerine yararlı olacağı algılarından dolayı elektronik metinlerin eğitime yarar sağlayacağını düşünmektedir.”

Aydoğan (2014: 89-90) e-kitabın; gelişen teknolojiyle birlikte (elektronik mürekkep teknolojisi ve arka plan aydınlatma) elektronik cihazlardan kaynaklı göz yorulmalarının kalkması, basılı kitapta araması zaman alan kelimelerin, e-kitaptaki arama özelliğiyle rahatça ulaşılması, yazı tipi ve boyutunun ayarlanabilir olması, kitap ayrıca ve not alma özelliklerinin olması, kitap içindeki bağlantılarla kaynakçalara erişimin kolay olması, kitap basım maliyetlerinin olması, dünyanın her tarafında ulaşılabilir olması, dijital ortamdaki metinlerin farklı dillere çevirmede kolaylık sağlaması, yayınevlerine olan ihtiyacı ortadan kaldırması, fazla bilinmeyen yazarlara tanınma fırsatı sunması, bir kitabın aynı anda birden fazla kimse tarafından okunmasına fırsat vermesi, bireysel sanal kütüphanelere veya İnternet ortamındaki online kütüphanelere mekândan ve zamandan bağımsız olarak ulaşılabilmesi, kitabın bir yük olarak ortadan kalkması, sanal kitaplıkların kolayca gruplandırılabilir olması, multimedya özelliklerine göre düzenlenebilir olması gibi avantajları olduğunu belirtmektedir. E-kitaplar, kitaplara ulaşma konusunda zorluk çeken bireylere ve kitaplarını bastırarak herhangi bir yayınevi bulamayan yazarlara büyük imkânlar sunmaktadır. Bireyler dijital ortamdaki kitaplara bilgisayar, telefon veya tabletle çok kolay ulaşabilmekte ve yazarlar da dijital ortamlarda kitaplarını özgürce yayımlama fırsatı yakalamaktadır.

MEB’de (2012a: 6) elektronik metinlerin; basılı metinlerdeki grafikler, harfler, sembollerin, resimler yanı sıra işitsel ve görsel medya türleri (animasyon, video, ses vb.) imkânına sahip olması ve basılı metinlerde başka bir bilgi kümesine sayfa değiştirilerek ulaşılırken, elektronik metinlerde sayfa değiştirme yerine yazılı ya da görsel köprülere (linklere) tıklama gerçekleştirilerek sözel ve sözel olmayan bilgi kümeleri arasında geçişler yapılabilmesi açısından kolaylık sağladığı ifade edilmektedir.

Işık Önder “Yeni Yüzyılın Kitabı Elektronik Kitap” adlı kitabında elektronik kitabın avantajlarını; okuyucuya sağladığı avantajlar, yayıncılara sağladığı avantajlar, yazarlara sağladığı avantajlar, eğitimcilere sağladığı avantajlar, kütüphanecilere sağladığı avantajlar, ekolojik açıdan sağladığı avantajlar yönünden ele almış ve elektronik kitabın yazarından okuyucusuna, yayıncısından eğitimcisine,

kütüphanecisine sağlamış olduğu faydaları bir bir aktarmıştır. E-kitabın avantajları belirlenirken kitap dünyasının doğrudan ya da dolaylı olarak etkilediği unsurlardan hareket edilmiş bu kapsamda bir değerlendirmeye gidilmiştir.

2.6.2. E-Kitabın Dezavantajları:

Elektronik kitaplar, dijital ortamlardaki online kitaplar okurlara ve yazarlara birçok farklı yarar sağlarken her yeni gelişme gibi e-kitapların basılı kitapların yerine geçmeye başlaması, oturmuş bir düzeni teknolojik araçlarla değişime zorlaması neticesinde eleştirilen yönleri bulunmaktadır. E-kitapların dezavantajları hakkında Bozkurt ve Bozkaya, (2015: 6) Önder ve Atılgan, (2010: 181), Gürcan, (2005: 5). Rukancı ve Anameriç, (2003: 158-159) şu görüşleri paylaşmaktadırlar:

- E-kitapların, basılı kitapların verdiği okuma tadını vermediği vurgulanmaktadır. Basılı kitaplara dokunmak, kokusunu almak gibi alışkanlıklara sahip olanlar e-kitaplara mesafeli durmaktadırlar.

- Teknolojideki yeni gelişmeler e-kitap okuyucu kalitesini ve çözünürlüğünü arttırsalar da ekrana dayalı araçların uzun süre kullanılması göz yorgunluğu ve göz kuruluğu, göz bozukluğu, baş ağrısı gibi sıkıntılara neden olabilir.

- Dijital ortamlarda yayılan bilgi güvenilir midir, konusu netliğe kavuşmamıştır.

- E-kitap yayımlamaya çalışmak basılı yayınlara oranla maliyeti düşük ve oldukça kolay olduğundan bazı yayıncılar özgün ve kaliteli yayın problemlerinin ortaya çıkacağını düşünmektedir.

- E-kitapları bekleyen sorunlardan biri de telif hakkıdır. Telif hakları bakımından gerekli yasal düzenlemeler yapılmadığı takdirde bu kitaplar izinsiz, yasadışı bir şekilde çoğaltılabilir, kullanılabilir.

- E-kitap kullanıcılarının, e-kitapları belirli teknolojik araçlarla ve belirli bir yazılım programıyla birlikte okuduklarından donanım ve yazılım konusunda belirli bir tecrübeye sahip olmaları gerekmektedir. Bu konuda kullanıcıların bir eğitime tabi tutulması gerekmektedir.

- Basılı kitapları kullanmak için herhangi bir enerji kaynağına ihtiyaç duyulmamaktadır. Fakat e-kitaplara ulaşmak için kullanılan donanımı çalıştıracak harici bir güç kaynağına ihtiyaç vardır. Ayrıca e-kitap okuyucuların, tablet ya da telefonların

pil ömrünün kısa olması, e-kitapların okuması sırasında pilin tükenmesi sıkıntısını ortaya çıkarmaktadır.

- E-kitaplar yeterince yaygınlaşmadığından istenilen kitabın e-kitap formatının bulunması güçtür.

E-kitaplar veya online dijital okuma ve yazma platformları okuyuculara ve yazarlara özgür ve sınırsız okuma, yazma ve ürün ortaya koyma imkânı sağlamaktadır. Bu durum özgün ve kaliteli ürünlerin ortaya çıkmasına olanak sunabilir. Bu sınırsız ve özgür yazma ile okuma platformlarından, 10-17 yaş aralığındaki ergenlik dönemine girmiş ya da ergenlik öncesi çağda bulunan okul dönemindeki öğrenciler yararlanmaktadır. Bu sitelerde çeşitli rumuzlar kullanarak geliştirilen bazı kitap içeriklerinin, mafya tipli kahramanların, kitap kapağındaki görsellerin gelişimsel açıdan kişiliğini tamamlamayan öğrencileri olumsuz olarak etkileyeceği düşünülmektedir.

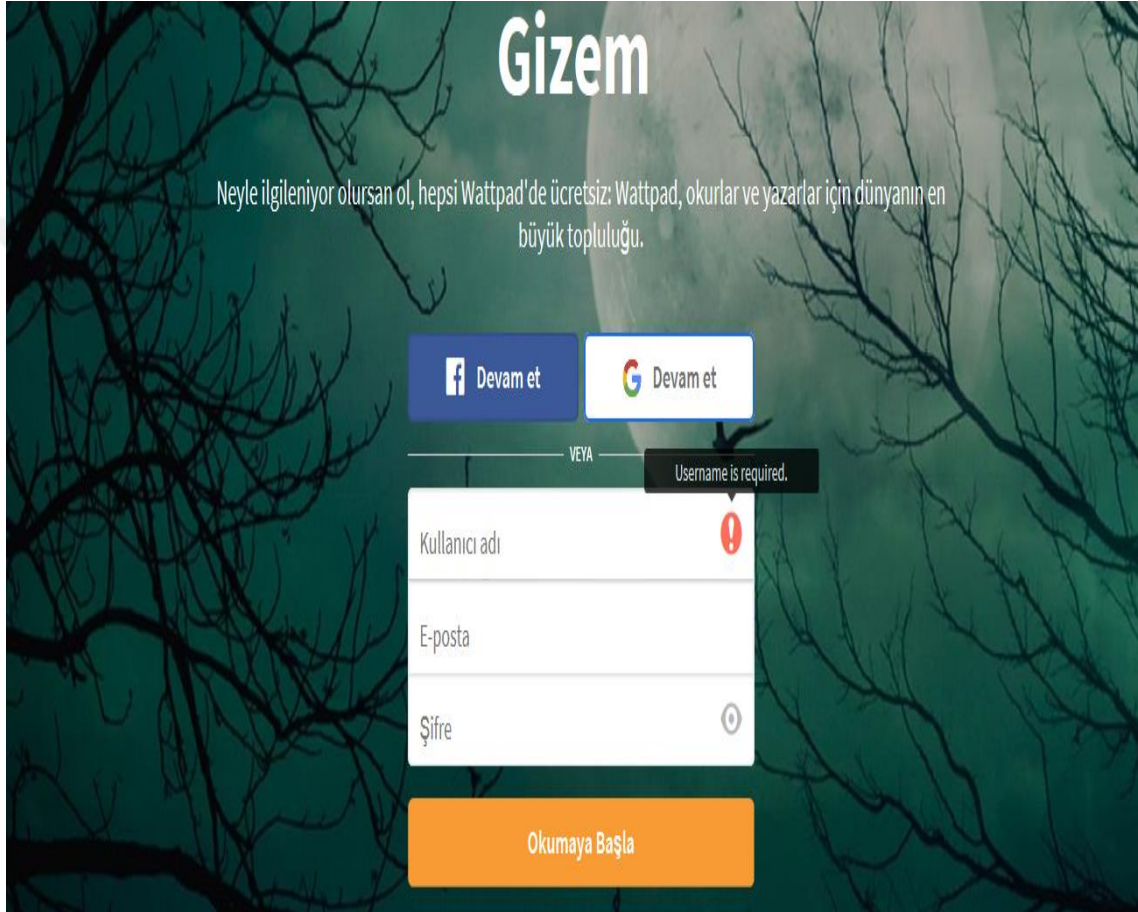
2.6. WATTPAD

Wattpad; roman veya hikâyelerini yayımlamak isteyen her yaştan insanın herhangi bir yayın evinin önünden geri çevrilme olasılığını ortadan kaldıran, isteyen herkesin yazdıklarını yayımlamasına olanak veren, kitap okuma ve yazma platformu olarak değerlendirilen ve kullanıcı sayısını her geçen gün artıran Kanada merkezli bir sitedir.

“Wattpad” dijital kitap okuma ve yazma sitesi 2006 yılında “Allen Lau” ve “Ivan Yuen” tarafından Kanada’nın, Toronto şehrinde kurulmuştur (Kara, 2015). Wattpad’in kurucularından Allen Lau, Wattpad’i “sadece bir yazım platformu değil, aslında yazılı ve kitap odaklı bir sosyal medya ağı” olarak tanıtmaktadır (Nawotka, 2015; Nawotka, 2010).

Wattpad dünya genelindeki en büyük hikâye paylaşma ve keşfetme platformudur. Ücretsiz olan Wattpad ile okuyucular ve yazarlar ortak bir platformda buluşma şansı yakalar. Wattpad’de kendi hikâyelerinizi yayımlayabileceğiniz gibi yüzlerce başka hikâyeyi de okuma şansına sahip olursunuz. Paylaşılan hikâyelere yorum yapabilme ve oy verebilme imkânı sağlayan Wattpad çevrimdışı olunan ortamlarda da önceden yüklenmiş hikâyeleri okuma imkânı sunmaktadır (www.radikal.com.tr).

Soydan (2012) e-kitap aracılığıyla her bireyin yazar olabileceğini belirtmektedir. Wattpad de herkesin karşısına siz de yazar olabilirsiniz diye çıkmaktadır. Herkese; küçük büyük, genç yaşlı, öğrenci öğretmen; yazar olmanın kapılarını sonuna kadar açıyor. Hatta öyle ki “Wattpad” takipçilerinin karşısına şu iddali sloganla çıkmaktadır: “Neyle ilgileniyor olursan ol, hepsi Wattpad’de ücretsiz: Wattpad, okurlar ve yazarlar için dünyanın en iyi topluluğu.”

Resim 2.1. Wattpad Giriş Sayfası (www.wattpad.com)

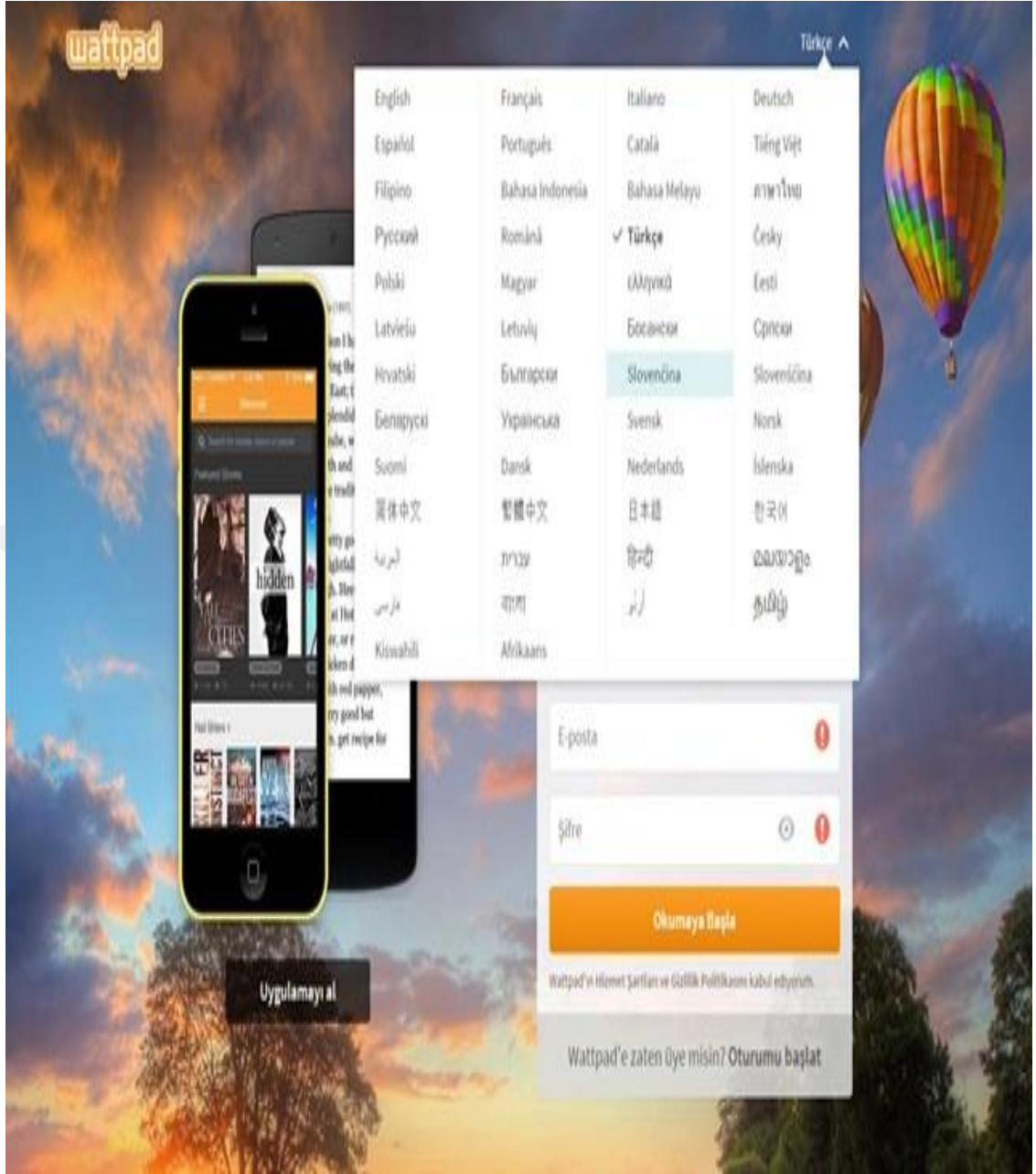
Wattpad özülküsünü (vizyonunu) dünyayı hikâyelerle eğlendirmek ve hikâyeler aracılığıyla dünyayı birbirine bağlamak olarak açıklamaktadır. Lau Wattpad’in amacını ise “Dünyada her yerde olmak ve insanları daha çok okuma ve yazma konusunda teşvik etmek, eğitim sektörüne yardım etmek için harika bir yol "olarak belirtmektedir (Nawotka, 2015). Wattpad, ayda 15 milyar dakikadan fazla zaman geçiren 55 milyonluk bir kullanıcı kitlesine ev sahipliği yapmaktadır (<https://www.wattpad.com/press/>).

Wattpad'in 2017 verilerine göre Wattpad ile ilgili şu bilgilere ulaşılmaktadır:

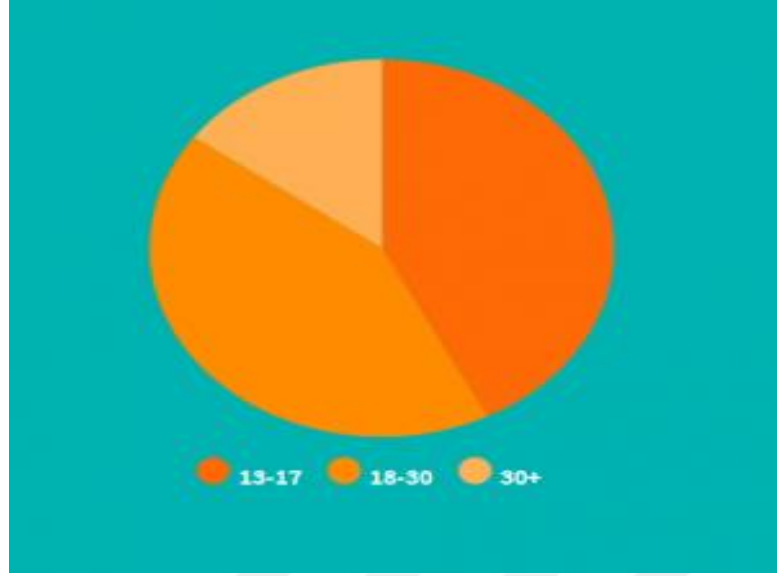

Resim 2.2. Wattpad Kullanım Bilgileri (business.wattpad.com)

Wattpad'i aktif olarak kullanan kişi sayısı 55 milyonu aşmış durumda, her gün 130 binin üzerinde yeni abone kaydolmakta, kullanicıların Wattpad'de günlük geçirdikleri süre ise kişi başı ortalama yarım saat olarak ifade edilmektedir (<http://business.wattpad.com/>). Wattpad sitesinin yanında akıllı telefon uygulamasının varlığı, bireylerin her an bir şeyler yazma veya okuma ihtiyaçlarına cevap verdiğinden Wattpad kullanicıları, Wattpad'teki etkinliklerinin %90'nını mobil cihazlar üzerinden yürütmektedir. Wattpad dijital kitap okuma ve yazma sitesi Türkçe, Almanca, Fransızca, ince, İtalyanca, İngilizce, Filipince gibi elliyi aşkın dili desteklemektedir (<https://www.wattpad.com/press/>).

Resim 2.3. Wattpad Desteklenen Diller (www.wattpad.com)

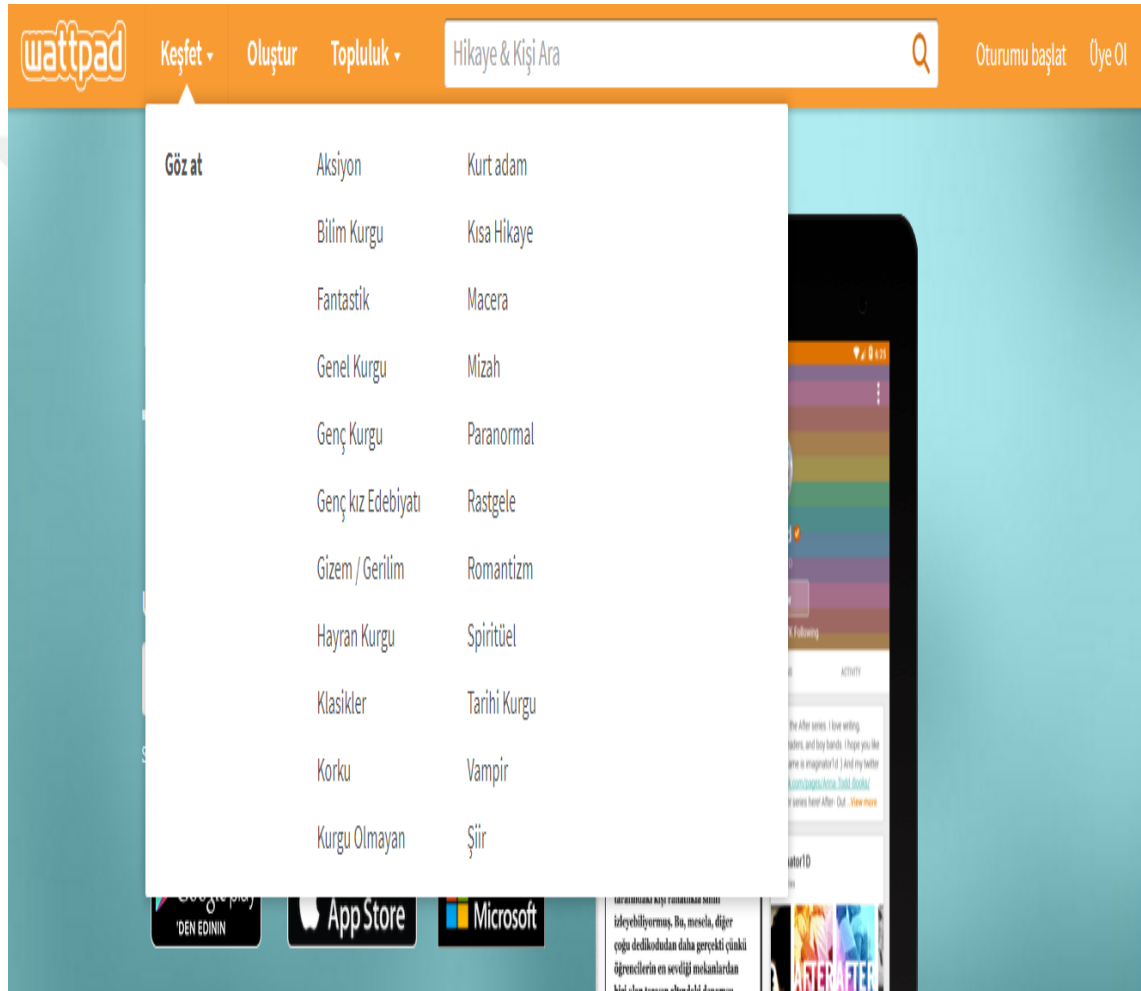

Resim 2.4. Wattpad Kullanıcı Yaş Grubu (business.wattpad.com)

Görsel incelendiğinde Wattpad kullanıcılarının %90'ının 13-30 yaş aralığındaki gençlerden, %10'luk bölümünün de 30 yaş ve üstü kişilerden oluştuğu görülmektedir. Wattpad okuma ve yazma sitesinin gençler tarafından daha çok tercih edildiği görülmektedir. Özellikle Z kuşağı olarak bilinen ve teknolojiyle içiçe büyümüş yirmi yaş altı gençlerin küçük yaşlardan itibaren akıllı telefon, tablet veya bilgisayarla içiçe olmaları bu gençlerin okuma ve yazma faaliyetlerini dijital ortamlarda sürdürmelerini sağlamış olabilir.

Toronto merkezli "okur-yazar" platformu Wattpad, Türkiye'de üç milyon kullanıcıya ulaşmış durumdadır. Wattpad'ın ABD ve Filipinler'den sonra dünyadaki en büyük üçüncü pazarı Türkiye'dir (www.istekobi.com.tr). Wattpad uygulamasının kullananların bir bölümü yazar iken bir bölümü de okurlardan oluşmaktadır. 2017 verilerine göre dünya üzerinde 300 milyondan fazla kişi bu uygulamayı kullanmaktadır. Türkiye'deki Wattpad kullanım verilerine bakıldığında üç milyon kullanıcısı bulunduğu, kadın kullanıcıların sayısının erkek kullanıcı sayısından üç kat fazla olduğu, kullanıcıların büyük bir bölümünün 30 yaşın altında olduğu, genellikle 17.00 ile 23.00 saatleri arasında bu siteden kitapların yayımlanan yeni bölümlerini okuduğu veya kitap yazdığı, bunu kullanıcıların %90'ının akıllı telefon aracılığıyla sağladığı, bu sitede 400 milyondan fazla dakika zaman geçirdiği ve 7 milyonu aşan özgün Türkçe hikâyenin yazılıp programa yüklendiği görülmektedir (Karaburç, 2017).

Wattpad'in kurucularından "Allen Lau" dünyada ve Türkiye'de Wattpad'e olan ilginin arttığını belirterek bu platformdaki yazarların en çok işledikleri konuların romantizm, gençlik hikâyeleri ve dizi, film ya da televizyon programından yararlanılarak yazılan kurgu hikâyeler olduğunu ifade etmektedir (Karaburç, 2017). Wattpad'de yazılan veya okunan hikâyeler için oluşturulan kategorilerde " Aksiyon, Bilim Kurgu, Fantastik, Genç Kurgu vb." başlıkları bulmak mümkündür. Wattpad'in hikâye kategorileri aşağıda gösterilmiştir.

Resim 2.5. Wattpad Kitap Türleri (www.wattpad.com)

Wattpad okuma ve yazma platformuna üye olabilmek için 13 yaş şartı bulunmaktadır. Ancak dijital ortamlarda kullanıcı yaşının tam olarak bilinmesi mümkün değildir. Türkçe ara yüzle kullanıcılarının karşısına çıkan Wattpad'e üyelik mail hesabıyla olabileceği gibi facebook ve twitter hesaplarıyla da üyelik gerçekleştirilebilir.

Kullanıcı adı, oluşturulan şifre ve herhangi bir mail hesabıyla siteye bilgisayar, tablet veya akıllı telefon aracılığıyla giriş yapılabilir. Giriş yapıldıktan sonra çıkan ana sayfada “Keşfet”, “Oluştur” ve “Topluluk” olarak adlandırılan üç bölüm bulunmaktadır. “Keşfet” bölümünde yazılan hikâyeler türlerine göre gruplandırılmakta, okunmak istenilen tür seçilerek o türe ait kitaplara ulaşılmaktadır. Ayrıca kullanıcılar, okudukları kitaplar hakkında yorum yapabilmekte ve bu kitaplara oy vererek destekleyebilmektedirler. “Oluştur” bölümü hikâye yazmak isteyenlerin hikâyelerini yazdıkları, kapağını hazırladıkları ve ardından yayımladıkları bölümdür. “Topluluk” bölümünde ise kulüpler, wattys¹, yazma yarışmaları, yazarlar ve JustWriteIt² için ayrılan alt başlıkları bulunmaktadır (<https://www.wattpad.com/>).

Resim 2.6. Wattpad Mobil Uygulama Arayüzü (www.wattpad.com)

Türkiye’de, 7 milyon hikâyenin yazılıp yüklendiği ve okunduğu “Wattpad” de yayınevleri çok okunan kitapları takibe almakta ve bu genç yazarlarla anlaşıl

¹ Wattpad sitesinin “Topluluk” bölümünde bulunan Wattys çevrim için yazma yarışmasıdır. Görsel Hikâye Anlatımı, Çğır Açanlar, Yazarın İlk Eseri gibi on kategoride eserler incelenerek kazanalar açıklanmaktadır (www.wattpad.com).

² JustWriteIt bölümünde yer alan “JustTapIt” sohbet hikâyelerini keşfetmeyi, bir solukta okumayı ve herkesin sohbet hikâyesi yazarı olmasını kolaylaştıran bir uygulamadır (www.wattpad.com).

kitaplarını basmak için girişimde bulunmaktadır. Takipçileri tarafından oy verilen ve beğeni toplayan yazarlar, yayınevleri tarafından keşfedilmekte ve kitapları basılmaktadır. Türkiye’de öne çıkan Büşra Yılmaz’ın “4N1K”, Öznur Yıldırım’ın “Yabancı”, Büşra Küçük’ün “Kötü Çocuk”, Ayla Öztanyel’in “Karanlık Lise”, Eylül Sancaktar’ın “Eros’un Okları” ve Berna Baki’nin “Egoloman” adlı kitapları basılan kitaplara örnek gösterilebilir (Salman, 2017). Türkiye gibi bu sitenin en çok kullanıldığı ülkelerde de birçok kitap dijital ortamda doğmuş daha sonra yayınevleri tarafından kitap olarak basılıp piyasaya sunulmuştur. “Wattpad” de yazılan ve okunan kitapların serüveni burada sonlanmamakta film yapımcıları ve senaristler bu platformda basılan kitapları takip etmekte ve bu kitapları sinema veya dizi filme uyarlamaktadırlar. Wattpad’de yayımlanıp okunan daha sonra yayınevleri tarafından basılan ve son olarak sinemaya uyarlanan Wattpad hikâyeleri arasında Büşra Yılmaz’ın “4N1K” ve Büşra Küçük’ün “Kötü Çocuk” adlı kitapları bulunmaktadır.

Liseyi bitirdikten sonra Wattpad’de yazma başlayan Büşra Küçük 1994 yılında doğmuştur. Büşra KÜÇÜK henüz 18 yaşında iken Wattpad’de yazdığı “Kötü Çocuk” adlı romanıyla kısa sürede bu platformun tanınan genç yazarlarından biri olmuştur. Wattpad’de kitabı 141 milyon kez okunma başarısı yakalayan genç yazar, bir anda dikkatleri üzerine çekti. Kısa sürede popüler hale gelen “Kötü Çocuk” romanı, Ephesus Yayınları’nın genç yazarla anlaşması sonucu basılarak raflardaki yerini almıştır. Küçük’ün “ Kötü Çocuk” serisinin ilk üç kitabı basıldıktan sonra 300 binden fazla satmıştır (Barış, 2017). Büşra Küçük’ün “Kötü Çocuk” romanı aynı adla sinemaya uyarlanmış ve film 20 Ocak 2017 tarihinde vizyona girmiştir. Yazarın seri halinde “Kötü Çocuk 1”, “Kötü Çocuk 2”, “Kötü Çocuk 3” ve “Bir, İki, Üç, Sen” isimli kitapları da raflardaki yerini almış durumdadır (www.kitapsozler.com).

Kitabı basıldıktan sonra filme uyarlanan bir diğer yazar da Büşra Yılmaz’dır. 1994 yılında Tokat’ta doğan Büşra Yılmaz, henüz 21 yaşındayken “4N1K” adlı kitabını Wattpad sitesi üzerinden paylaşarak bu sitenin tanınan yazarlarından biri olmuştur. Genç yazar aynı zamanda Düzce’de Sosyal Hizmetler Uzmanlığı Bölümü 3. sınıf öğrencisidir. Wattpad’de yazdığı “4N1K” adlı kitabı 25 milyonun üzerinde okununca Epsilon Yayınları büyük ilgi gören bu kitabı yayımlamıştır. 2015 yılında basılan “4N1K” kitabı 488 sayfadan oluşmaktadır. Yazarın ilk kitabı olan “4N1K” basıldığından bu yana 8. baskısı tükenmiştir. 100 binin üzerine satan “4N1K” kitabının

9. baskısına başlanmıştır (Kılıç, 2015). Büşra Yılmaz'ın ikinci kitabı “Ölüme Fısıldayan Adam” da Epsilon Yayınları etiketi ile çıkmıştır. Yazarın dijital ortamda başladığı kitap yazma serüveni kitaplarının basılmasıyla tamamlanmamış “4N1K” adlı kitabı aynı adla sinemaya uyarlanmıştır. “4N1K” filmi, 12 Mayıs 2017 tarihinde gösterime girmiştir (www.kitapsozler.com).

Yeni kuşaklar, birçok işini dijital ortamlarda yürüttüğü gibi kitap okuma ve yazma faaliyetlerini de dijital ortamlarda gerçekleştirmektedirler. Bu kuşakların en belirgin özelliği yaşamın her anında bir dijital ortamın içinde bulunmalarıdır. Arkadaşlarını görmek için bir kahvede toplanan gençler, bu tür ortamlarda da artık birbirleriyle kısa sohbetten sonra herkesin elindeki telefonla sosyal medya araçlarından birine gömülüp vakit harcadığı görülmektedir. Bu nedenle z-kuşağı dijital ortamlarla ve ekranlarla içiçe bir yaşam sürmektedir. Eğitim çağındaki bu gençlerin üzerinde okullardaki planlı dil eğitiminin yanında dijital ortamlarda gerçekleşen informal okuma ve yazma faaliyetlerinin de etkisi vardır. Dijital ortamda z-kuşağın okuma ve yazma faaliyetlerini yoğun şekilde yürüttüğü ortamlardan biri de “Wattpad” dir. Gençlerin yoğun şekilde kullandığı bu sitede öğrenciler hem yazılan kitapları okumakta hem de yazarlığa adım atmak için yazdıkları kitapları yayımlama fırsatı elde etmektedir. Bu tür ortamların öğrencilerin dil becerileri üzerindeki etkisini belirlemek, öğrencilerin dijital ortamlarda kitap okurken kendilerini ne kadar yeterli hissettiklerini belirleyip gelecek ile ilgili planlar yapmak dil eğitiminin gidişatı açısından önemlidir. Çünkü “Wattpad” gibi dijital ortamlarda okuma ve yazma imkânı sunan e-kitapların her geçen gün artacağı düşünülmektedir.

Wattpad'in Türkiye'de yaygın olarak kullanılması Türkiye'de genç nüfusun toplam nüfus içindeki payının yüksek olması ve eğitim- öğretim faaliyetlerinin merkezinde bu genç nüfusun bulunmasının etkili olduğu düşünülmektedir. Wattpad'de kitap okuyan ya da yazan kullanıcılar genellikle 10 yaş ve üzerindeki öğrencilerden oluşmaktadır. Türkiye dünyada en fazla kullanıcı sayısı bakımından 3. sırada yer aldığı Wattpad'de 3 milyon kullanıcı ve 7 milyon hikâyeyle öğrencilerin okuma ve yazma amaçlı tercih ettikleri bir ortam haline dönüşmüştür. Bu ortamda yazılan veya okunan kitaplar Türkçe dersi dil becerilerinden okuma ve yazma becerilerinin sınıf ortamından ve kitaplardan günümüzde popüler olan dijital okuma ve yazma sitesi “Wattpad”e veya dijital ortamdaki e-kitaplara kaymakta olduğunu göstermektedir. Öğrenciler dijital

ortamın kendilerine sağladığı özgürlük gibi imkânları kullanarak yazma ve okuma faaliyetlerini gerçekleştirmektedirler. Böylece “Wattpad” öğrencilerin okuma ve yazma becerileri üzerinde etkili olmaktadır. Hatta Yalçın, (2015)’de Wattpad’in öğrencilerin okuma oranını arttırdığını ifade etmiştir. Gençlerin dijital ortamda etkili okuma ve yazma faaliyetleri gerçekleştirmesi onların kendilerini bu ortamlarda yeterli görmeleriyle doğru orantılıdır. Dijital ortamlarda okuduğunu anlama ve etkili bir yazım gerçekleştirme ancak öğrencilerin okuma ve yazma öz yeterliklerinin yüksek olmasına bağlıdır.

2.6.1.Wattpad Hakkında Yorumlar

Bu bölümde “Wattpad” hakkında yayınevi sahiplerinin ve yazarların yorumlarına yer verilmiştir.

Börekçi’nin, (2015) Genç Destek’in yayın koordinatörü Özlem Esmegül’le yaptığı röportajda Esmegül, Wattpad yazarları hakkında şu görüşleri paylaşmaktadır:

Yaşları küçük ama cesaretleri kocaman bu yazarlara yetişkinlerin ilgisi büyük. Kendi üslupları ve jargonlarıyla, diledikleri gibi yazan, hiçbir edebi kuralı tanımayan bu çocuklar, sanırım kitap yazma hayali kuran abilerine, ablalarına klişelerin dışına çıkma cesareti veriyor. Kuralları ders kitaplarına gömmüşler; ne dil ve anlatım kuralları umurlarında ne de TDK sözlüğü... Hiçbir edebi kaygı gütmeden özgürce edebiyat yapmayı göze almışlar. Bence tek başına bu bile takdire değer. Gençlerin vizyonunu anlamak, hayal dünyalarını keşfetmek, yaşam biçimlerini, ilgi duydukları konular ve hayalleriyle gerçekler arasındaki büyük mesafeleri öğrenmek açısından biz yetişkinler için ilginç bir deneyim oldu” dedi. “Gençler bizim gibi düşünmüyor, hissetmiyor, yaşamıyor... (Börekçi, 2015).

Profil Yayın Grubu Genel Yayın Yönetmeni Münir Üstün, Wattpad hakkında şu yorumlarda bulunmaktadır:

Wattpad, maalesef genellikle müstehzi olarak yaklaşılan bir konu” diyerek söze başlıyor ve ülkemizde teknolojinin hak ettiği değeri görmediğinden yakınıyor. Wattpad yazarlarına olumlu ve olumsuz bakmadan önce bu yeni dünyanın okuma ve yazma pratiklerini ilgiyle takip ettiğini dile getiren Üstün, “Kitabın kokusunu tercih edebilir insan ki şahsen ben de bunlardan biriyim. Fakat bu şahsi beğeni ve tercihlerimiz bizi yeni okuma ve yazma ortamlarını görmemizi ve değerlendirmemizi engellememelidir. ‘Wattpad’de yazarlar da orada yazılanları okuyanlar da genel olarak genç nesil. Bu insanlar nelerle ilgileniyorlar, neler yazıyorlar, nasıl bir hayal dünyaları ve ufukları var, ben bunları merak ediyorum. Keza matbu kitaplar için de biraz böyledir bu iş. Bir kitabı okurken yazarın düşünce ufkunu, hayal ufkunu, dünyaya bakışını görürüz. Bir yanıyla kendi gözlerinden ve zihninden gördüğü, bildiği dünyayı anlatır bize. Kitapta da sevdiğimiz olur sevmediklerimiz de. Bu metinlerin

zamana dirençlerini belirleyen o alımlanmaları ve insan hallerine dokunan yanlarıdır. Bu niçin ‘Wattpad’te de olmasın. Olabilir, diyor (Karaburç, 2017).

Wattpad’de yazan Türk gençlerinin protiplerinin birbirine çok yakın olduğunu dile getiren Esmegül, “Her biri çoğunlukla televizyon ve dizi kültürüyle büyüdüğü için daha çok buralardan esinleniyorlar” diyerek buradaki genç amatör yazarların neler yazıp çizdiğini şöyle anlatmaktadır:

İzlediklerinin üzerine kendilerinden bir şeyler koymaya çalışıyorlar. Tabi ki içlerinde özgün ve yaratıcı olanlar da var ama genel olarak karton karakterlerden inşa edilmiş, fantastik düzeyde kurgular yazıp okuyorlar. Gerçeklikten kopuk kurgular olduklarını söyleyebilirim. Hikâyelerdeki erkek kahramanların hepsi çok yakışıklı, zengin, ulaşılmaz, aykırı tipler. Her biri ölesiye yakışıklı ve cüretkâr. Memleketin bütün kadınları onların peşinde. Ama sorunlular da. Ya çok öfkeli ya da kıskanç. Esas kızlar kesinlikle çok güzeller. Kimsenin elde edemediği erkeği, güzellikleri ve baş eğmezlikleriyle kazanan kızlar onlar. Hikâyelerde hep ihanet, yalan, intikam, gizlenen gerçekler, iz bırakan çocukluk travmaları var. Bu dinamikler neredeyse hiç değişmiyor. Sanıyorum gençlerin estetik kaygıları çok yüksek. Maddi kriterleri de öyle. Çok güzel ve çok zengin olmak, onlara göre kişiyi çok değerli kılan şeyler. Güzel olmayan ve parası olmayanların hikâyelerde de bir değeri yok. Bu yüzden insan hikâyesi yazabilmekten uzaklar. Olay hikâyeleri yazıyorlar genellikle. Tıpkı televizyon dizilerinde de olduğu gibi olay odaklı kurgular üzerinden ilerliyorlar. Zaten Türk edebiyatı dünyasına baktığımızda “insan” nüvesinin çoğunlukla kaybedilmiş olduğunu görürsünüz.” Buradan “edebiyat dünyasında” kalacak iyi yazar çıkar mı sorusuna ise Esmegül’ün cevabı şu oluyor: “İyi bir yazara her an her yerde rastlayabilirsiniz. Dünya Wattpad’ten daha geniş (Karaburç, 2017).

Edebiyat dünyasında hem yazarlık hem yayıncılık hem de dergicilik tecrübesi olan Adnan Özer ise Wattpad yazarlarına çok yönlü bakan bir isim. Buradaki acemi yazarların gönlünü de okşayan Adnan Özer şunları ifade etmektedir:

Teknoloji bazen demokratik ortamı arttırıyor. Ama bu genelde kültür bakımından bir ters orantı doğuruyor, tıpkı bütün teknolojik gelişmelerde olduğu gibi. Burada bir editörlük yok ama sonunda mahşeri bir editörlük var. Bizde yayıncılık da çok merkezi. Wattpad’in dünyanın her yerinden insana sunduğu bir imkân var. Dünyanın neresinde olursa olsun insan iyi edebiyat yapabilir. Herkes her şeyi internet vasıtasıyla da okuyor, kendini yetiştiriyor. Bir fırsat bu. Ama çöplü de çok fazla. Zaten dünya medyası bir çöplük. Artık Google çevirileriyle şiirler dolaşiyor ortalıkta. Bu çöplüğe Wattpad de eklendi. Ama çok çekimser ve karamsar değilim, buradan bir şeyler filizlenebilir, umutluyum, Wattpad’ten yazarlar çıkabilir. Mesela geleneksel edebiyatçılar da eğer eserine güveniyorsa ilk buraya yükleyebilir. Gönül ister ki yayımlanması zor olan deneme gibi türlerin burada yayınlanması. Bizde yayıncılar popüler kitapları basıyor. Onun da popülerlerinin popülerini Wattpad’de görmek kötü. Denge böyle olmamalı (Karaburç, 2017).

Yazar Ayşe Sevim ‘Wattpad’ten iyi bir yazar çıkar mı’ sorusuna şu cevabı vermektedir: “İyi yazar olabilecek pek çok kişinin yazar olmasına mâni olacak bir yer orası. Kelebeğin kozasının erkenden yırtılması... Uçamayacaklar, yarı böcek yarı kelebek olarak yazacaklar. Daha iyi ve daha güzelden mahrum kalacaklar. Fakat işin en acı yanı kendilerini kelebek sanmaları olacak... Hiç uçmadıkları halde uçtuklarını zannedecekler.” (Karaburç, 2017).

Wattpad Hakkında Düşünceler (2016) başlıklı yazıda;

- Kötü çocuk, iyi kız karmaşasında yaşanan basit aşklar üzerine kurulan hikâyelerle dolu olduğu
- Yayınevlerinin hiçbir edebi niteliğe bakmadan düzenleme yapmadan konuyu tahlil etmeden kitapları basmak için aç kurtlar gibi saldırdığı
- Özensiz ve dilin kuralları göz ardı edilerek yazılan kitaplarda sanal ortamlarda rastlanan “tmm , ok” vb. kısaltmaların kitaplarda da görünmeye başladığı
- Mafya gibi kötü karakterlerin “tontiş mi tontiş tatlı ak sakallı masum büyükbaba” gibi gösterildiği, cinselliğin abartıldığı
- Para kazanmak amacıyla Türkçe’nin katledildiği kitapların basılmaması gerektiği ve bir şeylerin boş yere yüceltildiği, kitap sektörünün sıradanlaştığı, yönünde “Wattpad” hakkındaki eleştirilere yer verilmektedir (wishthelibrary.wordpress.com).

“Wattpad adıyla yeni bir e-kitap uygulamasının çıktığını ve bunun insanları, okumanın yanı sıra yazma ya da yönlendirdiğini duyuyoruz. Ancak bu çaba da amatörce yazılmış öyküleri içeriyor ve popüler olma uğruna önüne geleni takipçi yapma, her yazı yazanı hemen yazar yapma gibi hilelere başvuruyor. Bu uygulamanın okuma oranını arttırdığı Türkiye’de %4- söylene de şu hile yapılma meselesi nedeniyle hiç güven verici durmuyor.” (Yalçın, 2015: 77).

Ergenlik çağında kimliğini bulma dönemindeki gençlerin Wattpad’deki karakterlerden ve bunların yaşayış biçimlerinden olumsuz örnekler çıkaracakları endişesini dile getiren Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümünden Dr. Meral

Ağır, Wattpad'in görünmeyen tehlikelerini Yeşilay dergisinin Ocak sayısında şöyle anlatmaktadır:

En beğenilen Wattpad kitaplarındaki hikâyelerde yer alan madde kullanımı, sigara ve alkol bağımlılığı, antisosyal davranışlar, kesici alet ve ateşli silah taşıma, cinsel şiddete eğilim, ehliyetsiz araba kullanma, depresyon, okul kurallarına uymama, devamsızlık, düzensiz beslenme ve uyku alışkanlıkları ergenlerde risklere neden olabilecek türden davranışlardır. Bu kötü yaşama biçimleri çocukların ve ergenlerin hayata karşı bakışını etkileyebiliyor. Karakterlerin yaşam öykülerinde, parçalanmış aile, anne babanın şiddetli davranışları, eleştiri, aşağılama, okula ve çevreye uyum sorunları, travmatik hikâyeler görülüyor. Bu hikâyeleri okuyan gençler gerçek hayatlarında da şiddete eğilimli, madde bağımlısı olmaya yatkın bireyler haline geliyor. Wattpad, sosyal ağ uygulamaları aracılığıyla gençlerin birbirlerini daha fazla etkileyebildiğini, kullandıkları teknolojik uygulamaların özellikleri arttıkça birbirlerini etkileme ve yönlendirebilme süreçlerinin hızlandığını gösteriyor (www.yesilay.org.tr).

Online kitaplar ve Wattpad gibi dijital kitap paylaşım siteleri hem dünyada hem de Türkiyede yayılmakta, yeni nesil tarafından yaygın olarak kullanılmaktadır. Dijital okuma ve yazma ortamları yeni nesil için kendilerini geliştirme ve görünür olma konusunda imkânlar sunmasının yanında ergenlik dönemindeki gençler için bazı riskler de taşımaktadır. Bu riskleri en aza indirmek için öğretmenlerin, velilerin, yayınevlerinin ve yazarların bilinçlendirilmesi gerekmektedir (Çoban, 2015).

Wattpad hakkında yazar ve yayınevlerinin görüşlerine bakıldığında bu görüşlerin bir kısmı bu siteye temkinli yaklaşılması gerektiğini ifade ederken bir kısmı da bu sitenin okumayı geliştireceği ve özellikle yazma konusunda yeni yazarların ortaya çıkacağı bir platform olarak değerlendirmektedir.

Wattpad'e temkinli yaklaşanların üzerinde durdukları ve eleştirdikleri konu; dijital ortamda yayınlanan roman veya hikâyelerin kahramanlarının sigara ve alkol bağımlılığı, antisosyal davranışlar, kesici alet ve ateşli silah taşıma, cinsel şiddete eğilim, ehliyetsiz araba kullanma, depresyon, okul kurallarına uymama, devamsızlık, düzensiz beslenme ve uyku alışkanlıkları özelliklere sahip ayrık tipler olduğu için ergenlik döneminde kimlik arayışında olan gençleri olumsuz etkileyeceği, hikâyelerin kurgusu sağlam olmayan sığ aşk konularda yoğunlaştığı, yayınevlerinin edebi niteliğe bakmadan sırf popüler diye kitapları basmak için birbirleriyle yarıştığı, ticari gelir elde etmek için Türkçe'nin dil kuralları göz ardı edilerek kitaplar yazıldığı şeklinde ifade edilebilir.

Wattpad'in veya dijital yazma ve okuma ortamlarının yararlı olacağını düşünenler; dijital ortamların, herkese okuma imkânı sunmasının güzel bir fırsat olduğunu ve yazma ve okuma konusunda gençleri cesaretlendirdiğini belirtmektedir. Dijital ortamların sunduğu özgürlükle beraber gençlerin kendilerini geliştireceğini, iyi yazarların ortaya çıkma imkânını elde edeceğini ve bu tür ortamların, okuma oranını artıracaklarını ifade etmektedirler.

2.7. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde okuma ve yazma dil becerileri ve e-kitap okuma - yazma ile ilgili çalışmalar üzerinde durulmuştur.

Türkçe dört temel dil öğrenme alanlarından yazma ve okuma becerileriyle ilgili birçok çalışma yapılmıştır. Bu bölümde inceleme yapılan konu gereği öncelikle öğrencilerin okuma ve yazma becerisine yönelik çalışmalara yer verilmiştir.

Baki (2015) "Dijital Öykülerin Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Yazma Sürecine Etkisi" adlı doktora tezinde altıncı sınıf Türkçe dersinde dijital öykülerin, öğrencilerin öykü yazma becerileri, yazma kaygıları, yazma öz yeterlilikleri ve yazı yazmaya ilişkin tutumları üzerindeki etkisini araştırmıştır. Karma yöntemle gerçekleştirilen araştırmada, deneysel sürecin yazmaya ilişkin çeşitli değişkenlere etkilerini incelemek amacıyla ön-test/son-test kontrol gruplu deneysel desen, sürecin derinlemesine incelenmesi amacıyla da nitel araştırma desenlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Rize il merkezindeki bir ortaokulda gerçekleştirilen uygulama 30 deney grubu ve 30 kontrol grubundan oluşmaktadır. Kontrol grubu yazma faaliyetlerini mevcut öğretim programıyla sürdürürken deney grubu ise dijital öyküleme yoluyla yazma faaliyetlerini sürdürmüştür. Araştırma sonucunda deney grubu öğrencilerinin öykü yazma becerileri, yazma kaygıları, yazma öz yeterlilikleri ve yazı yazmaya ilişkin tutumlarının; kontrol grubu öğrencilerine göre daha fazla oranda ve deney grubu lehine manidar düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Çelik (2015) "Öğrencilerin E-Kitap Okuma Tutumlarının İncelenmesi" isimli makalesinde 491 lise öğrencisinin (9.10.11.12. sınıf) katılımıyla lise öğrencilerinin e-kitap okumaya dönük tutumlarını çeşitli değişkenler açısından betimlemeyi amaçlamıştır. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin okuma sıklığının, onların e-kitap

okumaya dönük tutumlarını etkilemediği tespit edilmiştir. E-Kitap okuma tutum düzeyi 9. Sınıf öğrencileri lehine sonuçlanmış; ayrıca sınıf düzeyi arttıkça e-kitap okuma tutumu değerlerinin düştüğü görülmüştür. Öğrencilerin e-kitap okuma tutum puanı ortalamaları sosyal medya kullanma sıklığına göre anlamlı farklılık göstermezken İnternet'ten okuma, basılı materyallerden okumaya göre öğrencilerin e-kitap okuma tutumlarının farklılaştığı görülmüştür. Çalışmanın diğer bir sonucuna göre e-kitap okuma tutum düzeyi en yüksek olan okul türünün Anadolu Lisesi, e-kitap okuma tutum düzeyi en düşük okul türünün ise Fen Lisesi olduğu tespit edilmiştir.

Esmer ve Ulusoy (2015) “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Elektronik Ortamlarda Okuma Becerilerinin Değerlendirilmesi” konulu çalışmalarında 24 sınıf öğretmeni adayın bilgiye ulaşma, bilgiyi analiz etme, elde edilen bilginin sentezlenmesi ve çoklu İnternet ortamlarını kullanarak bilgiyi iletme gibi elektronik ortamlarda okuma becerileri üzerinde durulmuştur. Araştırmanın sonucunda sınıf öğretmeni adaylarının elektronik ortamlarda okuma becerilerinin yeterli olmadığı, yeni okuryazarlık ile elektronik ortamlarda okumanın bir bütün olarak ele alınması gerektiği ve sürecin en önemli boyutlarından birinin öğretmen eğitimi olduğu belirlenmiştir. Buna ek olarak; öğretmen adaylarının sorulara verdikleri cevapların sınıf düzeyine göre doğrusal şekilde ilerlemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Çoban (2015) “Yoksa Sen Daha Okumadın Mı?: Bir Online Okuma Platformu Olarak Wattpad ve Sanal Dünyanın Gençlerinde Sanal Okuma Kültürü” adlı çalışmasında gençler arasında e- kitap okuma kültürü ve bu bağlamda online bir kitap okuma-yazma-paylaşma platformu olan Wattpad ve bu platformun gençler üzerindeki etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Bildiride sunulan veriler iki yolla elde edilmiştir. İlk çalışma 381 lise 2 öğrencisine online anket uygulanarak öğrencilerin kitap okuma seçimleri ve bu seçimlerin onlar üzerindeki etkilerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir. İkinci çalışma ise Wattpad adlı online kitap okuma-yazma-paylaşma platformunun incelenmesi şeklinde yapılmıştır. Çalışmada Wattpad hakkında şu bilgilere yer verilmiştir: Takipçilerinin genellikle gençler olduğu Wattpad, 28 dilde hizmet vermekte ve genç yazarlar bu yolla yaşlılarına kendi kitaplarını okutma şansı elde etmektedir. Katılımcılar burada okudukları kitaplar hakkında yorum yapma, yazarıyla tanışma ve kendi kitaplarını tanıtmaya imkân bulmaktadır. Genç yetişkin okurlar tarafından sevilen bu esnek ve resmiyetten uzak ortam, bir yandan onları

yazarlığa çağırmakta, bir yandan da akla, sayıları her gün artan bu yazarların ve hikâyelerinin geleceği ile ilgili birtakım sorular getirmektedir. Bu ortamda yazılan hikâyeler ve yapılan paylaşımların kullanıcılar üzerinde ciddi etkiler bıraktığı ifade edilmiştir.

Akın (2015) “Çoklu Ortam Uygulamalarına Dayalı Öğretimin 6. Sınıf Öğrencilerinin Anlama Becerilerine ve Türkçe Dersi Tutumlarına Etkisi” konulu çalışmasında çoklu ortam uygulamalarına dayalı öğretimin 6. sınıf öğrencilerinin anlama becerilerine ve Türkçe dersi tutumlarına etkisini belirlemeye çalışmıştır. Araştırma sonucunda çoklu ortam uygulamalarına dayalı öğretim ile ders işlenen deney grubundaki öğrencilerin akademik başarıları ile okuduğunu ve dinlediğini anlamadaki kalıcılık durumu ve Türkçe dersine yönelik tutum seviyelerinin arttığı görülürken, kontrol grubunda anlamlı bir değişime rastlanmamıştır. Ayrıca öğrencilerin çoklu ortam uygulamalarına dayalı öğretim ve araçlarından memnun olduklarının gözlemlendiği belirtilmiştir.

Öztürk (2015) “Ortaokul Öğrencilerinin Okur Öz Yeterlikleri Üzerine Bir Araştırma” adlı makalesini farklı sınıf düzeyindeki ortaokul öğrencilerinin okur öz yeterliklerinin bazı değişkenler açısından anlamlı fark gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirmiştir. “Kişisel Bilgi Formu” ile “Okur Öz Yeterlik Ölçeği”nin kullanıldığı araştırma 742 ortaokul öğrencisine uygulanmıştır. Araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Ortaokul öğrencilerinin okur öz yeterlik puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı ancak okumayı sevip sevmeme durumlarına göre okumayı seven öğrenciler lehine anlamlı bir şekilde farklılaştığı saptanmıştır. Okur öz yeterliği puan ortalamalarının sınıf düzeyine göre de farklılaştığı, bu anlamlı farklılığın tüm sınıf düzeyleri içinde sekizinci sınıf öğrencilerinin lehine olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin bir ayda okudukları kitap sayısının da okur öz yeterlik puan ortalamalarını etkilediği, okur öz yeterlik puan ortalamaları arasında anlamlı farklılığa yol açtığı, bu farklılığın hiç kitap okumayan öğrencilerin aleyhine bir farklılık olduğu belirlenmiştir.

Kurudayıoğlu ve Bal (2014) “Ana Dili Eğitiminde Dijital Hikâye Anlatımlarının Kullanımı” isimli çalışmasını İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu’nda (6., 7., 8. Sınıflar) yer alan temel dil becerilerine ait amaç ve kazanımların

öğretiminde etkili olan dijital hikâye anlatımlarının, ana dili eğitimi derslerinde kullanılmak üzere tanıtılması amacıyla yapmıştır. Doküman analizi veri toplama tekniğinin kullanıldığı araştırmada verilerin analizinde betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda dijital hikâye anlatımlarının, temel dil becerilerinin aktarılmasında etkili olduğu tespit edilmiştir.

Türker (2014) “ Web Tabanlı Türkçe Öğretimi Uygulamalarının Yazılı Anlatım Dersinde Başarı ve Tutuma Etkisi” konulu doktora tezinde Türkçenin web tabanlı uzaktan öğretimi bağlamında uzaktan ve örgün yazılı anlatım bilgi ve becerileri eğitimi alan öğrencilerin, yazılı anlatım dersine yönelik tutumları ile yazılı anlatım bilgi ve beceri düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde örgün ve uzaktan yazılı eğitim dersini alan 40’ı kontrol, 40’ı deney olmak üzere 80 lisans öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada öğrencilerin uzaktan eğitime karşı olumsuz olan tutumlarının olumlu yönde değiştiği, ancak öğrencilerin uzaktan öğretim yöntemiyle yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesine yönelik ders saatinin yetersiz olduğu, uygulamaya yönelik yeterli olanak bulamadıkları yönünde olumsuz tutum belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca geleneksel öğretmen merkezli öğretim yöntemiyle yazılı anlatım dersini alan kontrol grubunun, uzaktan öğretim yöntemiyle yazılı anlatım dersini alan deney grubundan, kompozisyon plânlama becerisinde daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Alevli (2014) “Ekrandan Okumanın 8. Sınıf Öğrencilerinde Anlamaya Etkisi” adlı araştırmasında, ekrandan okumanın 8. Sınıf öğrencilerinde okuduğunu anlamaya etkisini belirlemeye çalışmıştır. Araştırmanın birinci çalışma grubunu rastgele örneklem yoluyla seçilen 74 gönüllü 8. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan 74 gönüllü öğrenci arasından ikinci çalışma grubu amaçlı örneklem yoluyla 30 öğrenci ekrandan okuma gerçekleştirmeleri için seçilmiştir. Araştırmada kullanılmak üzere 2013-2014 eğitim öğretim yılında okutulan Türkçe ders kitabından 10 farklı öyküleyici metin seçilmiş. Uzmanlarla yapılan görüşmeler neticesinde 6 metnin kullanılmasına karar verilmiş ve bu metinlerle ilgi derin anlamaya dayalı 4 ucu açık anlama sorusu oluşturulmuştur. Uygulama aşamasında öğrenciler 3 metni basılı materyal üzerinden okurken 3 metni de 17 inch LCD ekran üzerinden okumuştur. Okuma sonrasında metinle ilgili hazırlanan soruların öğrenciler tarafından yazılı olarak cevaplanması istenmiştir. Araştırmanın son bölümünde öğrencilerin metinden okumaya yönelik

görüşlerini belirlemek için görüşme yoluyla öğrencilere 4 farklı soru sorulmuştur. Yapılan araştırmada öğrencilerin ekrandan okuduğunu anlama puanları, basılı materyalden okuduğunu anlama puanlarından istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur. Ayrıca kız öğrencilerin ekrandan okuduğunu anlama puan ortalamalarının, basılı materyalden okuduğunu anlama puan ortalamalarından yüksek olduğu ve bunun da istatistiksel olarak ekrandan okuma lehine anlamlı olduğu görülmektedir.

Kasımoğlu (2014) “Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli yüksek lisan tezini 7. sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıkları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla gerçekleştirmiştir. 395 ortaokul öğrencisinin katılımıyla yapılan çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: “Öğrencilerin yarısı (%50,89) bir yılda 6 ila 20 arasında kitap okumaktadır. Bu öğrencilerin %81’lik bir kısmı kitap okumayı sevdiğini belirtmiştir. Buradan anlaşıldığı üzere öğrenciler kitap okumayı sevmektedir. Ama sevmeyenler de vardır, sevmeyenlerin %34,8’i kendi zevkine uygun kitabı seçemediğinden kitap okumayı sevmediğini belirtmiştir. Ayrıca katılımcılar yaşlarının gereği olarak yazarlardan en çok macera tarzı kitaplar yazmalarını beklemektedirler (%37,5). Aynı zamanda katılımcıların %33,6’sı kitapların anlaşılır bir dille yazılmasını talep etmektedirler.”

Uçgun, (2014) “8. Sınıf Öğrencilerinin Okur Öz Yeterliklerinin İncelenmesi: Niğde ili Örneği” isimli çalışmasında sekizinci sınıf öğrencilerinin okur öz yeterlik düzeylerinin belirlenmesi ve bunun farklı değişkenler açısından incelenmesini amaçlamıştır. Tarama modelinde yapılandırılan bu araştırma, 2013-2014 eğitim-öğretim yılı güz yarıyılında Niğde il merkezindeki on üç ortaokulda öğrenim gören toplam 1389 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Araştırma sonucunda örnekleme giren öğrencilerin okur öz yeterlik düzeylerinin yüksek düzeyde olduğu, öğrencilerin okur öz yeterlik düzeylerinin cinsiyete göre kızlar lehine anlamlı farklılık gösterdiği, Türkçe dersini sevip sevmeme durumuna göre sevenler lehine farklılaştığı ve son bir ayda okunan kitap sayısına göre, hiç kitap okumayanların aleyhine bir farklılık olduğu tespit edilmiştir.

Aydoğan (2014) “Romanda Dijitalleşme: E-Kitap” isimli çalışmasında şu açıklamalara yer vermiştir: Gelişen teknolojik olanaklar yeni bir medya ortamı ile

birlikte yeni medya araçlarını da beraberinde getiriyor. Bu yeni medya araçları iletişim konusunda sağladığı kolaylıkla beraber hayatın içine nüfuz ederek yaşamdaki birçok öğenin değişimine, gelişimine ve dönüşümüne ortam sağlıyor. Bu bağlamda bir edebiyat ürünü olan roman türü de teknolojik gelişmeler çerçevesinde yeniliklere doğru gidiyor. Dijitalleşme ile birlikte ortaya elektronik kitap kavramı da çıktı. Bu çalışmada; multimedya öğelerini de içinde harmanlayabilen elektronik kitapların geleneksel roman türünden farkları incelenmiş ve post-roman olarak adlandırabileceğimiz yeni bir roman türünün yakın gelecekte ortaya çıkabileceğine dair öngörüle bulunulmuştur.

Özen (2014) “5. Sınıf Öğrencilerinin Kâğıttan Okuma ile Ekrandan Okuma Arasında Metin Türlerine ve Cevap Kâğıtlarına Göre Anlam Kurma Farklılıkları” konulu araştırmasında gelişen bilgi teknolojileri ışığında 5. sınıf öğrencilerinin, kâğıttan okuma ile ekrandan okuma arasında, metin türleri ve cevap kaynaklarına göre anlam kurma farkının ne olduğunu belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmanın sonucunda metin içi anlam kurma açısından kâğıttan okuma yönünde anlamlı bir farklılık çıkarırken, metin dışı ve metinler arası anlam kurma yönünden anlamlı bir farklılık görülmemiştir.. Bilgilendirici ve hikâye edici metinlerde ise kâğıttan okuma ile ekrandan okuma arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Öngöz ve Mollamehmetoğlu'nun (2013) “5. Sınıf Öğrencilerinin Elektronik Kitap Algısı” adlı makalesinde ortaokul 5. sınıf öğrencilerinin elektronik kitap teknolojisine yönelik algılarını belirlemeyi amaçlamışlardır. Çalışmaya Trabzon'daki 10 farklı ortaokula devam eden 228 öğrenci katılmıştır. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin; e-kitap algılarında tablete/bilgisayara benzeme, dokunmatik ekrana sahip olma, elektrikle çalışma ve hafif olma gibi donanımla ilgili özelliklerin öne çıktığı görülmektedir. E- kitapların dokunmatik ekran veya tuşlar yardımıyla okunduğunu düşünen öğrencilerin, e-kitabı sıradan bir metnin sayısallaştırılması şeklinde değil, çoklu ortam öğeleri ile zenginleştirilmiş etkileşimli bir araç olarak algıladığı ve çok büyük bir bölümünün gerek ders içi gerekse ders dışı zamanlarda e-kitap kullanmak istediği tespit edilmiştir.

Tüzel ve Tok (2013) “Öğretmen Adaylarının Dijital Yazma Deneyimlerinin İncelenmesi” adlı çalışmalarında eğitim fakültesinde öğrenim gören 48 öğrencinin dijital ortamdaki yazma tecrübelerini betimlemeyi amaçlamış. Araştırmanın sonucunda

öğretmen adaylarının, dijital ortamlarda yazmanın kullanıcılarına; fiziksel rahatlık, zaman tasarrufu, ekonomik olma, kolay paylaşım imkânı, görsellerin kullanımı, okunaklı yazabilme, yazım ve noktalama sorunlarının azalması, sayfa düzeni ve arşivleme gibi kolaylıklar sunduğu için tercih edildiği; dikkat dağınıklığı, bireyselleşme, düşünce tembelliği, intihal ise dijital ortamda yazmanın olumsuz yönleri olarak ortaya konulmuştur.

Dağtaş (2013) “Öğretmen Adaylarının Basılı Sayfa ve Ekrandan Okuma Tercihleri ile Eğitimde Elektronik Metin Kullanımına Yönelik Görüşleri” isimli makalesinde öğretmenlerin basılı sayfa ve ekrandan okuma tercihleri ile eğitimde elektronik metin kullanımına yönelik görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla gerçekleştirmiştir. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun, genelde bir metni ekrandan okumaktan ziyade basılı sayfadan okumayı tercih ettikleri belirlenmiştir.

(Enver) Durualp, Çiçekoğlu ve (Ender) Durualp (2013) “Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Kitap Okumaya Yönelik Tutumlarının İnternet ve Kitap Okuma Alışkanlıkları Açısından İncelenmesi” makalesinde sekizinci sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının, İnternet kullanımı ve kitap okuma alışkanlıkları açısından incelenmesini amaçlamıştır. Bu çalışma Çankırı il merkezindeki alt, orta, üst sosyoekonomik düzeyde yer alan 160 kız ve 176 erkek öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda; İnternet kullanımı denetlenen, İnternet’i ödev ve bilgi amaçlı kullanan, kitaplığı olan, her gün ve yılda 16’dan fazla kitap okuyan, ailesi sık sık kitap satın alan, 21-30 adet kitabı olan, roman-hikâye okuyan çocukların kitap okumaya ilişkin tutumları önemli düzeyde yüksek bulunmuştur.

Aydemir, Öztürk ve Horzum (2013) “Ekrandan Okumanın 5. Sınıf öğrencilerinin Bilgilendirici ve Öyküleyici Metin Türünde Okuduğunu Anlama Düzeylerine Etkisi” isimli araştırmayı ekrandan okumanın 5. sınıf öğrencilerinin bilgilendirici ve öyküleyici metin türünde okuduğunu anlama düzeylerine etkisini belirlemek amacıyla gerçekleştirmişlerdir. 60 kişilik öğrenci grubuyla yapılan çalışmada kontrol grubu basılı materyallerden, deney grubu bilgisayardan toplamda altı metinden okuma yapmıştır. Araştırma sonucunda bilgilendirici metinleri ekrandan okuyan öğrencilerin okuduğunu anlama düzeyleri basılı materyalden okuyan öğrencilerinkinden anlamlı derecede

yüksek bulunmuştur. Bunun yanında, öyküleyici metinleri ekrandan okuyan öğrenciler ile basılı materyalden okuyan öğrenciler arasında okuduğunu anlama düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Ayrancı (2013) “İlköğretim Öğrencilerinin Yazma Becerilerinin Geliştirilmesinde Çağrışım Tekniğinin Kullanımı” konulu doktora tezini çağrışım tekniğini farklı ve aynı sosyo-kültürel özellikler gösteren üç okulda bazı şubelere öğretirken bazılarını öğretmeden deneysel olarak gerçekleştirmiştir. Çalışmada elde edilen verileri hem çağrışım tekniğinin etkililiği, hem de sosyo-ekonomik durumun yazı başarısını etkilemesi açısından değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda çağrışım tekniğinin öğrencilerin yazılı anlatım becerisini artırdığına dair bulgular ve sosyo-ekonomik durumla bu bulguların karşılaştırılması ortaya konmuştur. Ayrıca çağrışım tekniğini öğretmek amacıyla bir etkinlik listesi oluşturulmuştur.

Demir (2013) “İlköğretim Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerileri ile Yazma Öz Yeterlik Algısı İlişkisi Üzerine Bir Çalışma” konulu araştırmasında ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri ile yazma öz yeterlik algıları arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin yaratıcı yazma becerileri ile yazma öz yeterlik algıları arasında olumlu yönde, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu sonuca göre yazma öz yeterliği yüksek olan öğrencilerin genellikle yaratıcı yazma becerileri de iyi düzeydedir.

Bozkurt ve Bozkaya (2013) “Etkileşimli E-Kitap: Dünü, Bugünü ve Yarını” isimli çalışmalarında “Yakın bir geçmişte ortaya çıkan etkileşimli e-kitaplar nedir? Etkileşimli e-kitaplar nasıl tanımlanabilir? Avantajları, dezavantajları ve etkileşimi sağlayan unsurlar nelerdir? Etkileşimli e-kitap devriminin bir sonraki aşaması nedir? Şimdiye kadar neler yapılmıştır ve bundan sonra yapılması gerekenler nelerdir?” gibi soruların cevaplarını aramışlardır.

Davarcı (2013) “İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Kitap Okuma Alışkanlığı ile Bilgisayar – İnternet Kullanımı Arasındaki İlişkinin Değerlendirmesi” konulu yüksek lisans tezinde random yöntemiyle belirlenen ilköğretim okullarındaki 8. sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlığı ile bilgisayar-İnternet kullanımı arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla gerçekleştirmiştir. Adana ilindeki 550 ilköğretim öğrencisiyle gerçekleştirilen çalışmada öncelikle cinsiyet, anne ve baba eğitim durumu,

yaşanılan yerleşim biriminin okuma alışkanlığı üzerindeki etkisi analiz edilmiş, buna ek olarak aynı öğrencilerin bilgisayar-İnternet kullanımları üzerinde; cinsiyet farklılığı, anne ve babanın eğitim durumu, yaşanılan yerleşim biriminin, kendilerine ait bilgisayara sahip olup olmamalarının etkileri ve yararlandıkları siteler araştırıldıktan sonra öğrencilerin bilgisayar-İnternet kullanımının okuma alışkanlıklarını etkileyip etkilemediği araştırılmıştır.

Becel (2013) “Bilişim Teknolojileri Ekseninde Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersine Yönelik Bir Değerlendirme” çalışması ile Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersi’nin eğitim programına alınmasında, içeriğinin oluşturulmasında bilişim teknolojilerinin rolünü ve bilişim teknolojilerinin bu derse yansımalarını tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışmanın sonucunda teknolojik gelişmelerin yazma eğitimine yeni kavramlar ve düzlemler kazandırdığı, programda anılan İnternet uygulamalarının yazma eğitimiyle ilişkili olduğu ve eğitsel açıdan yazmayı desteklediği sonucuna ulaşılmıştır.

Menteşe (2013), “Sosyal Medya Ortam ve Araçlarının Eğitimde Kullanımına İlişkin Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Görüşleri” konulu araştırmasında, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin sosyal medya ortam ve araçlarının eğitimde kullanımına ilişkin görüşlerini incelemiştir. Araştırma sonucunda, öğretmen ve yöneticilerin görevlerine, yaşlarına, kıdemlerine ve branşlarına göre sosyal medya ortam ve araçlarının eğitimde kullanılmasına ilişkin görüşleri arasında anlamlı farklar bulunmuştur. Çalışma sonucunda dil öğretmenlerinin ve yöneticilerin sosyal medya ortam ve araçlarının eğitimde kullanımıyla ilgili görüşleriyle diğer branşlar arasında, sosyal medya ortam ve araçlarının eğitimde kullanımıyla ilgili öğretmen ve yönetici görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Aynı çalışmada 16 ve üzeri kıdeme sahip öğretmen ve yöneticilerin sosyal medya ve araçlarının eğitimde kullanımıyla ilgili görüşleri diğer kıdemlere göre düşük çıkmıştır.

Önder (2011) “e-Kitap ve Dünyada Elektronik Kitap Yayıncılığı” isimli çalışmasında e-kitap hakkında bilgi vermekte, e-kitap yayıncılığının geldiği noktayı hem kullanım hem de teknolojik gelişmeler ışığında tartışmaktadır.

Pearman (2008) “Independent Reading of CD-ROM Storybooks: Measuring Comprehension with Oral Retellings” adlı çalışmasını elektronik öykü kitaplarının öğrencilerin okuduğunu anlama becerisi üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla

yapmıştır. Çalışma 54 ikinci sınıf öğrencisi ile yürütülmüş olup elektronik ortamda okunan metin ile basılı kitaplardan okunan metnin sözlü olarak anlatılıp karşılaştırılmasına dayalı bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin basılı metni mi yoksa elektronik metni mi önce okuyacağı rastgele belirlendikten sonra öğrencilere basılı metinlerin aynısı elektronik ortamda da okutulmuştur. Çalışmada 54 kişilik grup içindeki yetersiz okuma becerisine sahip olan öğrencilerin basılı metinlere göre elektronik metinleri daha iyi anladığı bulgulanmıştır.

Sallabaş (2008) “İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya Yönelik Tutumları ve Okuduğunu Anlama Becerileri Arasındaki İlişki” konulu araştırmasında, 8. sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerileri, okumaya yönelik tutumları ve akademik başarıları arasında bir ilişki olup olmadığını ortaya koymaya çalışmıştır. Ayrıca cinsiyet faktörünün okuduğunu anlama ve okumaya yönelik tutumdaki etkisini belirlemeye çalışmıştır. Sonuçta öğrencilerin okumaya yönelik tutumları ile okuduğunu anlama becerileri arasında düşük düzeyde bir ilişki olduğu, akademik başarıları ile okuduğunu anlama düzeyleri arasında orta düzeyde bir ilişki tespit edilmiş, öğrencilerin okumaya yönelik tutum puanları ile okuduğunu anlama puanları kız öğrencilerin lehine anlamlı fark göstermiştir.

Grimshaw, Dungworth, McKnight ve Morris (2007) 132 öğrenci ile gerçekleştirdiği çalışmasında çocukların öykü kitaplarını anlama ve öykü kitaplarından keyif almalarındaki farklılıkları, kitapları öğrencilere farklı şekilde sunarak belirlemeye çalışmıştır. Çalışma için iki farklı öykü kitabı seçilmiş olup çalışma 18 ay boyunca 9-10 yaşlarındaki çalışma grubuna uygulanmıştır. Çalışma grubundan 51 öğrenci Caprona Büyücülerinden bir bölüm okumuştur. Bu grubun yarısına yakını bu kitabın elektronik metnini çevrimiçi bir sözlükle okurken, geriye kalan öğrenciler de basılı metni basılı bir sözlükle okumuştur. Çalışma grubundan geriye kalan 81 öğrenci de Küçük Prens'ten bir bölüm okumuştur. Bu grubun 26'sı Küçük Prens'in elektronik biçimini, 26'sı aynısını fakat bu kez anlatımlı olarak ve 29'u da basılı biçimi okumuştur. Küçük Prens için öğrencilere sözlük verilmemiştir. Çalışma sonuçlarına göre; farklı şekilde sunum türü çocukların kitaplardan keyif almalarını çok fazla etkilememiş, her iki öykü kitabı için de anlama ile ilgili puanlar, neden-sonuç ilişkisine dayanan soru türü bilgi çıkarma türü sorulardan daha yüksek çıkmış, çocukların bilgisayardaki parçaları okumaları basılı kitapları okumalarından daha uzun zaman almış, çocukların metinlerin elektronik

versiyonlarını okuduğunda aldığı anlama puanları, aynı parçanın basılı versiyonlarını okumalarıyla karşılaştırıldığında anlamlı farklılık çıkmamıştır.

2.8. ARAŞTIRMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Yukarıda amaç ve sonuçları üzerinde durulan araştırmalar incelendiğinde, elektronik ortamda yazma ve okuma faaliyetlerinin eğitim-öğretim açısından yeni bir gelişme olduğu ve yapılan benzer çalışmaların farklı sonuçlar doğurduğu görülmektedir. Dijital ortamdan okuma ile basılı materyalden okuma gerçekleştiren öğrencilerin karşılaştırdıkları çalışmaların sonuçlarına bakıldığında bazı araştırmalar dijital ortam lehine iken bazı araştırmalarda basılı kitap lehinde olmuştur. Bazı araştırmalar da ise iki durum arasında anlamlı bir farklılık çıkmamıştır. Dijital ortamda yazma ve okuma faaliyetlerinin öğrencilerin yazma ve okuma becerilerini, öz yeterliklerini, olumlu düzeyde etkilediği ve teknolojinin eğitsel açıdan yazma faaliyetlerini desteklediği ortaya konulmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1.ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırmada Wattpad kullanımı ile okur öz yeterlik ve yazma öz yeterlik düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlandığından ‘ilişkisel tarama modeli’ kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelleri iki veya ikiden fazla değişkenin olduğu araştırma ve çalışmalarda elde edilen bulgularla ilgili değişim varlığını ve derecelerini belirleme sürecinden oluşmaktadır. Çalışma, betimsel tarama türünde nicel bir araştırma olup değişkenlerin ne yönde ve ne derecede değiştiğinin belirlenmesinde korelasyonel bulgulardan yararlanılmıştır.

Tarama modelleri, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2015: 77). Amaç, bilinmek isteneni uygun biçimde gözleyip ortaya koymaktır. Betimsel modellerde amaçlar, genellikle “Ne idi, Nedir, Ne ile ilgilidir” gibi soru cümleleri şeklinde ortaya konur (Şişman, 2014: 276). Betimsel tarama modelinde elde edilen veriler arasında sınıflama yapılır, verilerin birbirleriyle ilişkileri saptanmaya çalışılır. İlişkisel tarama modeli iki veya daha fazla değişken arasında birlikte değişimin varlığını, derecesini belirlemeyi amaçladığından (Karasar, 2015: 81), bu araştırma ilişkisel tarama modeliyle tasarlanmıştır.

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini “Wattpad” kullanan ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Ancak araştırmanın evrenini oluşturan “Wattpad” kullanan bütün ortaokul öğrencilerine ulaşmak mümkün olmadığı için örneklem alma yoluna başvurulmuştur. Bu çerçevede Bitlis il merkezinde görevli Türkçe öğretmenleriyle iletişime geçilmiş, hangi okullarda öğrencilerin “Wattpad”i kitap okuma veya yazma amacıyla kullandığı tespit edilmiş. Türkçe Öğretmenlerinin verdiği bilgiler çerçevesinde Wattpad’den kitap okuyan veya yazan öğrencilerin var olduğu Bitlis il merkezindeki “100. Yıl Atatürk Ortaokulu, “Selahaddin Eyyübi Ortaokulu” ve “Şehit Mahir Ayabak Ortaokulu” ölçeklerin uygulanacağı okullar olarak belirlenmiştir. Bu okullarda Wattpad’den kitap okuyan ve

yazan öğrencilerle görüşülmüş gönüllülük ilkesi göz önünde bulundurularak gönüllü olduğunu söyleyen 5, 6, 7 ve 8. sınıfta okuyan 60 öğrenci belirlenmiştir. Wattpad kullanan öğrencilere uygulanan “Kişisel Bilgi Formu”ndaki veriler ışığında cinsiyet, Türkçe not ortalaması ve sınıf düzeyleri denk tutulmaya çalışılarak Wattpad kullanmayan ve 5, 6, 7 ve 8. sınıfta okuyan 60 öğrenci belirlenmiş böylece 2016-2017 Eğitim Öğretim Yılı’nın ikinci döneminde Bitlis il merkezinde eğitim gören 120 öğrenci ile çalışma gerçekleştirilmiştir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 3.1’de verilmiştir.

Tablo 3.1. Çalışmaya Katılanların Sosyodemografik Verilerinin Dağılımı

N=120		Min-Max	Ort±SS(Medyan)
Yaş		9-15	12.09±1.24 (13)
Türkçe Notu		65-100	90.18±8.20(93)
		N	%
Cinsiyet	Kız	88	73.3
	Erkek	32	26.7
Sınıfı	5.Sınıf	18	15.0
	6. Sınıf	16	13.3
	7. Sınıf	15	12.5
	8.Sınıf	71	59.2

Tablo 3.1’e göre çalışmaya katılan öğrencilerin yaşları 9 ile 15 arasında değişmekte olup yaş ortalamaları 12.09±1.24’tür. Çalışmaya katılanların 32’si (%26.7) erkek öğrenci, 88’i (%73.3) kız öğrencidir. Katılımcıların 71’i (%59.2) sekizinci sınıf, 15’i (%12.5) yedinci sınıf, 16’sı (%13.3) altıncı sınıf ve 18’i (%15.0) beşinci sınıfta okuyan öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin Türkçe dersi ortalaması en düşük 65 iken en yüksek 100’dür. Öğrencilerin Türkçe dersi not ortalamasınının 90.18 olduğu görülmektedir.

Çalışmaya katılanların ebeveynlerine ait verilerin dağılımı Tablo 3.2’de verilmiştir.

Tablo 3.2. Çalışmaya Katılanların Ebeveynlerine Ait Verilerin Dağılımı

N=120		N	%
Gelir Durumu	1000-2000	36	30.0
	2001-3000	45	37.5
	>3001	39	32.5
Annenin Eğitim Düzeyi	Okur-Yazar Değil	16	13.3
	İlkokul	31	25.8
	Ortaokul	29	24.2
	Lise	26	21.7
	Üniversite	18	15.0
Babanın Eğitim Düzeyi	Okur-Yazar Değil	2	1.7
	İlkokul	7	5.8
	Ortaokul	18	15.0
	Lise	37	30.8
	Üniversite	56	46.7

Tablo 3.2’de görüldüğü gibi çalışmaya katılan öğrencilerin ailesinin aylık geliri 1000-2000 TL aralığında olanların oranı %30.0; 2000-3000 TL aralığında olanların oranı %37.5; 3000 TL’den fazla olanların oranı %32.5’tir. Örneklemdaki öğrencilerin %13.3’ünün annesi okur yazar değilken, %25.8’inin annesi ilkokul mezunu, %24.2’sinin annesi ortaokul mezunu, %21.7’sinin annesi lise mezunuyken %15.0’inin da annesi üniversite mezunudur. Öğrencilerin 1.7’sinin babası okur yazar değil, %5.8’i ilkokul mezunu, %15.0’i ortaokul mezunu, %30.8’i lise mezunu, %46.7’si üniversite mezunudur.

3.3 VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada “Kişisel Bilgi Formu”, “Yazma Öz Yeterlik Ölçeği” ile “Okuma Öz Yeterlik Ölçeği” kullanılarak veriler elde edilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçekler için gerekli izinler ölçeği geliştiren araştırmacılardan alınmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından çalışma grubuna uygulanmak üzere hazırlanan kişisel bilgi formunda ortaokul öğrencilerinin demografik özellikleri ve “Wattpad” sitesi kullanımı ile ilgili alışkanlıklar belirlenmeye çalışılmıştır. Bu formda öğrencilerin; yaş, cinsiyet, sınıf düzeyleri, Türkçe dersi not ortalaması, anne-baba eğitim düzeyi, aile gelir düzeyi, İnternet ve bilgisayar kullanımı sorularının yanı sıra “Wattpad” sitesini kimin aracılığıyla tanıdığı, ne kadar sıklıkla ve hangi araçlarla kullandığı, hangi türdeki kitapları okuduğu ile ilgili sorular da yer almaktadır. Kişisel bilgi formunda çalışma grubuna yönelik olarak toplam 16 soru bulunmaktadır.

3.3.2. Yazma Öz Yeterlikleri Ölçeği (YÖYÖ)

Şengül (2013) tarafından ortaokul öğrencilerine yönelik geliştirilen ölçek 40 maddeden oluşmaktadır. Veri toplama aracı geliştirilirken alan yazında yapılan çalışmalar incelenmiş, Elazığ Mezre İlköğretim Okulu ve Elazığ Ziya Gökalp İlköğretim Okulunda okuyan 52 ilköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencisine “Türkçe dersinde yapılan yazma etkinlikleri ve kompozisyon çalışmalarının önemi ve dil becerilerinizin gelişimine olan etkilerini açıklayan bir yazı yazınız” sorusu yöneltilmiş, uzman görüşleri ve yüksek lisans öğrencileri ile görüşmeler yapılmış, alan yazında yapılan çalışmalar incelenerek yazma becerisi ve yazma öz yeterliğine ilişkin 47 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra uzman görüşleri alınarak madde sayısı 45’e düşürülmüştür. Geliştirilen taslak ölçek 293 ortaokul öğrencisine deneme maksatlı uygulanmış. Uygulama sonucunda yazma öz yeterliklerine ilişkin 30’u olumlu soru köküne, 10’u olumsuz soru köküne sahip olmak üzere toplam 40 maddeden oluşan bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçeğin olumsuz ve olumlu maddeleri şu şekilde puanlanmıştır: Olumlu soru köküne sahip maddeye vermiş oldukları cevaplar “Tamamen katılıyorum” seçeneği için 5, “Katılıyorum” seçeneği için 4, “Kararsızım” seçeneği için 3, “Katılmıyorum” seçeneği için 2, “Kesinlikle katılmıyorum” seçeneği için ise 1 puan verilerek; olumsuz soru köküne sahip maddeler ise ters yönde puanlandırılmıştır. Yazma Öz Yeterlik Ölçeği’ne 40 madde şeklinde son hali verilmiş ve bu ölçekten alınabilecek en yüksek puan 200 iken en düşük puan da 40 olarak belirtilmiştir.

Faktör analizi sonucunda ölçeğin tümü için Cronbach Alpha (α) katsayısının .921 olduğu tespit edilmiştir.

3.3.3 Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ)

“Okur Öz Yeterlik Ölçeği”; Ülper, Yaylı ve Karakaya (2013) tarafından geliştirilmiş olup ölçek 36 maddeden oluşmaktadır. Ölçek geliştirme sürecinde madde havuzu oluşturabilmek için elli öğrenciye okuma konusunda kendilerini yeterli ve yetersiz hissettikleri noktaları yazılı olarak ifade etmeleri istenmiş, alan yazın taraması ile okuma sorunları belirlenmiştir. Bunun sonucunda 52 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuş. Madde havuzundaki sorulardan uzmanların görüşleri doğrultusunda 50 maddelik bir taslak oluşturulmuştur. Geliştirilen taslak ölçek 518 kişilik öğrenci grubuna uygulanmış, doğrulayıcı ve açımlayıcı faktör analizleri sonucunda ölçek 36 maddelik beşli likert tipinde tasarlanmıştır.

“Okur Öz Yeterlik Ölçeği”nin güvenilirliğini belirlemek için Cronbach Alfa formülü kullanılmıştır. Analiz sonucunda ölçeğin güvenirliliği 0,948 olarak bulunmuştur. Bu değere göre ölçme aracının güvenirliliğinin oldukça yüksek olduğu görülmüştür.

3.3.4 Uygulama Süreci

Ortaokul öğrencilerinin Wattpad kullanım alışkanlıklarının ve Wattpad kullanımı ile okur ve yazma öz yeterlik ilişkisinin belirlenmeye çalışıldığı araştırma için öncelikle Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ile Bitlis İl Milli Eğitim Müdürlüğü arasındaki yazışmalar sonucunda gerekli izinler Bitlis İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 12.01.2017 tarih ve 471827 sayılı yazısı ile alınmış olup veri toplama sürecine başlanmıştır. 2016-2017 Eğitim Öğretim yılının ikinci döneminde Bitlis il merkezinde bulunan Wattpad kullanan öğrencinin var olduğu “100. Yıl Atatürk Ortaokulu, “Selahaddin Eyyübi Ortaokulu” ve “Şehit Mahir Ayabak Ortaokulu” ölçeklerin uygulanması için belirlenmiştir. Bu okulların seçilmesinde Wattpad kullanan öğrenci sayısının fazla olması ve merkezi okullar olması etkili olmuştur. Bu okullarda Wattpad kullanan öğrencilere gönüllük ilkesi gözetilerek 2016-2017 Eğitim Öğretim Yılı'nın ikinci döneminde “Kişisel Bilgi Formu”, “Okur Öz Yeterlik Ölçeği” ve “Yazma Öz Yeterlik Ölçek”leri uygulanmıştır. Wattpad kullanan öğrencilere uygulanan “Kişisel Bilgi Formu”ndan elde edilen veriler ışığında Wattpad kullanmayan öğrencilere de 2016-2017 Eğitim Öğretim Yılı'nın ikinci döneminde “Kişisel Bilgi Formu”, “Okur Öz Yeterlik Ölçeği” ve “Yazma Öz Yeterlik Ölçek”leri uygulanmıştır.

3.4 VERİLERİN ANALİZİ

- Öncelikle dijital okuma ve yazma sitesi olan Wattpad'i okuma veya yazma amacıyla kullanan öğrencilerin var olduğu okullar tespit edilmiştir. Bu öğrencilerle görüşülerek "Kişisel Bilgi Formu", Yazma Öz Yeterlik Ölçeği" ve "Okur Öz Yeterlik Ölçeği" uygulanmış, daha sonra Kişisel Bilgi Formu'ndan elde edilen veriler ışığında dijital ortamdan, Wattpad'den kitap okumayan öğrencilere de ölçekler uygulanmıştır.
- Çalışmada elde edilen veriler değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS 24 for Mac kullanılmıştır. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metodları (Ortalama, Standart sapma, frekans) kullanılmıştır.
- Cinsiyet ve Wattpad kullanım durumunun bağımsız değişken olduğu karşılaştırmalarda parametrik istatistik varsayımlarının sağlandığı değişkenlerden iki yönlü ANOVA ve iki yönlü MANOVA, farkın hangi gruptan kaynaklandığının tespitinde Post-Hoc test olarak Bonferroni testi kullanılmıştır.
- Niteliksel verilerin karşılaştırılmasında ise Ki-Kare testi, beklenen frekansların karşılanmaması durumunda Fisher Exact testi kullanılmıştır.
- Çalışmada nitel ve nicel ilişkilerin değerlendirilmesinde normal dağılım gösteren verilerde Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı, normal dağılmayan verilerin karşılaştırılmasında ise Spearman's rho kullanılmıştır.
- Tüm analizlerin sonuçları anlamlılık $p < 0.05$ ve $p < 0.01$ düzeyinde değerlendirildi.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde, ortaokul öğrencilerinin Watsapp kullanım alışkanlıkları ve Watsapp kullanımı ile okur öz yeterlik ve yazma öz yeterlik düzeylerine yönelik nicel verilere ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

Watsapp kullanan ortaokul öğrencilerinin Watsapp'le tanışma biçimleri ve Watsapp'le geçirilen zamana ilişkin özelliklerinin dağılımı Tablo 4.1'de verilmiştir.

Tablo 4.1. Watsapp Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Watsapp'le Tanışma Biçimleri ve Watsapp'le Geçirilen Zamana İlişkin Özelliklerinin Dağılımı

N=60		N	%
Watsapp'le Tanışma Yolu	Arkadaş	45	75.0
	Sosyal Medya	12	20.0
	Televizyon	1	1.7
	Diğer	2	3.3
Watsapp'de Geçirilen Zaman	1 Saat	38	63.3
	1-3 Saat	20	33.3
	3-5 Saat	2	3.3

Tablo 4.1'de görüldüğü gibi "Watsapp" kullanan katılımcılardan 45'i (%75.0) Watsapp'le arkadaşı vasıtasıyla, 12'sinin (%20.0) sosyal medya aracılığıyla, 1'inin (%1.7) de televizyon vasıtasıyla tanıştığı, haberdar olduğu belirtilmiştir. Watsapp kullanan katılımcıların günlük Watsapp'de harcadıkları süreye ilişkin 38'inin (%63.3) günlük 1 saat, 20'sinin (%33.3) 1-3 saat arasında, 2'sinin (%3.3) de 3-5 saat aralığında vakit harcadığı bildirilmiştir.

Dijital okuma ve yazma sitesiyle tanışmanın büyük oranda arkadaş aracılığıyla gerçekleştiği bu çerçevede arkadaş grubunun öğrenci tercihlerinde etkili olduğu ifade edilebilir.

Wattpad kullanan ve kullanmayan öğrencilerin İnternet ve bilişim aygıtı kullanım özelliklerinin dağılımı Tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2. Wattpad Kullanan ve Kullanmayan Öğrencilerin İnternet ve Bilişim Aygıtı Kullanım Özelliklerinin Dağılımı

N=120		N	%
Evde İnternet Bağlantısı	Var	90	75.0
	Yok	30	25.0
Dizüstü/Masaüstü Bilgisayar	Hayır	59	49.2
	Evet	61	50.8
Cep Telefonu	Hayır	23	19.2
	Evet	97	80.8
Tablet	Hayır	63	52.5
	Evet	57	47.5
Wattpad Kullanımı	Evet	60	50.0
	Hayır	60	50.0

Tablo 4.2 incelendiğinde çalışmaya katılan öğrencilerin 90’ının (%75.0) evinde İnternet bağlantısı olduğu, 61’inin (%50.8) dizüstü ya da masaüstü bilgisayara sahip olduğu, 97’sinin (% 80.8) cep telefonun olduğu, tablet kullananların sayısının 57 (%47.5) olduğu, ve öğrencilerin 60’ında (%50) Wattpad kullanımı mevcut iken 60’ında (%50.0) da mevcut olmadığı görülmektedir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun İnternet ve bilgisayar gibi teknolojik araçlara sahip olması, bunların kullanımının öğrenciler arasında yaygın olduğunu göstermektedir.

Wattpad kullanan ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerine göre Wattpad'e erişim sağladıkları araçların karşılaştırılması Tablo 4.3'te verilmiştir.

Tablo 4.3. Wattpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Wattpad'e Erişim Sağladıkları Araçların Karşılaştırılması

N:60		Kız	Erkek	χ^2	p
		(n:45)	(n:15)		
		N(%)	N(%)		
Dizüstü/ Masaüstü Bilgisayar	Hayır	27(60.0)	9(60.0)	0.000	1.000
	Evet	18(40.0)	6(40.0)		
Cep Telefonu	Hayır	18(40.0)	5(33.3)	0.212	0.646
	Evet	27(60.0)	10(66.7)		
Tablet	Hayır	21(46.7)	9(60.0)	0.800	0.371
	Evet	24(53.3)	6(40.0)		

Ki Kare

Tablo 4.3'te Wattpad kullananların cinsiyetlerine göre İnternet kullanım araçlarına dair veriler karşılaştırılmıştır. Wattpad kullanan kız öğrencilerin 18'i (%40.0) dizüstü/masaüstü bilgisayardan İnternet'e erişim sağlarken, erkek öğrencilerin 6'sı (%40.) sağlamakta; cep telefonuyla İnternet'e erişim sağlayan kız öğrencilerin sayısı 27 (%60.0) iken erkek öğrencilerin sayısı 10 (%66.7); tabletle İnternet'e erişim sağlayan kız öğrencilerin sayısı 24 (53.3) iken erkek öğrencilerin sayısı 6 (%40.0) dır. Öğrenciler birden çok araçla İnternet'e erişim sağlamaktadırlar. Katılımcıların cinsiyetler arasında incelenen değişkenler (Dizüstü/masaüstü Bilgisayar, Cep Telefonu, Tablet) açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Wattpad kullanan ortaokul öğrencilerinin Wattpad kullandıkları yerlerin dağılımı Tablo 4.4'te verilmiştir.

Tablo 4.4. Wattpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Wattpad Kullandıkları Yerlerin Dağılımı

N=60		N	%
Evde Wattpad Kullanımı	Hayır	1	1.7
	Evet	59	98.3
Okulda Wattpad Kullanımı	Hayır	59	98.3
	Evet	1	1.7
Yolda Wattpad Kullanımı	Hayır	53	88.3
	Evet	7	11.7
Kütüphanede Wattpad Kullanımı	Hayır	57	95.0
	Evet	3	5.0

Tablo 4.4'te görüldüğü gibi Wattpad kullanan katılımcılardan 59'u (%98.3) Wattpad'i evde, katılımcılardan sadece 1'i (%1.7) okulda, 7'sinin (%11.7) yolda ve 3'ünün de (%5.0) kütüphanede kullandıkları bildirilmiştir.

Wattpad kullanımının mekân olarak tercihinde genellikle ev ortamının seçildiği görülmektedir. Evin mekân olarak seçilmesinde öğrencilerin gün boyu okulda olmaları ve evin rahat bir ortam olarak görülmesi etkili olmuş olabilir.

Wattpad kullanan ortaokul öğrencilerinin Wattpad kullanım amaçlarının dağılımı Tablo 4.5'te verilmiştir.

Tablo 4.5. Wattpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Wattpad Kullanım Amaçlarının Dağılımı

N=60		N	%
Kitap Yazma	Hayır	34	56.7
	Evet	26	43.3
Şiir Yazma	Hayır	57	95.0
	Evet	3	5.0
Kitap Okuma	Hayır	-	-
	Evet	60	100
Şiir Okuma	Hayır	50	41.7
	Evet	10	8.3
Diğer	Hayır	59	98.3
	Evet	1	1.7

Tablo 4.5'te görüldüğü gibi Wattpad kullanan katılımcılar bu dijital kitap okuma ve yazma platformunu birçok amaçla kullanmaktadır. Kitap yazma amacıyla kullananlar diğer taraftan kitap okumakta ya da şiir okumaktadır. Katılımcıların 26'sı (%43.3) Wattpad'i kitap yazma, 3'ü (%5.0) şiir yazma amacıyla kullandığı gibi aynı zamanda 60'ı (%100) kitap okuma ve 10'u (%8.3) da şiir okuma için kullanmaktadır.

Wattpad kullanan ortaokul öğrencilerinin Wattpad'de okumayı tercih ettikleri kitap türlerinin dağılımı Tablo 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4.6. Wattpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Wattpad'de Okumayı Tercih Ettikleri Kitap Türlerinin Dağılımı

N=60		N	%
Aksiyon	Hayır	34	56.7
	Evet	26	43.3
Fantastik	Hayır	41	68.3
	Evet	19	31.7
Bilim Kurgu	Hayır	37	61.7
	Evet	23	38.3
Macera	Hayır	21	35.0
	Evet	39	65.0
Genç Kurgu	Hayır	35	58.3
	Evet	25	41.7
Kurgu Olmayan	Hayır	51	85.0
	Evet	9	15.0
Diğer	Hayır	58	96.7
	Evet	2	3.3

Tablo 4.6'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrenciler dijital okuma ve yazma platformu Wattpad'de birden çok kitap türünde okuma gerçekleştirmektedirler. Wattpad kullanan katılımcıların 26'sı (%43.3) Wattpad'de aksiyon türünde kitaplar, 19'u (%31.7) fantastik türünde kitaplar, 23'ü (%38.3) bilim kurgu türünde kitaplar, 39'u (%65.0) macera türünde kitaplar, 25'i (%41.7) genç kurgu türünde kitaplar ve 9'u (15.0) kurgu olmayan kitaplar okuduğu belirtilmiştir.

Bu tür platformlarda farklı türde kitapların yayımlanması okuyucuların ilgi alanlarına yönelik kitaplara ulaşmalarını kolaylaştırmaktadır.

Wattpad kullanan ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerine göre Wattpad’de okudukları kitap türlerinin karşılaştırılması Tablo 4.7’de verilmiştir.

Tablo 4.7. Wattpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Wattpad’de Okudukları Kitap Türlerinin Karşılaştırılması

N:60		Kız	Erkek	χ^2	p
		(n:45)	(n:15)		
		N(%)	N(%)		
Aksiyon	Hayır	25(55.6)	9(60.0)	0.090	0.367
	Evet	20(44.4)	6(40.0)		
+Fantastik	Hayır	32(71.1)	9(60.0)	0.231	1.000
	Evet	13(28.9)	6(40.0)		
Bilim Kurgu	Hayır	31(68.9)	6(40.0)	2.844	0.092
	Evet	14(31.1)	9(60.0)		
Macera	Hayır	14(31.1)	7(46.7)	0.611	0.435
	Evet	31(68.9)	8(53.3)		
Genç Kurgu	Hayır	22(48.9)	13(86.7)	5.143	0.023*
	Evet	23(51.1)	2(13.3)		
Kurgu Olmayan	Hayır	37(82.2)	14(93.3)	0.392	0.531
	Evet	8(17.8)	1(6.7)		
+Diğer	Hayır	43(95.6)	15(100)	0.000	1.000
	Evet	2(4.4)	0(0.0)		

⁺Fischer Exact Ki Kare, Ki Kare, * $p < 0.05$

Tablo 4.7’de Wattpad kullananların cinsiyetlerine göre Wattpad’de okudukları yazıların türleri karşılaştırılmıştır. Tablo 4.7’ye göre “Genç Kurgu” türünde kitap okuyan kız öğrencilerin oranı %51.1 iken erkek öğrencilerin oranının %13.3 olduğu görülmüştür. Genç kurgu türünde kitap okuyan kız katılımcıların oranı erkek katılımcılardan istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksektir ($p < 0.05$, $0.023 > 0.05$). Cinsiyetler arasında katılımcıların kitap okudukları diğer türlere bakıldığında “Aksiyon” kitaplarını, kız öğrenciler %44.4, erkek öğrenciler %40 oranında; “Fantastik” kitapları kız öğrenciler %28.9, erkek öğrenciler %40.0 oranında; “Bilim Kurgu” kitaplarını kız öğrenciler %31.1, erkek öğrenciler %60.0 oranında; “Macera” kitaplarını kız öğrenciler %68.9, erkek öğrenciler %53.3 oranında; “Kurgu Olmayan” kitapları kız öğrenciler

%17.8, erkek öğrenciler %6.7 oranında okumaktadırlar. Cinsiyetler arasında diğer türler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Wattpad kullanan ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerine göre Wattpad kullandıkları mekânların karşılaştırılması Tablo 4.8’de verilmiştir.

Tablo 4.8. Wattpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Wattpad Kullandıkları Mekânların Karşılaştırılması

N:60		Kız	Erkek	χ^2	p
		(n:45)	(n:15)		
		N(%)	N(%)		
Evde Wattpad Kullanımı	Hayır	0(0.0)	1(6.7)	0.339	0.250
	Evet	45(100)	14(93.3)		
Okulda Wattpad Kullanımı	Hayır	45(100)	14(93.3)	0.339	0.250
	Evet	0(0.0)	1(6.7)		
Yolda Wattpad Kullanımı	Hayır	40(88.9)	13(86.7)	0.000	1.000
	Evet	5(11.1)	2(13.3)		
Kütüphanede Wattpad Kullanımı	Hayır	43(95.6)	14(93.3)	0.000	1.000
	Evet	2(4.4)	1(6.7)		

Fischer Exact Ki Kare

Tablo 4.8’de Wattpad kullananların cinsiyetlerine göre Wattpad kullanım yerlerine dair veriler karşılaştırılmıştır. Cinsiyetler arasında incelenen değişkenler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0.05$). Çalışmaya katılan ortaokul kız öğrencilerinin Wattpad okuma ve yazma sitesini 45’i evde, 5’i yolda, 2’si de kütüphanede kullanmıştır. Kız öğrenciler bu platforma okuldan erişim gerçekleştirmemektedirler. Wattpad kullanan erkek öğrencilerin mekân seçimi olarak 14’ü ev, 1’i okul, 2’si yol, 1’i de kütüphaneyi tercih ettikleri görülmektedir. Ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerine göre mekân seçimi arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanılmamıştır.

Wattpad kullanan ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerine göre Wattpad kullanım sıklıklarının karşılaştırılması Tablo 4.9’da verilmiştir.

Tablo 4.9. Wattpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Wattpad Kullanım Sıklıklarının Karşılaştırılması

N:60		Kız	Erkek	χ^2	p
		(n:45)	(n:15)		
		N(%)	N(%)		
Wattpad Kullanım Sıklığı	Her Gün	12(26.7)	4(26.7)	0.000	1.000
	İki Günde Bir	18(40.0)	6(40.0)		
	Haftada Bir	15(33.3)	5(33.3)		

Ki Kare

Tablo 4.9’da Wattpad kullananların cinsiyetlerine göre Wattpad kullanım sıklığı verileri karşılaştırılmıştır. Cinsiyetler arasında incelenen değişken açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0.05$). Dijital okuma ve yazma platformunu kullanan kız katılımcıların 12’si her gün, 18’i iki günde bir, 15’i haftada bir bu siteyi okuma ve yazma amaçlı kullanırken; erkek öğrencilerin ise 4’ünün her gün, 6’sının iki günde bir, 5’inin de haftada bir bu siteyi okuma ve yazma amaçlı kullandığı görülmektedir.

Wattpad kullanan ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerine göre Wattpad kullanma amaçlarının karşılaştırılması Tablo 4.10'da verilmiştir.

Tablo 4.10. Wattpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Wattpad Kullanma Amaçlarının Karşılaştırılması

N:60		Kız	Erkek	χ^2	p
		(n:45)	(n:15)		
		N(%)	N(%)		
Kitap Yazma	Hayır	27(60.0)	7(46.7)	0.814	0.367
	Evet	18(40.0)	8(53.3)		
Şiir Yazma	Hayır	43(95.6)	14(93.3)	0.117	1.000
	Evet	2(4.4)	1(6.7)		
Kitap Okuma	Hayır	0(0.0)	0(0.0)	-	-
	Evet	45(100)	15(100)		
Şiir Okuma	Hayır	37(82.2)	13(86.7)	0.000	1.000
	Evet	8(17.8)	2(13.3)		
Diğer	Hayır	44(97.8)	15(100)	0.000	1.000
	Evet	1(2.2)	0(0.0)		

Fischer Exact Ki Kare

Tablo 4.10'da Wattpad kullananların cinsiyetlerine göre Wattpad kullanım amaçları verileri karşılaştırılmıştır. Cinsiyetler arasında incelenen değişkenler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0.05$). Cinsiyetlerine göre Wattpad kullanım amaçlarının karşılaştırıldığı Tablo 4.10'daki verilere göre Wattpad kullanan kız öğrencilerin %40'ı kitap yazmak, %4.4'ü şiir yazmak, %100'ü kitap okumak ve %17,8'i de şiir okumak amacıyla kullandığı; erkek öğrencilerin de %53.3'ü kitap yazmak, 6.7'si şiir yazmak, %100'ü kitap okumak ve 13.3'ü şiir okumak amacıyla kullandığı görülmektedir. Kız ve erkek katılımcıların tamamının Wattpad'i kitap okumak amacıyla kullanmakla birlikte aynı zamanda kitap yazma, şiir yazma veya şiir okuma amacıyla da kullandığı görülmektedir.

Wattpad kullanan ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerine göre Wattpad’le tanışma ve günlük kullanım sürelerinin karşılaştırılması Tablo 4.11’de verilmiştir.

Tablo 4.11. Wattpad Kullanan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Wattpad’le Tanışma ve Günlük Kullanım Sürelerinin Karşılaştırılması

N:60		Kız (n:45)	Erkek (n:15)		
		N(%)	N(%)	χ^2	p
Wattpad’le Tanışma Biçimi	Arkadaş	34(75.6)	11(73.3)	6.785	0.079
	Sosyal Medya	10(22.2)	2(13.3)		
	Televizyon	1(2.2)	0(0.0)		
	Diğer	0(0.0)	2(13.3)		
Geçirilen Zaman	1 Saat	26(57.8)	12(80.0)	3.944	0.139
	1-3 Saat	18(40.0)	2(13.3)		
	3-5 Saat	1(2.2)	1(6.7)		

Ki Kare

Tablo 4.11’de Wattpad kullananların cinsiyetlerine göre Wattpad’le tanışma biçimi ve günlük kullanım süresi verileri karşılaştırılmıştır. Tablo 4.11’de görüldüğü gibi arkadaş vasıtasıyla “Wattpad”le tanışan kız öğrencilerin oranı “%75.6 iken erkek öğrencilerin oranı %73.3; sosyal medya aracılığıyla tanışan kız öğrencilerin oranı %22.2 iken erkek öğrencilerin oranı %13.3; televizyon aracılığıyla tanışan kız öğrencilerin oranı %2.2 iken erkek öğrencilerin televizyon aracılığıyla bu siteden haberdar olmadığı bildirilmiştir. Cinsiyetler arasında incelenen değişkenler açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Wattpad’de kitap okuyan ve yazan öğrencilerin bu sitede günlük geçirdikleri süreye bakıldığında öğrencilerin büyük çoğunluğunun bu siteye bir saat vakit ayırdıkları görülmektedir. Bu süre öğrencilerin yazma ve okuma becerilerini geliştirmede ne kadar etkili olabilir, sorusunu akla getirmektedir.

Katılımcıların Türkçe notu, uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ), Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) ile Wappad kullanım süresi arasındaki ilişki Tablo 4.12’de verilmiştir.

Tablo 4.12. Katılımcıların Türkçe Notu, Uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ), Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) ile Wappad Kullanım Süresi Arasındaki İlişki

N=60	Wappad’te Geçirilen Zaman
Türkçe Notu	-0.069
OÖYÖ	0.063
YÖYÖ Yazma Becerisinde Farkındalık	0.105
YÖYÖ Yazma Psikolojisi	0.059
YÖYÖ Kişisel İlerleme	0.214
YÖYÖ Genel İlerleme	0.055
YÖYÖ Toplam	0.130

Spearman’s rho Korelasyon

Tablo 4.12’de Wappad kullanan öğrencilerin Türkçe notu ile Wappad’de geçirdiği süreye ilişkin verilere bakıldığında Wappad’de geçirilen süre ile Türkçe notu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı; Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) ile Wappad’de geçirilen süreye ilişkin verilere bakıldığında Wappad’de geçirilen süre ile OÖYÖ arasında anlamlı bir ilişki olmadığı; Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) ile Wappad’de geçirilen süreye ilişkin verilere bakıldığında Wappad’de geçirilen süre ile YÖYÖ arasında anlamlı bir ilişki olmadığı; böylece Wappad’de geçirilen zaman ile Türkçe notu, OÖYÖ ve YÖYÖ puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığı görülmektedir. ($p>0.05$).

Wappad okuma ve yazma sitesinde öğrencilerin günlük geçirdiği sürenin miktarı önemlidir. Öğrencilerden 38’i günlük bir saat siteyi kullandıklarını belirtmişlerdir. Veriler arasında anlamlı bir ilişki çıkmamasında kullanma süresinin etkili olduğu düşünülmektedir.

Katılımcılara uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) puanlarının dağılımı Tablo 4.13'te verilmiştir.

Tablo 4.13. Katılımcılara Uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) Puanlarının Dağılımı

N=120	Min-Max	Ort±SS (Medyan)
Okuma Öz Yeterlik Ölçeği	117-180	155.10±16.86(159)

Tablo 4.13'te görüldüğü gibi çalışmaya katılan 120 öğrencinin OÖYÖ puanları, 117-180 arasında değişmekte, öğrencilerin OÖYÖ puanlarının ortalaması ise 155.10±16.86 olarak belirmektedir.

Katılımcılara uygulanan Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) puanlarının dağılımı Tablo 4.14'te verilmiştir.

Tablo 4.14. Katılımcılara Uygulanan Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) Puanlarının Dağılımı

N=120	Min-Max	Ort±SS (Medyan)
Yazma Becerisi Farkındalığı	37-80	59.76±8.18(59)
Yazma Psikolojisi	16-47	34.98±6.23(36)
Kişisel İlerleme	14-35	27.05±3.87(28)
Genel İlerleme	16-35	26.85±4.03(27)
YÖYÖ Toplam	96-182	148.65±17.94(148)

Tablo 4.14 incelendiğinde YÖYÖ alt boyutu olan “Yazma Becerisi Farkındalığı” boyutunda çalışmaya katılan öğrencilerin 37-80 arasında puan aldığı bu alt boyuttaki puan ortalamalarının ise 59.76 olduğu görülmektedir. “Yazma Psikolojisi” alt boyutunda öğrencilerin 16-47 arasında puanlar aldığı bu alt boyuttaki ortalamalarının ise 34.98 olduğu; “Kişisel İlerleme” alt boyutunda öğrencilerin 14-35 arasında puanlar aldığı bu alt boyuttaki ortalamalarının 27.05 olduğu; “Genel İlerleme” alt boyutunda öğrencilerin 16-35 arasında puanlar aldığı bu alt boyuttaki ortalamalarının ise 26.85

olduğu görülmektedir. Katılımcıların YÖYÖ toplam puanları 96-182 arasında değişmekte olup ortalamaları 148.65 ± 17.94 'tür.

Katılımcılara uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) ile Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) puanları arasındaki ilişki Tablo 4.15'te verilmiştir.

Tablo 4.15. Katılımcılara Uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) ile Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) Puanları Arasındaki İlişki

N=120	Yazma Becerisi	Yazma Psikolojisi	Kişisel İlerleme	Genel İlerleme	YÖYÖ Toplam
OÖYÖ	0.567**	0.327**	0.365**	0.460**	0.555**

Pearson Korelasyon **p<0.01

Tablo 4.15'teki veriler incelendiğinde çalışmaya katılan öğrencilerin OÖYÖ ile YÖYÖ'nün alt boyutları olan "Yazma Becerisi" (0.567), "Yazma Psikolojisi" (0.327), "Kişisel İlerleme" (0.365), "Genel ilerleme" (0.460) alt boyutlarıyla ve Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) Yazma Öz Yeterlik Ölçeği'nin (YÖYÖ) toplam puanı ile pozitif yönde, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki göstermektedir.

Öğrencilerin okur öz yeterlik puanları arttıkça yazma öz yeterlik puanlarının da artış göstereceği söylenebilir. Yazma becerisinin dört temel dil becerisinin son halkası olduğu düşünüldüğünde okuma becerisi yazma becerisini olumlu yönde etkileyecektir.

Katılımcılara uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) ve Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) ile yaş, cinsiyet, sınıf ve Türkçe notu arasındaki ilişki Tablo 4.16'da verilmiştir.

Tablo 4.16. Katılımcılara Uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) ve Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) ile Yaş, Cinsiyet, Sınıf ve Türkçe Notu Arasındaki İlişki

N=120	Yaş	Cinsiyet	⁺ Sınıf	⁺ Türkçe Notu	Wattpad Kullanımı
OÖYÖ	-0.195*	0.020	-0.283**	0.320**	0.131
YÖYÖ Yazma Becerisinde Farkındalık	-0.317**	-0.080	-0.427**	0.176	0.041
YÖYÖ Yazma Psikolojisi	-0.332**	-0.070	-0.380**	0.155	0.109
YÖYÖ Kişisel İlerleme	-0.213*	-0.068	-0.315**	0.074	0.032
YÖYÖ Genel İlerleme	-0.261**	-0.189*	-0.335**	0.095	0.029
YÖYÖ Toplam	-0.364**	-0,118	-0.468**	0.172	0.006

Pearson Korelasyon, ⁺Spearman's rho Korelasyon *p<0.05, **p<0.01

Wattpad kullanım durumu değişkeni dichotomus (0=Kullanmıyor, 1=Kullanıyor) bir değişken olup bu tip bir değişkenin sürekli değişkenlerle olan ilişkisinin SPSS ile incelenmesinde Pearson korelasyonların kullanılabilceği, elde edilen katsayının point biserial korelasyon katsayısına eşit olduğu bildirilmektedir (De Coster, 2009).

Yaş ile OÖYÖ ve YÖYÖ'nün tüm puanları arasında negatif yönde, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (p<0.05). Yaş arttıkça ölçeklerden alınan puanlar azalma eğilimindedir.

Sınıf ile OÖYÖ ve YÖYÖ'nün tüm puanları arasında negatif yönde, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (p<0.05). Sınıf arttıkça ölçeklerden alınan puanlar azalma eğilimindedir.

Türkçe notu ile OÖYÖ arasında pozitif yönde, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır (p<0.01). Türkçe notu arttıkça OÖYÖ puanları da artma eğilimindedir.

Wattpad kullanımı ile OÖYÖ ve YÖYÖ'nin alt boyutları ve toplam puanı arasında ve diğer değişkenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Katılımcılara uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) ve Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) ile ebeveyn özellikleri arasındaki ilişki Tablo 4.17'de verilmiştir.

Tablo 4.17. Katılımcılara Uygulanan Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) ve Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) ile Ebeveyn Özellikleri Arasındaki İlişki

N=120	Aile Geliri	Annenin Eğitimi	Babanın Eğitimi
Türkçe Notu	0.268**	0.087	0.262**
OÖYÖ	0.137	0.104	0.129
YÖYÖ Yazma Becerisinde Farkındalık	0.044	-0.036	0.081
YÖYÖ Yazma Psikolojisi	0.03	0.03	0.098
YÖYÖ Kişisel İlerleme	-0.143	-0.010	-0.039
YÖYÖ Genel İlerleme	0.042	0.031	0.093
YÖYÖ Toplam	0.001	0.007	0.076

Spearman's rho Korelasyon ** $p<0.01$

Ebeveynlere dair veriler ile uygulanan ölçeklerin (OÖYÖ ve YÖYÖ) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0.05$). Ailenin geliri ile Türkçe notu arasında pozitif yönde (0.268**), istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($p<0.01$). Ailenin gelir düzeyi arttıkça Türkçe notu da artmaktadır. Babanın eğitim düzeyi ile Türkçe notu arasında pozitif yönde (0.262**), istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($p<0.01$). Babanın eğitim durumu arttıkça Türkçe notu da artmaktadır.

Wattpad kullanan ve kullanmayan ortaokul öğrencilerinin sosyodemografik verilerinin dağılımı Tablo 4.18’de verilmiştir.

Tablo 4.18. Wattpad Kullanan ve Kullanmayan Ortaokul Öğrencilerinin Sosyodemografik Verilerinin Dağılımı

N:120		Wattpad Var (n:60)	Wattpad Yok (n:60)		
		N(%)	N(%)	χ^2	p
Cinsiyet	Kız	45(75.0)	43(71.7)	0.170	0.680
	Erkek	15(25.0)	17(28.3)		
Sınıf	5.Sınıf	9(15.0)	9(15.0)	0.081	0.994
	6. Sınıf	8(13.3)	8(13.3)		
	7. Sınıf	7(11.7)	8(13.3)		
	8.Sınıf	36(60.0)	35(58.3)		
Gelir Durumu	1000-2000	15(25.0)	21(35.0)	2.279	0.320
	2001-3000	22(36.7)	23(38.3)		
	>3001	23(38.3)	16(26.7)		
Annenin Eğitim Düzeyi	Okur-Yazar Değil	1(1.7)	15(25.0)	28.248	0.001**
	İlkokul	11(18.3)	20(33.3)		
	Ortaokul	15(25.0)	14(23.3)		
	Lise	22(36.7)	4(6.7)		
	Üniversite	11(18.3)	7(11.7)		
Babanın Eğitim Düzeyi	Okur-Yazar Değil	0(0.0)	2(3.3)	12.808	0.012*
	İlkokul	3(5.0)	4(6.7)		
	Ortaokul	5(8.3)	13(21.7)		
	Lise	15(25.0)	22(36.7)		
	Üniversite	37(61.7)	19(31.7)		

Ki Kare, ** $p < 0.01$

Tablo 4.18’de Wattpad kullanan ve kullanmayan katılımcıların sosyodemografik verileri karşılaştırılmıştır. Buna göre annenin eğitim düzeyi açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < 0.01$). Farkın kaynağının tespiti için Bonferroni düzeltmeli z testi sonuçları incelenmiştir. Buna göre Wattpad kullanmayan grupta annesi okuma yazma bilmeyenlerin oranı Wattpad kullanan gruptan yüksekken, lise mezunu olanların da oranı düşüktür ($p < 0.01$). Benzer şekilde; babanın eğitim düzeyi açısından da gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < 0.05$). Farkın kaynağının tespiti için Bonferroni düzeltmeli z testi sonuçları incelenmiştir. Buna göre Wattpad kullanmayan grupta babası ortaokul

mezunu olanların oranı Wattpad kullanan gruptan yüksekken, üniversite mezunu olanların da oranı düşüktür ($p<0.05$).

Wattpad sitesini kullanan öğrenciler ile kullanmayan öğrencilerin cinsiyet ve sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark yoktur. İki grup cinsiyet ve sınıf düzeyi bakımından denk tutulmaya çalışılmıştır.

Wattpad kullanan ve kullanmayan ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerine göre Türkçe notlarının karşılaştırılması Tablo 4.19’da verilmiştir.

Tablo 4.19. Wattpad Kullanan ve Kullanmayan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Türkçe Notlarının Karşılaştırılması

		Wattpad Kullanıyor	Wattpad Kullanmıyor	Gruplar Arası	Cinsiyetler Arası	GrupX Cinsiyet
Türkçe	Kız	93.35±8.11	90.55±7.95	F=0.048	F=2.986	F=0.064
Notu	Erkek	88.00±7.39	88.05±9.57	p=0.828	p=0.087	p=0.801
	Grup Puanları	90.51±8.01	89.85±8.43			

İki yönlü ANOVA

Tablo 4.19’deki veriler incelendiğinde Wattpad kullanan kız öğrencilerin Türkçe not ortalaması 93.35 olduğu, Wattpad kullanmayan kız öğrencilerin Türkçe ortalamasının ise 90.55 olduğu; Wattpad kullanan erkek öğrencilerin Türkçe not ortalamasının 88.00 olduğu, Wattpad kullanmayan erkek öğrencilerin Türkçe ortalamasının ise 88.05 olduğu görülmektedir. İki grup arasındaki, Wattpad kullanan-kullanmayan, Türkçe not ortalamalarının ise Wattpad kullananlarda yüksek çıksa da birbirine yakın olduğu (90.51-89.85) görülmektedir. Wattpad kullanan ve kullanmayan öğrencilerin cinsiyetlerine göre Türkçe notları karşılaştırılmıştır. Normal dağılım ve hata varyanslarının eşitliği (Levene’s $F_{(3,116)}=0.506$, $p=0.679$) varsayımlarının karşılandığı görülmektedir. Gruplar arasında, cinsiyetler arasında ve grupla cinsiyet ortak etkisinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Wattpad sitesini kullanan öğrenciler ile kullanmayan öğrencilerin Türkçe not ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur. Wattpad sitesini kullanan öğrenciler ile kullanmayan öğrencilerin Türkçe not ortalamaları birbirine oldukça yakındır.

Wattpad kullanan ve kullanmayan ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerine göre Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) puanlarının karşılaştırılması Tablo 4.20’de verilmiştir.

Tablo 4.20. Wattpad Kullanan ve Kullanmayan Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) Puanlarının Karşılaştırılması

		Wattpad Kullanıyor	Wattpad Kullanmıyor	Gruplar Arası	Cinsiyetler Arası	GrupX Cinsiyet
OÖYÖ	Kız	156.07±18.56	153.69±14.91	F=3.250	F=0.098	F=1.260
	Erkek	161.07±15.46	150.88±17.73	p=0.074	p=0.754	p=0.264
	Grup Puanları	157.31±17.85	152.90±15.66			

İki yönlü ANOVA

Tablo 4.20 ‘de Wattpad kullanan ve kullanmayan öğrencilerin cinsiyetlerine göre OÖYÖ puanları karşılaştırılmıştır. Tablodaki veriler incelendiğinde Wattpad kullanan kız öğrencilerin OÖYÖ puanı 156.07 olduğu, kullanmayan kız öğrencilerin OÖYÖ puanı 153.69 olduğu görülmektedir. Wattpad kullanan erkek öğrencilerin OÖYÖ puanı 161.07, Wattpad kullanmayan erkek öğrencilerin puanı 150.88’dir. Grupların karşılaştırılmasında ise Wattpad kullananların grup puanı 157.31 iken kullanmayan grubun ise 152.90’dir. Wattpad kullanan kız ve erkek öğrencilerin OÖYÖ puanı ve grup puanı Wattpad kullanmayan öğrencilerden yüksek çıkmıştır. Normal dağılım ve hata varyanslarının eşitliği (Levene’s $F_{(3,116)}=0.740$, $p=0.530$) varsayımlarının karşılandığı görülmektedir. Gruplar arasında, cinsiyetler arasında ve grupta cinsiyet ortak etkisinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Wattpad kullanan ve kullanmayan öğrencilerin cinsiyetlerine göre YÖYÖ puanlarının karşılaştırılması Tablo 4.21’de verilmiştir.

Tablo 4.21. Wattpad Kullanan ve Kullanmayan Ortaokul Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre YÖYÖ Puanlarının Karşılaştırılması

		Wattpad Kullanıyor	Wattpad Kullanmıyor	Gruplar Arası	Cinsiyetler Arası	GrupX Cinsiyet
Yazma Becerisi Farkındalığı	Kız	60.77±8.34	59.51±7.49	F=0.001	F=0.770	F=0.511
	Erkek	58.06±10.83	59.23±7.05	p=0.977	p=0.382	p=0.476
	Grup Puanı	60.10±9.03	59.43±7.31			
Yazma Psikolojisi	Kız	34.62±6.87	35.88±5.10	F=1.331	F=0.667	F=0.032
	Erkek	33.33±8.12	35.05±5.28	p=0.251	p=0.416	p=0.858
	Grup Puanı	34.30±7.15	35.65±5.12			
Kişisel İlerleme	Kız	27.62±3.62	26.79±3.97	F=0.138	F=0.609	F=1.982
	Erkek	25.86±3.79	27.29±4.35	p=0.711	p=0.437	p=0.162
	Grup Puanı	27.18±3.71	26.93±4.05			
Genel İlerleme	Kız	27.48±4.12	27.11±3.76	F=0.000	F=4.308	F=0.198
	Erkek	25.40±4.10	25.76±4.20	p=0.996	p=0.140	p=0.657
Toplam	Kız	150.51±19.31	149.30±15.80	F=0.218	F=1.732	F=0.627
	Erkek	142.66±22.45	147.35±14.91	p=0.641	p=0.191	p=0.430
	Grup Puanı	26.96±4.18	26.73±3.90			

İki yönlü MANOVA

Tablo 4.21’de Wattpad kullanan ve kullanmayan öğrencilerin cinsiyetlerine göre YÖYÖ puanları karşılaştırılmıştır. Yazma psikolojisi puanları hata varyanslarının eşitliği varsayımını karşılamadığından veri dönüşümü uygulanmış, bu dönüşümün ardından tüm değişkenler için normallik, hata varyanslarının ve kovaryans matrislerinin eşitliği (Box’s $M=42.71$ $F_{(30, 9767)}=1.303$ $p=0.124$) sağlanmıştır. Çok değişkenli analiz sonuçlarına göre Wattpad kullanım durumu, (Wilk’s $\lambda =0.981$, $F_{(4,113)}=0.534$, $p=0.711$, kısmi $\eta^2=0.02$), cinsiyet (Wilk’s $\lambda =0.962$, $F_{(4,113)}=1.121$, $p=0.350$, kısmi $\eta^2=0.04$) ana etkileri ile Wattpad kullanım durumu X Cinsiyet ortak etkisi (Wilk’s $\lambda =0.978$, $F_{(4,113)}=0.625$, $p=0.645$, kısmi $\eta^2=0.02$) istatistiksel olarak anlamlı değildir.

Wattpad kullanan ve kullanmayan ortaokul öğrencilerinin YÖYÖ düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 4.22’de verilmiştir.

Tablo 4.22. Wattpad Kullanan ve Kullanmayan Ortaokul Öğrencilerinin YÖYÖ Düzeylerinin Karşılaştırılması

N:120		Wattpad	Wattpad	χ^2	p
		Var (n:60)	Yok (n:60)		
		N(%)	N(%)		
Yazma Becerisi Farkındalığı	Çok Yetersiz	-	-	6.537	0.088
	Yetersiz	1(1.7)	0(0.0)		
	Kısmen Yeterli	18(30.0)	13(21.7)		
	Yeterli	26(43.3)	39(65.0)		
	Çok Yeterli	15(25.0)	8(13.3)		
Yazma Psikolojisi	Çok Yetersiz	1(1.7)	0(0.0)	6.978	0.137
	Yetersiz	9(15.0)	2(3.3)		
	Kısmen Yeterli	17(28.3)	25(41.7)		
	Yeterli	26(43.3)	26(43.3)		
	Çok Yeterli	7(11.7)	7(11.7)		
Kişisel İlerleme	Çok Yetersiz	-	-	0.627	0.890
	Yetersiz	1(1.7)	2(3.3)		
	Kısmen Yeterli	9(15.0)	11(18.3)		
	Yeterli	31(51.7)	29(48.3)		
	Çok Yeterli	19(31.7)	18(30.0)		
Genel İlerleme	Çok Yetersiz	-	-	0.562	0.905
	Yetersiz	2(3.3)	1(1.7)		
	Kısmen Yeterli	12(20.0)	11(18.3)		
	Yeterli	27(45.0)	30(50.0)		
	Çok Yeterli	19(31.7)	18(30.0)		
Toplam	Çok Yetersiz	-	-	4.289	0.232
	Yetersiz	2(3.3)	0(0.0)		
	Kısmen Yeterli	16(26.7)	15(25.0)		
	Yeterli	30(50.0)	38(63.3)		
	Çok Yeterli	12(20.0)	7(11.7)		

Ki Kare, *p<0.05, **p<0.01

Tablo 4.22’de Wattpad kullanan ve kullanmayan katılımcıların YÖYÖ düzeyleri karşılaştırılmıştır. Buna göre iki grup arasında YÖYÖ düzeyleri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0.05$). Tablodaki veriler incelendiğinde Wattpad kullanan öğrenciler ile Wattpad kullanmayan öğrencilerin Yazma Öz Yeterlik

Ölçeği Alt boyutları olan Yazma Becerisi Farkındalığı, Yazma Psikolojisi, Kişisel İlerleme, Genel İlerleme alt boyutlarında ve YÖYÖ toplamında katılımcıların büyük bir bölümünün “Yeterli” düzeyde oldukları bildirilmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Bu bölümde Wattpad kullanan öğrencilerin bu siteyi kullanım alışkanlıklarına yönelik veriler ve dijital okuma ve yazma sitesi Wattpad'den kitap okuyan ve yazan öğrenciler ile dijital ortamdan kitap okumayan öğrencilerin okuma ve yazma öz yeterliklerine ilişkin veriler tartışılmıştır. Ayrıca öneriler kısmına da yer verilmiştir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma, insanların hayatına her geçen gün biraz daha fazla girmeye başlayan e-kitaplardan biri olarak değerlendirilen online dijital kitap okuma ve yazma sitesi “Wattpad” in ortaokul öğrencileri tarafından kullanım alışkanlıklarının ve “Wattpad” in ortaokul öğrencilerinin okuma ve yazma öz yeterlikleriyle olan ilişkisinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmaya katılan ortaokul öğrencilerinin 60'ı (%50) online dijital kitap okuma ve yazma sitesi “Wattpad” i aktif olarak kullanmaktadır. “Wattpad” kullanan ortaokul öğrencilerinin 45'i (%75) kız, 15'i (%25) erkek olup 36'sı (%60) sekizinci sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Bu çalışmada “Wattpad”i kullanan kız öğrencilerin sayısı erkek öğrencilerin sayısından fazla çıkmıştır. Çoban (2015) “Wattpad” kullanıcılarının büyük bölümünün kızlardan oluştuğunu ifade etmiştir. Ayrıca Karaburç (2017) Wattpad kurucularıyla gerçekleştirdiği röportajda kadın kullanıcıların sayısının erkek kullanıcı sayısından üç kat fazla olduğunu belirtmiştir. Yine Yıldız ve Abdüsselam'ın (2016) yaptığı çalışmada kızların twitter ve instagramı erkeklerden daha çok kullandığını tespit etmiştir. Bu çalışmaya katılan kız öğrencilerin oranının da fazla olması yukarıdaki çalışmalarla doğru orantılıdır.

Öğrencilerin bir hikâye okuma ve yazma sitesi olan “ Wattpad”i kimin aracılığıyla öğrendiğine yönelik sorulan soruya öğrencilerin 45'i (%75) “arkadaş” cevabını vermiştir. Çocukların davranışlarını, tercihlerini etkileyen çevresel faktörler arasında arkadaş grubu önemlidir. Çocuklar hem dahil oldukları arkadaş grubunu etkilemekte hem de onlardan etkilenmektedir. Yapılan bazı araştırmalarda da öğrenci davranışları ve tercihler üzerinde çevresel faktörlerden arkadaş unsurunun etkili olduğu ortaya

konmuştur (Ağaç ve Harmankaya, 2009; Bedir, Polat ve Dikmen,2011; Şeker, Çınar ve Özkaya,2004). Hikâye platformu olan “Wattpad”te geçirilen süreye ilişkin soruya 38’i (%63.3) günlük bir saat harcadıklarını belirtmişlerdir. Wattpad kullanan ortaokul öğrencilerinin cinsiyetlerine göre Wattpad’le tanışma ve günlük kullanım sürelerinin karşılaştırılmasında kız ve erkek öğrenciler arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

“Wattpad” sitesinden kitap okuyan veya yazan öğrencilerin bu siteye hangi teknolojik araçla (dizüstü/masaüstü bilgisayar, cep telefon, tablet) erişim sağladığına yönelik soruya öğrencilerin 37’si (%61.7) cep telefonuyla bu siteye erişim sağladığını ifade etmiştir. Ayrıca öğrencilerin 36’sı (60) dizüstü/masaüstü bilgisayarla da ve 30’u (%50) tabletle de erişim sağladığını ifade etmiştir. Wattpad kullanıcılarının %90’ı Wattpad’deki etkinliklerini cep telefonlarıyla gerçekleştirmektedirler (www.wattpad.com/press). TÜİK’in 2013 yılında yaptığı “06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı Ve Medya” adlı çalışmada 11-15 yaş grubundaki çocukların %73,1’i bilgisayar kullanırken %37,9’unun cep telefonu kullandığı tespit edilmiştir. Bu çalışmada da öğrencilerin çoğunluğunun bilgisayar ve cep telefonuyla okuma sitesine erişim sağlaması TÜİK’in verilerini destekler niteliktedir.

Dijital hikâye platformu “Wattpad”in öğrenciler tarafından hangi mekânlarda kullanıldığına yönelik veriler incelendiğinde öğrencilerin 59’unun (%98.3) evde kullandığı, 1’nin (%1) okulda kullandığı, 7’sinin (%11.7) yolda kullandığı, 3’nün (%3) kütüphanede kullandığı tespit edilmiştir. TÜİK’in 2013 yılında yaptığı “06-15 Yaş Grubu Çocuklarda Bilişim Teknolojileri Kullanımı Ve Medya” adlı çalışmada İnternet’in kullanım yeri olarak ilk sırada %65,6 ile “ev” gelmektedir. TÜİK’in çalışmasında ortaya çıkan bu sonuç yapılan çalışmayı destekler niteliktedir. Benzer şekilde Öztürk ve Can (2013)’in ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin elektronik kitap okumaya yönelik görüşlerini belirlemeye çalıştığı araştırmasında öğrencilerin İnternet’e evlerindeki bilgisayarlardan erişim sağladığını saptamıştır. Yapılan çalışmada da Wattpad kullanan katılımcıların %98.3’ü mekân olarak “ev”i tercih etmiştir. Mekân olarak okulların kullanılmamasında cep telefonu, bilgisayar ve tabletlerin okullarda kullanımının sınırlandırılmasının ve yasaklanmasının yattığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin hikâye okuma ve yazma ortamı “Wattpad”i hangi amaçlarla kullandığına ilişkin veriler incelendiğinde ortaokul öğrencilerinin 60’ının (%100) kitap okuma amacıyla kullandığı, 26’sının (%43.3) hem kitap yazma hem de kitap okuma amacıyla kullandığı saptanmıştır. “Wattpad” kullanan öğrencilerin cinsiyetlerine göre kullanım amaçlarının karşılaştırılmasında kız ve erkek öğrenciler arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Wattpad kullanan ortaokul öğrencilerinin Wattpad’de hangi türdeki kitapları okuduklarına ilişkin veriler incelendiğinde öğrencilerin birçoğunun birden fazla türdeki kitabı okudukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin “Aksiyon, fantastik, bilim kurgu, macera, genç kurgu, kurgu olmayan” kitap türlerinden en çok “Macera” türündeki kitapları okumayı tercih ettikleri görülmüştür. Öğrencilerin 39’unun (%65) macera kitaplarını, 26’sının (% 43.3) aksiyon kitaplarını, 25’inin (% 41.7) genç kurgu kitaplarını, 23’ünün (% 38.3) bilim kurgu kitaplarını, 19’unun (31.7) fantastik kitapları okudukları saptanmıştır. “Wattpad” kullanan öğrencilerin cinsiyetlerine göre okudukları kitap türlerinin karşılaştırılmasında “genç kurgu” türünde kitap okuyan kız öğrencilerin oranı erkek öğrencilerden istatistiksel olarak anlamlı derece yüksek çıkmıştır ($p<0.05$). Genç kurgu türü daha çok gençlere ve genç yetişkinlere yönelik yazılan kitaplardır. Gençlerin lise, üniversite gibi okul yıllarını ve bu yıllarda yaşadıkları olayları anlatır. Bu olaylar genellikle sevgi, aşk, arkadaşlık gibi duygulardan oluşmaktadır. Elde edilen bulgular Temizyürek, Çolakoğlu ve Coşkun’nun, (2013) dokuzuncu sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi çalışmasındaki kız öğrencilerin duygusal kitapları erkek öğrencilerden daha fazla tercih ettikleri bulgusuyla örtüşmektedir. Araştırma sonucunda elde edilen verilerin bu görüşü desteklediği görülmüştür.

Dijital kitap okuma ve yazma sitesi “Wattpad”de öğrencilerin geçirdikleri süreyle Türkçe notu, Okur Öz Yeterlik Ölçeği ve Yazma Öz Yeterlik Ölçeği puanlarının karşılaştırılmasına yönelik elde edilen veriler incelendiğinde bu veriler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Öz yeterlik, bireyin karşılaştığı bir problemle başa çıkabilmesi için kendisine yönelik algısını ifade eder. Bireyin bir konuda kendini yeterli görebilmesi uzun çalışmalar ve uğraşlar sonucunda gerçekleşebilir. Öğrencilerin % 63.3’ünün dijital hikâye platformunu günlük bir saat süreyle okuma veya yazma amacıyla kullandıkları ve sadece 16’sının her gün düzenli

olarak bu platforma erişim sağladığına yönelik veriler düşünüldüğünde bu sürenin öğrenciler üzerinde etkisinin özellikle de okuma ve yazma öz yeterliği açısından fazla olmadığı ve okuma-yazma becerileri üzerinde etkili olmayacağı sonucunu doğurduğu söylenebilir.

Hikâye platformu Wattpad’i kullanan ortaokul öğrencileri ile kullanmayan ortaokul öğrencilerinin sosyodemografik özelliklerinin karşılaştırılmasına ilişkin veriler incelendiğinde gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Farkın nerden kaynaklandığı incelendiğinde anne eğitim düzeyi ile baba eğitim düzeyi açısından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Buna göre Wattpad kullanmayan grupta annesi okuma yazma bilmeyenlerin oranı Wattpad kullanan gruptan yüksekken, lise mezunu olanların da oranı düşüktür. Aynı zamanda Wattpad kullanmayan grupta babası ortaokul mezunu olanların oranı Wattpad kullanan gruptan yüksekken, üniversite mezunu olanların da oranı düşüktür. Sonuç olarak dijital okuma ve yazma sitesi “Wattpad”i kullanan ortaokul öğrencilerinin anne baba eğitim düzeyi kullanmayan ortaokul öğrencilerinden yüksek çıkmıştır. Acar’ın (2015) anne ve babaların ilkökul, ortaokul ve lise öğrencisi çocukları ile kendilerinin dijital okur-yazarlıklarına ilişkin görüşleri konulu çalışmasında, anne ve babaların eğitim düzeyi, kendilerine ilişkin dijital okuryazarlık değerlendirmelerini olumlu etkilemekte ve yüksek eğitim düzeyi yüksek dijital okuryazarlık değerlendirmesine neden olduğunu belirtmektedir.

Günümüzde İnternet ve bilgisayar yaşamımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Özellikle eğitim düzeyi yükseldikçe bireylerin İnternet ve bilgisayara olan ihtiyaçları da artmaktadır. Bireyler alışveriş, banka, ödemeler, gibi birçok gereksinimini İnternet ve bilgisayar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda eğitim düzeyi yüksek bireyler bu ihtiyaçlarını dijital ortamlardan sağlamaktadırlar. Yapılan çalışmada görüldüğü ki çalışmamıza katılan öğrencilerin anne- baba eğitim düzeylerinin düşük olanlara kıyasla yüksek olanların dijital kitap sitesi “Wattpad”i kullanma oranları yine İnternet ve bilgisayar kullanımına bağlı olarak yüksek bulgulanması normal karşılanabilir.

Hikâye okuma ve yazma sitesi Wattpad’i kullanan ve kullanmayan öğrencilerin cinsiyetlerine göre Okur Öz Yeterlik Ölçeği (OÖYÖ) puanlarının karşılaştırılmasına

yönelik veriler incelendiğinde gruplar arasında, cinsiyetler arasında ve grupla cinsiyet ortak etkisinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Ekrandan (dijital okuma) okuma üzerine yapılan çalışmalar ele alındığında hem bu sonucu destekleyen hem de bu sonuçla çelişen araştırmalara ulaşmak mümkündür. İleri, (2011) ekrandan okumanın 5. sınıf öğrencilerinin bilgilendirici ve öyküleyici metin türünde okuduğunu anlama düzeylerine etkisi üzerine yaptığı araştırmanın bulgularına göre öyküleyici metinleri ekrandan okuyan öğrenciler ile basılı kitaptan okuyan öğrenciler arasında okuduğunu anlama düzeyleri yönünden anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Metinleri bilgisayar ekranından okuyan öğrenciler ile basılı materyalden okuyan öğrencilerin okuma motivasyonu düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Benzer şekilde Grimshaw, Dungworth, McKnight ve Morris'in (2007) yaptıkları çalışmada elektronik kitapların çocukların okuduğunu anlama düzeylerinde ve okuma zevklerinde anlamlı bir etki yaratmadığını bulgulamıştır. Ayrıca Yaman ve Dağtaş (2013), Tuncer ve Bahadır (2014) yaptıkları çalışmada ekrandan okumayla basılı materyalden okuma arasında okuduğunu anlama becerisi yönünden bir farklılık olmadığını tespit etmiştir. Dağtaş (2013) yaptığı çalışmada öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun, genelde bir metni ekrandan okumanın yerine basılı sayfadan okumayı tercih ettiğini belirtmiştir. Bu durum araştırmanın bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. İleri, (2011) ekrandan okumanın 5. Sınıf öğrencilerinin bilgilendirici ve öyküleyici metin türünde okuduğunu anlama düzeylerine etkisi üzerine yaptığı araştırmanın bulgularına göre bilgilendirici metinleri ekrandan okuyan öğrenciler ile basılı kitaplardan okuyan öğrenciler arasında okuduğunu anlama düzeyleri ekrandan okuyanların lehine anlamlı düzeyde yüksek çıkmıştır. Alevli (2014) ekrandan okumanın 8. Sınıf öğrencilerinde okuduğunu anlamaya etkisini belirlemeye çalışmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin ekrandan okuduğunu anlama puanları, basılı materyalden okuduğunu anlama puanlarından istatistiksel olarak anlamlı derecede yüksek bulunmuştur.

Yeni kuşaklar küçük yaşlardan itibaren bir ekranla tanışan, ekrandan bir şeyler okuyan veya seyreden, teknolojiyle büyüyen kuşaklardır. Bu nedenle küçük yaşlardan itibaren tablet, telefon, bilgisayar ve İnternet'i aktif bir şekilde kullanmaktadırlar. Ekranla alışık olarak büyüyen bu kuşakların ekrandan okumayla basılı kitaptan okumayı benzer algılamalarına neden olmuş olabilir. Ekrandan okumayı sonradan öğrenmemiş

hem ekrandan okumayı hem de basılı kaynaktan okumayı aynı zaman diliminde öğrenen bu kuşağın ekrandan okumayı basılı kitaptan okumak gibi algılamasına neden olduğu düşünülmektedir. Böylece dijital kitap okuyan öğrenciler basılı kitap okuyan öğrenciler arasında okuma öz yeterliği açısından bir fark bulunamamış olabilir. Başaran (2014)'te yaptığı çalışmada ekrandan okuma ile basılı materyalden okuma konusunda gerçekleştirilen çalışmaların bir kısmının ekrandan okuma lehine bir kısmının da kâğıttan okuma lehine olmasının bir çelişki olduğunu ifade etmekte ve bu çelişkinin, söz konusu araştırmalarda kullanılan metinlerin uzunluğu ve sınıf seviyesi ile bu araştırmada kullanılanların farklı olmasından kaynaklandığını ifade etmektedir.

Dağtaş (2013) yaptığı çalışmada öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun, genelde bir metni ekrandan okumanın yerine basılı sayfadan okumayı tercih ettiğini ifade etmiştir. Öğrencilere rol model olmada ve öğrencilerin çağın gereklerine göre yetiştirilip donanımlı hale getirilmesinde öğretmenlerin rolü büyüktür. Gelişen teknolojiyi takip eden, eğitimdeki yenilikçi uygulamaları öğrenme-öğretme durumlarında aktif kullanan öğretmenler ancak çağın ihtiyaçları karşısında donanımlı öğrenciler yetiştirebilirler. Gelişen teknolojiyle birlikte öğrenciler yeni nesil okuma ve yazma eylemlerinde bulunmakta daha çok herhangi bir ekrandan okuma ve yazma gerçekleştirmektedir. Durulap vd'leri (2013) de yaptıkları çalışmada bilgisayar ve İnternet'in gençler için önemli olduğunu, İnternet'in bireyler tarafından okuma amacıyla kullanıldığını ve okuma faaliyetlerinin İnternet ortamına kaydığını belirtmektedir. Wattpad gibi dijital kitap yazma ve okuma sitesinin ülkemizde kısa sürede büyük bir öğrenci kitlesi tarafından kullanılması, gelecekte dijital okumanın şimdikinden çok daha fazla yaygınlaşacağını göstermektedir. Dolayısıyla öğretmenlerin de bu çerçevede kendilerini güncellemelerinin ve dijital kitapların sunduğu imkânlardan sınıf ortamında faydalanmalarının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Hikâye okuma ve yazma sitesi Wattpad'den kitap okuyan öğrencilerin cinsiyetlerine göre okur öz yeterlik puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Öztürk (2015) ortaokul öğrencilerinin okur öz yeterlikleri üzerine yaptığı araştırmada ortaokul öğrencilerinin okur öz yeterlik puan ortalamalarının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını saptamıştır. Başaran'ın (2014) 4. sınıflarla yaptığı çalışmada hem basılı materyalden hem de ekrandan okurken metni anlama, okuma hızı ve metne karşı geliştirilen tutum üzerinde cinsiyet değişkeninin anlamlı bir etkisinin olmadığı

sonucuna varılmıştır. Bu durum araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Diğer taraftan cinsiyetin okuma üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik yapılan birçok çalışmada kızların erkeklere göre daha başarılı oldukları yönünde tespitler elde edilmiştir. Alevli (2014) “Ekrandan Okumanın 8. Sınıf Öğrencilerinde Okuduğunu Anlamaya Etkisi”ni belirlemeye çalıştığı araştırmasında kız öğrencilerin ekrandan okuduğunu anlamada erkek öğrencilere göre istatistiksel olarak daha başarılı olduğu görülmüştür. Bunun yanında okuduğunu anlama başarısını cinsiyet açısından inceleyen çalışmalar vardır. Uçgun (2014) 8. sınıf öğrencilerinin okur öz yeterliklerini incelediği araştırmasında, öğrencilerin okur öz yeterlik düzeylerinin cinsiyete göre kızlar lehine anlamlı farklılık gösterdiğini tespit etmiştir. Tayşi (2007) çalışmasında 5. sınıf ve 8. sınıf öğrencilerinin öyküleyici metinlerde okuduğunu anlama başarısını cinsiyet değişkenine göre incelemiş, hem 5. sınıf hem de 8. sınıf düzeyinde kızların erkeklere göre daha başarılı olduklarını bulgulamıştır. Karatay (2007) üniversite öğrencileri üzerine yapmış olduğu çalışmada öyküleyici metinlerin kızların okuduğunu anlama başarısının, erkeklere göre yüksek ve anlamlı olduğunu tespit etmiştir. Öyküleyici metinlerin kız öğrenciler tarafından daha iyi anlaşıldığını ve kızların bu tür metinlerde daha başarılı olduğunu belirtmektedir. Sert (2010), “İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” konulu araştırmasında kızların okuduğunu anlama puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğunu, dolayısıyla kız öğrencilerin daha başarılı görüldüğünü belirtmektedir. Bu durum araştırmanın bulgularıyla tutarlılık göstermemektedir.

Alevli (2014) kız öğrencilerin okuduğunu anlamada erkeklere göre daha başarılı olmalarında kız öğrencilerin evde daha fazla vakit geçirdiklerini, bu durumun da kızların daha çok kitap okumalarını sağladığını ifade etmektedir. Bunun sonucu olarak kızların okuma becerilerinin daha fazla geliştiği söylenebilir. Bilgisayar ve teknoloji çağında meydana gelen gelişmeler kız öğrencilerin sosyal yaşama katılımını artırmıştır. İnternet, bilgisayar ve akıllı telefonun bu denli yaygınlaşmadığı dönemlerde kız öğrencilerin evde daha fazla geçirdikleri, bunun sonucu olarak da okumaya yönelmiş olabilecekleri söylenebilir. Ancak günümüzde İnternet ve bilgisayar teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla kız öğrenciler evde fazla vakit geçirseler bile İnternet, akıllı telefon, bilgisayar gibi teknolojik araçlarla kendilerine farklı uğraş alanları oluşturabilirler.

Araştırmanın bulgularına göre “Wattpad” sitesini kullanan ve kullanmayan öğrencilerin cinsiyetlerine göre Yazma Öz Yeterlik Ölçeği (YÖYÖ) puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ayrıca dijital okuma ve yazma sitesi “Wattpad”i kullanan ve kullanmayan öğrencilerin YÖYÖ düzeylerinin karşılaştırılmasına yönelik veriler incelendiğinde de dijital kitap okuyan öğrencilerle basılı kaynaktan kitap okuyan öğrencilerin “Yazma Öz Yeterlik Ölçeği” düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Dijital ortamlarda yazma faaliyetlerine yönelik yapılan çalışmalar, dijital öykü oluşturma sürecinin yazma becerisine etkisi, blogların yazarlık konusunda oluşturduğu yeni durumlar ve dijital yazma faaliyetlerine yönelik görüşler gibi konuları içermektedir.

Dijital öykülerin yazma becerisine etkisi ile ilgili çalışmalara katılan öğrenciler dijital öykü oluşturma eğlenceli ve zevkli olduğunu belirtmişlerdir (Baki, 2015). Baki'nin (2015) 6. sınıf öğrencileriyle gerçekleştirdiği dijital öykülerin yazma sürecine etkisi konulu çalışmasında dijital öykülerin mevcut programdaki yazma çalışmalarına göre öğrencilerin yazma öz yeterliliklerini geliştirmede daha etkili olduğu sonucuna ulaşmış, genel olarak da dijital öykülerin öğrencilerin öykü yazma becerilerini geliştirmede daha etkili olduğunu belirtmiştir. Çıralı (2014) dijital öykülerin ilkökul öğrencilerinin görsel bellek kapasitesi ve yazma becerisi üzerine etkisini incelediği araştırmasında, dijital hikâye anlatımının öğrencilerin yazma becerilerinde anlamlı bir fark yarattığı sonucuna ulaşmıştır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde dijital öykü oluşturma öğrencilerin yazma becerileri üzerinde olumlu yönde katkı sağladığı, dijital öykülerin eğitimde kullanımının yararlı olacağı, akademik başarıyı artıracığı sonucuna ulaşılmıştır (Yılmaz, Üstündağ, Güneş, Çalışkan, 2017; Kurudayıoğlu ve Bal 2014; Karakoyun, 2014; Göçen, 2014; Foley, 2013; Demirel, 2013).

Yukarıda ele alınan çalışmalar dijital öykü oluşturma yazma becerisi üzerindeki etkileri üzerinde durmaktadır. Dijital ortamda oluşturulan dijital öyküler hareketli resimler, ses ve yazının birlikte kullanılması sonucu oluşturulmaktadır. Dijital hikâyelerin birden çok duyuya hitap etmesi ve öğrencinin dijital hikâye oluşturma sürecine aktif katılımı dijital hikâyelerin, öğrencilerin yazma becerilerine ve anlama becerilerine olumlu etki yaptığı düşünülebilir. Ayrıca dijital hikâyeler bir öğretmen

gözetiminde oluşturulmaktadır. Öğrenciler dijital hikâye oluşturma aşamasında problem yaşadıkları konularda öğretmenlerinden anında dönüt alarak hikâye oluşturmaya devam etmektedirler. Böylece yazma sürecinde öğrenci yalnız kalmamaktadır. Dijital hikâyelerin hem birden çok duyuya hitap etmesi hem de öğretmen gözetiminde oluşturulması öğrencilerin dijital hikâyelere karşı olumlu bir tutum geliştirmelerine katkı sağlamış olabileceğini söylemek mümkündür.

Tüzel ve Tok (2013) dijital ortamların yazma becerisi açısından çeşitli olumlu özellikleri sunmakla birlikte olumsuz yönlerinin de olduğunu ortaya koymakta ve dijital ortamların sağlamış olduğu kolaylıklardan dolayı kullanıldığını belirtmektedir.

Temizkan, (2010) serbest yazma yaklaşımının temel kuralını, öğrencilerin yazı yazma konusundaki deneyimleriyle açıklamaktadır. Öğrenciler ne kadar çok yazarsa yazma konusunda o denli başarılı olacaktır. Öğrencilerin yazdıklarının nitelikli olmasından ziyade yazdıklarının sayısının yani ne kadar çok yazma girişiminde bulunduğu önemli olduğu ifade edilmektedir. Serbest yazma yaklaşımı böylece öğrencileri yazı yazma konusunda cesaretlendirmektedir. Demir (2013) serbest yazma puanları ile yazma özyeterlik algısı düzeyleri arasında orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki olduğunu saptamıştır. Yazma öz yeterliği yüksek olan öğrencilerin genellikle serbest konulu yazılı anlatım becerilerinin de iyi olabileceğini belirtmektedir.

Dijital ortamlar öğrencilere özgür ve serbest bir yazma ortamı sunmaktadır. Öğrenciler bu tür ortamlarda sayısız yazma denemesinde bulunabilir. Beğenmediği yazıyı kolayca değiştirme imkânına sahip olan öğrenci için konu sınırlaması da yoktur. Wattpad gibi dijital ortamda yazma ve okuma fırsatı sunan sitelerde öğrenciler istedikleri konuda özgürce sınırsız yazma denemesi yapmaktadır. Temizkan (2010) ve Demir'in (2013) serbest yazma yöntemleri ile ilgili açıklamalarından hareketle dijital ortamların serbest yazma imkânı sunması bakımından öğrencilerin yazma becerilerini olumlu etkilemesi beklenirken dijital okuma ve yazma sitesi Wattpad ile ilgili yapılan bu çalışmada dijital yazma ile yazma öz yeterlik becerisi arasında bir ilişkiye rastlanılmamıştır.

Çalışmada ulaşılan sonuçlar şöyle sıralanabilir: Bu çalışmada online dijital okuma ve yazma sitesi Wattpad'den kitap okuyan ve yazan ortaokul öğrencilerinin bu siteyi kullanım alışkanlıklarına yönelik olarak Wattpad'i kullanan kız öğrencilerin

sayısının erkek öğrencilerden fazla olduğu, Wattpad'i okuma ve yazma amacıyla kullanan ortaokul öğrencilerinin büyük bir bölümünün bu siteyi arkadaşı vasıtasıyla tanıdığı, bu sitede günlük bir saat geçirdiği, bu siteye erişimi en çok cep telefonuyla sağladığı, mekân olarak genellikle evde bu siteyi kullandığı, Wattpad katılımcılarının tamamının bu siteyi kitap okuma amacıyla kullandığı, bir bölümünün de hem okuma hem de yazma amacıyla kullandığı, öğrencilerin en çok macera türündeki kitapları okumayı tercih ettikleri, “genç kurgu” türünde kitap okuyan kız katılımcıların oranının erkek katılımcılardan anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin Wattpad'de geçirdikleri vakit ile okur öz yeterlikleri ve yazma öz yeterlikleri arasında bir ilişki bulunmadığı, Wattpad sitesini kullanan ortaokul öğrencileri ile kullanmayan ortaokul öğrencilerinin okur ve yazma öz yeterliklerinin karşılaştırılması sonucunda iki grup arasında ve cinsiyetler arasında bir ilişki bulunmadığı, her iki grubun da okuma ve yazma öz yeterlik sonuçlarının iyi düzeyde ve birbirine yakın çıktığı, Wattpad'den kitap okuyan ortaokul öğrencilerinin anne-baba eğitim düzeyinin, dijital ortamdan kitap okumayan ortaokul öğrencilerinin anne-baba eğitim düzeyinden anlamlı derece yüksek çıktığı sonucuna ulaşılmıştır. Dijital ortamdan okuma ve yazma gerçekleştiren öğrenciler ile basılı materyalden okuma ve yazma gerçekleştiren öğrenciler arasında fark olmaması öğrencilerin dijital okuma ve yazma platformlarını basılı materyaller gibi algılamış olabileceği görüşünü akla getirmektedir. Bu sonuçlardan hareketle çalışma alanıyla ilgili olarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

5.2. ÖNERİLER

- Bu araştırmada Wattpad kullanan ortaokul öğrencilerinin kullanım alışkanlıklarını ve Wattpad kullanımı ile okur ve yazma öz yeterlik arasındaki ilişki tarama türünde gerçekleştirilmiştir. Benzer bir çalışma ortaöğretim ve yükseköğretim öğrencileriyle deneysel olarak gerçekleştirilebilir.
- Wattpad sitesinde yayımlanan kitaplar veya burda yayımlanıp basılan kitaplar dil ve edebiyat, içerik ve değerler eğitimi açısından incelenebilir.
- Dijital ortamlarda üretilen metinler Türkçe dil kuralları gözetilerek oluşturulmalı, dilin yozlaşmasının önüne geçilmeye çalışılabilir.
- Dijital okuma ve yazma sitesi Wattpad'de yayımlanan kitapların tüm kullanıcılara açık olması ve şiddet, korku, alkol, sigara ve uyuşturucu

bağımlılığı, zorbalık, mafya tipleri, cinsel şiddet gibi ortaokul öğrencilerinin gelişimsel özelliklerine uygun olmayan kitap içeriklerine ulaşımlarının kolay olması öğrencilerin gelişimlerini olumsuz etkileyecektir.

- Dijital okuma ve yazma konusunda başta öğretmenler olmak üzere öğrenciler ve veliler bilinçlendirilmelidir. Veliler ortaokul çağındaki öğrencilerinin dijital ortamdaki sınırsız kitap içerisinden kendisine uygun olanı seçmede zorlanacak öğrencilere gerekli desteği vermelidir.
- Tamamen orijinal ve Türkçe online kitap okuma ve yazma sitesinin kurulmasına yönelik çalışmalar yapılabilir.
- MEB, dijital ortamlara doğru kaymaya başlayan dijital yazma ve okuma faaliyetlerine yönelik hizmet içi seminerler düzenlemeli, bu konudaki gelişmeler hakkında öğretmenleri bilgilendirmelidir.
- Wattpad gibi öğrencilerin hem okuma hem de yazma faaliyetlerine katkı sunacak ortamların site yöneticileri; öğrencilerin gelişimsel ve psikolojik özelliklerini de göz önünde bulundurarak Wattpad sitesi içerisine ortaokul öğrencilerine yönelik veya ergelik dönemindeki gençlere yönelik özel bölümler oluşturmalı, böylece öğrencilere kendilerine uygun kitaplara güvenli bir şekilde ulaşma olanağı sunmalıdır.

KAYNAKÇA

- Acar, Ç. (2015). *Anne ve Babaların İlkokul Ortaokul ve Lise Öğrencisi Çocukları ile Kendilerinin Dijital Okuryazarlıklarına İlişkin Görüşleri*.(Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Adalı, O. (2010). *Etkileşimli ve Eleştirel Okuma Teknikleri*. İstanbul: Toroslu Kitaplığı.
- Ağaç, S., & Harmankaya H. (2009). “İlköğretim Birinci Kademe Öğrencilerinin Giysi Tercihleri ve Giysi Satın Alma Davranışlarına Etki Eden Faktörler”. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 1-13.
- Akın, E. (2015). *Çoklu Ortam Uygulamalarına Dayalı Öğretimin 6. Sınıf Öğrencilerinin Anlama Becerilerine ve Türkçe Dersi Tutumlarına Etkisi (Muş İl Örneği)*. (Doktora Tezi). Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aksaçlıoğlu, G.A., & Yılmaz, B. (2007). “Öğrencilerin Televizyon İzlemeleri ve Bilgisayar Kullanmalarının Okuma Alışkanlıkları Üzerine Etkisi”. *Türk Kütüphaneciliği*, 21(1), 3-28.
- Aksan, D. (2003). *Her Yönüyle Dil*. (3. Baskı). Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Alevli, O. (2014). *Ekrandan Okumanın 8. Sınıf Öğrencilerinde Anlamaya Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Uşak: Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Anameriç, H., & Rukancı, F. (2003). “E-kitap teknolojisi ve kullanımı”. *Türk Kütüphaneciliği*, 17(2), 147-166.
- Arıcı, A.F. (2012). *Okuma Eğitimi* (3.Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Aydemir, İ. Z., Öztürk, E., & Horzum, M.B. (2013). “Ekrandan Okumanın 5. Sınıf Öğrencilerinin Bilgilendirici ve Öyküleyici Metin Türünde Okuduğunu Anlama Düzeylerine Etkisi”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(4), 2263-2276.
- Aydoğan, D. (2014). “Romanda Dijitalleşme: E-Kitap”. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication – TOJDAC*, 4(4), 16-32.
- Ayrancı, B.B. (2013). *İlköğretim Öğrencilerinin Yazma Becerisinin Geliştirilmesinde Çağrışım Tekniğinin Kullanımı*. (Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Baki, Y. (2015). *Dijital Öykülerin Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Yazma Sürecine Etkisi*. (Doktora Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bandura, A. (1989). "Human Agency in Social Cognitive Theory." *American psychologist*, 44(9), 1175.
- Barış, A. (14 Ocak 2017). Genç yazar Büşra Küçük: Kötü Çocuk serisi Yerli 'Alacakaranlık' olacak. <http://www.hurriyet.com.tr/genc-yazar-busra-kucuk-kotu-cocuk-serisi-yerli-alacakaranlik-olacak-40335916> (Erişim Tarihi: 05.09.2017).
- Başaran, M. (2014). "4. Sınıf Seviyesinde Ekrandan ve Kâğıttan Okumanın Okuduğunu Anlama, Okuma Hızı ve Metne Karşı Geliştirilen Tutum Üzerindeki Etkisi". *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 248-268.
- Becel, A. (2013). "Bilişim Teknolojileri Ekseninde Yazarlık ve Yazma Becerileri Dersine Yönelik Bir Değerlendirme". *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(3), 61-81.
- Bedir, S., Polat, D., & Dikmen, A.T. (2011). "Atatürk Üniversitesi Narman Meslek Yüksek Okulu Öğrencilerinin Sigara Kullanımını Etkileyen Faktörler". *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 25(2), 237-248.
- Bozkurt, A., & Bozkaya, M. (2013). "Etkileşimli e-kitap: Dünyü, Bugünü ve Yarını. *Akademik Bilişim 2013*, 375-381.
- Börekçi G. (26 Temmuz 2015). 18 Altı Wattpad Yazarları Başlı Başına Bir Gezegen. <http://www.haberturk.com/yazarlar/gulenay-borekci/1107552-18-alti-wattpad-yazarlari-basli-basina-bir-gezegen> (Erişim Tarihi: 04.09.2017)
- Börekçi, M. (2009). *Türkiye Türkçesinde Yapı ve İşlev Bakımından Sözcükler*. Erzurum: Eser Ofset Matbaacılık.
- Börekçi, M. (2015). "Bir Bilim Alanı Olarak Türkçe Ve Türkçe Eğitimi". *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDER)*, ÖS-II, 405-414.
- Büşra Küçük Kimdir, (10 Ocak 2017). <http://www.kitapsozler.com/busra-kucuk-kimdir/> (Erişim Tarihi: 04.09.2017)

- Büşra Yılmaz Kimdir, (27 NİSAN 2017). <https://www.kitapsozler.com/busra-yilmaz-kimdir/> (Erişim Tarihi: 04.09.2017).
- Cavajal, D. (9 Aralık 1999). Racing to Convert Books to Bytes. <http://partners.nytimes.com/library/tech/99/12/biztech/articles/09book.html> (Erişim Tarihi: 26.11.2016).
- Çatal, D. (2008). *Çocuk Hikâye Kitaplarının E-Kitap Olarak İnternet Ortamında Yapılandırılması ve Billur Köşk ile Elmas Gemi Masalı İçin Uygulama Çalışması*. (Sanatta Yeterlik Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çelik, T. (2015). “Öğrencilerin E-Kitap Okuma Tutumlarının İncelenmesi”. *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 10 (3), 271-284.
- Çıralı, H. (2014). *Dijital Hikâye Anlatımının Görsel Bellek Ve Yazma Becerisi Üzerine Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çoban, O. (2015). “Yoksa Sen Daha Okumadın Mı?:Bir Online Okuma Platformu Olarak Wattpad ve Sanal Dünyanın Gençlerinde Sanal Okuma Kültürü” *[Bildiri]*. *Tacettin Şimşek, Bican Veysel Yıldız (Ed.). II. Uluslararası Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri*, 23-24 Ekim 2015, (ss. 593-598), İstanbul: Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Yazarları Birliği.
- Dağtaş, A. (2013). “ Öğretmenlerin Basılı Sayfa ve Ekrandan Okuma Tercihleri İle Eğitimde Elektronik Metin Kullanımına Yönelik Görüşleri”. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(3), 137-161.
- Davarcı, N. (2013). *İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Kitap Okuma Alışkanlığı İle Bilgisayar - İnternet Kullanımı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Demir, T. (2013). “İlköğretim Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerileri ile Yazma Öz Yeterlik Algısı İlişkisi Üzerine Bir Çalışma”. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(1), 84-114.

- Demirel, Ö. (1999a). *İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Demirel, Ö. (1999b). *İlköğretim Okullarında Yabancı Dil Öğretimi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Demirel, Ö., & Şahinel, M. (2006). *Türkçe Öğretimi* (7. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Demirer, V. (2013). *İlköğretimde e-öyküleme kullanımı ve etkileri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Durualp, E., Çiçekoğlu, P., & Durualp, E. (2013). “Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Kitap Okumaya Yönelik Tutumlarının İnternet Ve Kitap Okuma Alışkanlıkları Açısından İncelenmesi”. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(1),115-132.
- Epçaçan, C., & Demirel, Ö. (2011). “Okuduğunu Anlama Öz Yeterlik Algısı Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (16), 120-128.
- Esmer, B., & Ulusoy, M. (2015). “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Elektronik Ortamlarda Okuma Becerilerinin Değerlendirilmesi”. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(37), 734-746.
- Foley, M.L. (2013). *Digital storytelling in primary-grade classrooms*. Unpublished Doctoral Dissertation, Arizona State University, Pheonix.
- for Business. <http://business.wattpad.com/> (Erişim Tarihi: 03.09.2017).
- Göçen, G. (2014). *Dijital Öyküleme Yönteminin Öğrencilerin Akademik Başarı ile Öğrenme ve Ders Çalışma Stratejilerine Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Grimshaw S., Dungworth N., McKnight, C., & Morris, A. (2007) .Electronic books: children’s reading and comprehension. *British Journal of Educational Technology*, 38(4), 583–599.
- Güneş, F. (2011). “Dil Öğretim Yaklaşımları ve Türkçe Öğretimindeki Uygulamalar”. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15),123-148.

- Güneş, F. (2012). “Okuma ve Zihni Yönetme”. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(18), 1-15.
- Gürcan, H.İ. (2005). *E-kitap yayıncılığı ve uygulamaları*. X. Türkiye'de Internet Konferansı'nda sunulan bildiri. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi. <http://inet-tr.org.tr/inetconf10/bildiri/54.doc> (Erişim Tarihi: 27 KASIM 2016).
- Karakaş, R. (2011). “Okul Öncesi Dönemde Masalların Ana Dili Gelişimine Etkisi Üzerine Bir Değerlendirme” [Bildiri]. *Uluslararası Türkçe Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı*, 15-16 Aralık 2011, (ss: 263-268), Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Karatay, H. (2011). *Okuma Eğitimi Kuram ve Uygulama*. Ankara: Berikan Yayınevi.
- Hillesund, T. (12.09.2007). “Reading Books in the Digital Age Subsequent to Amazon, Google and the Long Tail”, *First Monday*, 12(9). <http://firstmonday.org/ojs/index.php/fm/article/view/2012/1887> (Erişim Tarihi: 09-06-2017).
- <http://www.wattpadnasilkullanilir.com/wattpad-nedir/> (Erişim Tarihi: 07/05/2017)
- Işık, A. D. (2013). “Elektronik Kitapların Eğitimde Kullanılabilirliği”. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 395-411.
- İleri, Z. (2011). *Ekrandan okumanın ilköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama ve Okuma Motivasyonu Düzeylerine Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- İnanç, B. Y., & Yerlikaya, E. E. (2011). *Kişilik kuramları* (4. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- İpşiroğlu, Z. (2006). *Yaratıcı Yazma Çalışmalarında Yazınsal Metinlerin İşlevi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Wattpad'in kullanıcı sayısı Türkiye'de 3 milyona ulaştı. <http://www.istekobi.com.tr/kobi-bilgi-merkezi/haberler/wattpad-in-kullanici-sayisi-turkiye-de-3-milyona-ulasti-h32585.aspx> (Erişim Tarihi: 04.09.2017).
- Kaleağası, İ. (2009). *İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Beceri Düzeyleri ile Türkçe Dersi Akademik Başarısı Arasındaki İlişkinin*

Belirlenmesi.(Yüksek Lisans Tezi). Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kara, M. (12 Kasım 2015). Türkiye, 3 Milyon Kullanıcısıyla Watsapp'ın En Popüler Olduğu Üçüncü Pazar, <https://webrazzi.com/2015/11/12/turkiye-3-milyon-kullanicisiyla-watsappin-en-populer-oldugu-ucuncu-pazar/> (Erişim Tarihi:

Karaburç, H. (12 Nisan 2017). Gençlik Edebiyatı Watsapp Diyarında. <http://www.yenisafak.com/hayat/genclik-edebiyati-watsappdiyarinda-2642460> (Erişim Tarihi:04.09.2017).

Karakoyun, F. (2014). *Çevrimiçi ortamda oluşturulan dijital öyküleme etkinliklerine ilişkin öğretmen adayları ve ilköğretim öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi*. (Yayımlanmış Doktora Tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Karasar, N. (2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (28. Baskı). İstanbul: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kasımoğlu, M. (2014). *Ortaokul 7. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karatay, H. (2011). *Okuma Eğitimi Kuram ve Uygulama*. Ankara: Berikan Yayınevi.

Karatay, H. (2007). *İlköğretim Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okuduğunu Anlama Becerileri Üzerine Alan Araştırması*. (Doktora Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kılıç, F. (8 Aralık 2015). 100 bini aşan Tokatlı Yazarımız. http://www.tokatgazetesi.com/hll_haber_detay.php?id=29756#.WemY2lWRcc. (Erişim Tarihi: 05.09.2017).

Kurudayıoğlu, M., & Bal, M. (2014). “Ana Dili Eğitiminde Dijital Hikâye Anlatımlarının Kullanımı”. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 74-95.

- Kurudayıoğlu, M., & Tüzel, S. (2014). “21. Yüzyıl Okuryazarlık Türleri, Değişen Metin Algısı ve Türkçe Eğitimi”. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (28), 0-298. Retrieved from <http://tubar.dergipark.gov.tr/tubar/issue/16969/177280>
- Kuvaç, K. B. E. (2008). *Yaratıcı Yazma Tekniklerinin Öğrencilerin Türkçe Dersine İlişkin Tutumlarına ve Türkçe Dersindeki Başarılarına Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Menteşe, M. (2013). *Sosyal Medya Ortam ve Araçlarının Eğitimde Kullanımına İlişkin Okul Yöneticilerinin ve Öğretmenlerin Görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2012a). *Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Okuma Becerileri Dersi Öğretim Programı*. Ankara: MEB Yayınevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2012b). *Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Yazma Becerileri Dersi Öğretim Programı*. Ankara: MEB Yayınevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2015). *Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: MEB Yayınevi.
- National Writing Project (2013). 04.05.2017 tarihinde <http://www.nwp.org/> adresinden alınmıştır.
- Nawotka, E. (31 July 2015). Will Wattpad Attract a Billion Users? CEO says “Easy”. <https://publishingperspectives.com/2015/07/will-wattpad-attract-a-billion-users-ceo-says-easy/> (Erişim Tarihi:03.09.2017).
- Nawotka, E. (8 September 2010). By Sticking with Java, E-Book Publisher Wattpad Exhibits Huge International Growth. <https://publishingperspectives.com/2010/09/by-sticking-with-java-e-book-publisher-wattpad-exhibits-huge-international-growth/> (Erişim Tarihi:03.09.2017).
- Önder I., & Atılğan D., (2010). “Elektronik Kitap ve Gelişim Süreci”, https://www.academia.edu/17206552/Elektronik_Kitap_ve_Gelişim_Süreci. (Erişim Tarihi: 23.10.2016).

- Önder, I. (2010). *Elektronik Kitap Olgusu ve Türkiye’de Durum*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Önder, I. (2011). “e-Kitap ve Dünyada Elektronik Kitap Yayıncılığı”. *Türk Kütüphaneciliği*, 25 (1), 97-105.
- Öngöz, S., & Mollamehmetoğlu, M.Z. (2013). “5. Sınıf Öğrencilerinin Elektronik Kitap Algısı”. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 2(3), 30-43.
- Örgen, E. (2012). Yazılı Anlatımın Amacı Nedir?. M. Kaçalın, E. Örgen & K. Altun (Ed). *Yazılı ve Sözlü Anlatım* (ss. 19-54) içinde. Ankara: Elhan Yayınları.
- Özbay, M.(2013). *Anlama Teknikleri:1 Okuma Eğitimi (3. Baskı)*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özbay, M., & Özdemir, O. (2014). “Türkçe Öğretim Programı İçin Bir Öneri: Dijital Okuryazarlığa Yönelik Amaç ve Kazanımlar”. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 2 (2), 31-40.
- Özdemir, H., Altınkaynak, E., & Aça, M. (2011). *Üniversitelerin Önlisans ve Lisans Programları için Türk Dili ve Kompozisyon*. Ankara: Kültür Ajans Tanıtım ve Organizasyon.
- Özen, M. (2014). *5. Sınıf Öğrencilerinin Kâğıttan Okuma ile Ekrandan Okuma Arasında Metin Türlerine ve Cevap Kaynaklarına Göre Anlam Kurma Farklılıkları*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özmen, F., Aküzüm, C., Sünkür, M. & Baysal, N. (2011, Mayıs). “Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitsel Ortamlardaki İşlevselliği”. In *6th International Advanced Technologies Symposium (IATS’11)*, 16-18.
- Öztürk, B. K. (2015). “Ortaokul Öğrencilerinin Okur Öz Yeterlikleri Üzerine Bir Araştırma: Adana İli Örneği”. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8, 908-936.
- Öztürk, E. ve Can, I. (2013). “İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Elektronik Kitap Okumaya İlişkin Görüşleri”. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 171, 137-153.
- Parsa, A. F. (2004). “İmgenin Gücü Ve Görsel Kültürün Yükselişi”. *Ana Dili*, 33, 59-66.

- Pearman C.J. (2008). Independent Reading of CD-ROM Storybooks: Measuring Comprehension with Oral Retellings. *The Reading Teacher*, 61(8), 594-602.
- Resnick, M. (2002). Rethinking learning in the digital age. *In the Global Information Technology Report: Readiness for the Networked World*, 3, 32-36.
- Sallabaş, M. E. (2008). “İlkoğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okumaya Yönelik Tutumları ve Okuduğunu Anlama Becerileri Arasındaki İlişki”. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(6), 141-155
- Salman, U. A. (30 Temmuz 2015). Aşk Romanında Watsapp Çağı. <http://www.aljazeera.com.tr/al-jazeera-ozel/ask-romaninda-watsapp-cagi> (Erişim Tarihi: 05.04.2017).
- Schultz, E. S., Schultz, P. D. (2007). *Modern Psikoloji Tarihi*. (Çev.: Yasemin Aslay). İstanbul: Kaknüs Yayınları. (2004).
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya* (12. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya* (12. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sert, A. (2010). *İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Sever, K., Kaya, Z., & Aslan, C. (2006). *Etkinliklerle Türkçe Öğretimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Sever, S. (2004). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*(4.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Shiratuddin, N., Landoni, M., Gibb, F. & Hassan, S. (2003). “E-book technology and its potential applications in distance education”. *Journal of Digital Information*, 3(4).
- Soydan, E. (2012). “E- Kitap Teknolojisi ve Basılı Kitabın Geleceği” [Elektronik Sürüm]. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1), 389-399.

- Şeker, R., Çınar, D., & Özkaya, A. (2004).” Çevresel Faktörlerin Üniversite Öğrencilerinin Başarı Düzeyine Etkileri”. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 6-9.
- Şengül, M. (2013). “Ortaokul Öğrencilerine Yönelik ‘Yazma Öz Yeterlikleri Ölçeği’ Geliştirme Çalışması”. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 17(1), 81-94.
- Şengül, M. (2013). “Ortaokul Öğrencilerine Yönelik ‘Yazma Öz Yeterlikleri Ölçeği’ Geliştirme Çalışması” . *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 171 (171), 81-94. Retrieved from <http://dergipark.gov.tr/tsadergisi/issue/21497/230489>
- Şişman, M. (2014). *Eğitim Bilimine Giriş* (12. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Tayşi, E. K. (2007). *İlköğretim 5.ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Hikâye ve Deneme Türü Metinlerindeki Okuduğunu Anlama Becerilerinin Karşılaştırılması (Kütahya İli Örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Temizkan, M. (2010). “Türkçe Öğretiminde Yaratıcı Yazma Becerilerinin Geliştirilmesi”. *TÜBAR-XXVII*, 621-643.
- Temizyürek, F., ÇOLAKOĞLU, B. K., & Coşkun, S. (2013). “Dokuzuncu Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(2), 114-50.
- Tuncer, M., & Bahadır, F. (2014). “EFFECT OF SCREEN READING AND READING FROM PRINTED OUT MATERIAL ON STUDENT SUCCESS AND PERMANENCY IN INTRODUCTION TO COMPUTER LESSON”[Ekrandan Okuma ve Basılı Materyalden Okumanın Bilgisayar Dersine Girişte Kalıcılığa ve Öğrenci Başarısına Etkisi]. *TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 13(3), 41-49.
- TÜİK (2011). *Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2011, Haber Bülteni*, www.tuik.gov.tr. (Erişim Tarihi: 17.09.2011).
- TÜİK (Türkiye İstatistik Kurumu)(2016). *Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması*. www.tuik.gov.tr. (Erişim Tarihi: 11/11/2016).

- Türker, F. M. (2014). *Web Tabanlı Uzaktan Türkçe Öğretimi Uygulamalarının Yazılı Anlatım Dersinde Başarı ve Tutuma Etkisi*. (Doktora Tezi). Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tüzel S. ve Tok M. (2013). “Öğretmen Adaylarının Dijital Yazma Deneyimlerin İncelenmesi”. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, XV, 577-596.
- Uçgun, D. (2014). “8. Sınıf Öğrencilerinin Okur Öz Yeterliklerinin İncelenmesi: Niğde İli Örneği”. *International Journal of Language Academy*, 2(2), 38-47.
- Ülke, Y. B. (2016). *Digitalization Of The Book Publishing Industry: A Study On The E-Book Publishing In Turkey*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yeditepe University Department Of Visual Communication Design.
- Ünal, M.F. (2016). “Gösterge Bilimin Serüveni”. *Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 3(6), 379-398.
- Wattpad Hakkında Düşünceler. (3 Mayıs 2016). Wattpad Hakkında Düşünceler. (3 Mayıs 2016). <https://wishthelibrary.wordpress.com/2016/05/03/wattpad-hakkinda-dusunceler/> (Erişim Tarihi:04.09.2017)
- WattPad Nedir? - WattPad Hakkında Bilgi | Wattpad Nasıl Kullanılır?. <http://www.wattpadnasilkullanilir.com/wattpad-nedir/> (Erişim Tarihi: 07/05/2017).
- Wattpad Pressroom. <https://www.wattpad.com/press/> (Erişim Tarihi: 03.09.2017).
- Wattpad. <https://www.wattpad.com/> (Erişim Tarihi: 20.11.2016).
- Wattpad Nedir? Wattpad Nasıl Kullanılır?. <http://www.radikal.com.tr/teknoloji/wattpad-nedir-wattpad-nasil-kullanilir-1189012/> (Erişim Tarihi: 17.05.2017).
- Yalçın, Z. S. (2015). “Okuma Kültürü Oluşturmada Gençlik ve Edebiyat. [Bildiri]. *Tacettin Şimşek, Bircan Veysel Yıldız (Ed.). II. Uluslararası Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu Bildirileri*, 23-24 Ekim 2015, (ss. 75-81), İstanbul: Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Yazarları Birliği. 75.
- Yaman, H., & Dağtaş, A. (2013). “Ekrandan Okumanın Okuduğunu Anlamaya Etkisi”. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1 (2), 64-79.

“Yeşilay, Wattpad’ın Gizli Tehlikelerine Karşı Aileleri Uyarıyor.
<http://www.yesilay.org.tr/tr/haberler/detay/yesilay-wattpadin-gizli-tehlikelerine-karsi-aileleri-uyariyor> (Erişim Tarihi:04.09.2017).

Yılar, R. (2012). Okuma Kültürü. M. Kaçalın, E. Örgen ve K. Altun (Ed). *Yazılı ve Sözlü Anlatım* (55-87). Ankara: Elhan Yayınları.

Yılmaz, Y. (2010). *Türkçede Dil Yanlılıkları* (2. Baskı). İstanbul: Özel Kitaplar.

Yılmaz, Y., Üstündağ, M. T., Güneş, E., & Çalışkan, G. (2017). “Dijital Hikâyeleme Yöntemi ile Etkili Türkçe Öğretimi”. *Eğitim Teknolojisi Kuram Ve Uygulama*, 7(2), 254-275.

EKLER

EK 1: TEZ UYGULAMA İZİN BELGESİ

T.C.
BİTLİS VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 67429907-44-E.471827 12.01.2017
Konu : Bilimsel ve Eğitim Anaçlı
Tez Çalışması

SİİRT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

İlgi : a) 04/01/2017 tarih ve 85 sayılı yazınız.
b) 11/01/2017 tarih ve 436265 sayılı Valilik Oluru.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, tezli Yüksek Lisans öğrencisi Cihan CAYHAN'ın yürütmekte olduğu "Ortaokul Öğrencilerinin Wattpad Uygulaması Kullanımı ile Okuma ve Yazma Öz Yeterlilikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı ölçek çalışmasını İlimiz Merkez 100. Yıl Ortaokulu, Şehit Mahir Ayabak Ortaokulu ve Selahaddin Eyyubi Ortaokullarında uygulayabilmesi ile ilgili Valilik Oluru yazımız ekinde gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim

Kayahan SUBAŞI
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdür V.

EK: Valilik Oluru (1 sayfa)

Hüsrevpaşa Mah. Hükümet Konağı Kat 3 Bitlis
Elektronik Ad: www.meb.gov.tr
E-posta: bitlis@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Cahit İLBARS V.H.K.I
Tel: (0 434) 280 13 53
Faks: (0 434) 280 13 59

evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evrakorgu.meb.gov.tr> adresinden eb51-5608-3225-8d25-8003 koda ile teyit edilebilir.

EK 2: KİŞİSEL BİLGİ FORMU**KİŞİSEL BİLGİ FORMU**

Sevgili Öğrenciler,

Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Yüksek Lisans Programında yürüttüğüm tez çalışmam için araştırma yapmaktayım.

Aşağıda sunulan anket ve ölçekler Wattpad uygulamasının öğrencilerin dil becerilerinden yazma ve okuma becerilerine etkisinin incelenmesi amacıyla sizlere ulaştırılmıştır. Her bir ölçeği yanıtlamaya geçmeden önce ölçek başlarında sunulan kısa açıklamaları dikkatlice okuyunuz. Lütfen ölçeklerdeki her cümleyi cevapladığınızdan emin olunuz. Vereceğiniz cevaplar bilimsel bir çalışma için kullanılacaktır ve hiç kimse ile paylaşılmayacaktır. Aşağıdaki ankette ve ölçeklerde yer alan soruların hepsini cevaplamanız bu araştırmanın sonuçları açısından önem taşımaktadır.

Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Cihan CAYHAN
(Türkçe Öğrt.)

Lütfen aşağıdaki boşluklardan size uygun olan seçeneği (X) işareti doldurunuz.

1. Cinsiyet : K ( ) E ( )   **2. Yaş :**.....   **3. Sınıfınız:**.....   **Türkçe Dersi Not Ortalamanız:**.....

4.Ailenizin gelir durumunu belirtiniz: 1000TL-2000TL( )   2000TL-3000TL ( )
3000TL-5000TL( )

5. Annenizin eğitim düzeyini belirtiniz?

Okuryazar değil ( ) İlkokul ( ) Ortaokul( ) Lise ( ) Üniversite( )

6. Babanızın eğitim düzeyini belirtiniz?

Okuryazar değil ( ) İlkokul ( ) Ortaokul( ) Lise ( ) Üniversite( )

7. Evinizde internet bağlantısı bulunmakta mıdır? Evet ( ) Hayır ( )

8. Hangi araçlarla interneti kullanmaktasınız?

Dizüstü/Masaüstü Bilgisayar ( ) Cep Telefonu ( ) Tablet ( ) Diğer.....

9. Wattpad uygulamasını kullanıyor musunuz? Evet ( ) Hayır ( )

Cevabınız evet ise aşağıdaki soruları cevaplayınız; hayır, ise 2. sayfaya geçiniz.

10.Wattpad uygulamasıyla nasıl tanıştınız? Arkadaş ( ) Sosyal Medya ( )
Televizyon ( ) Diğer.....

11. Wattpad uygulamasında günlük ne kadar zaman geçirmektesiniz?

1 Saat ( ) 1-3 Saat ( ) 3-5 Saat ( ) 5 Saatten fazla ( )

12. Wattpad uygulamasını hangi teknolojik araçla kullanmaktasınız?

Dizüstü/Masaüstü Bilgisayar ( ) Cep Telefonu ( ) Tablet ( ) Diğer.....

13. Wattpad uygulamasını genellikle nerede kullanmaktasınız?

Evde ( ) Okulda ( ) Yolda ( ) Kütüphanede ( ) Diğer .....

14. Wattpad uygulamasını ne sıklıkta kullanmaktasınız? Her gün ( ) İki günde bir ( ) Haftada bir ( )

15. Wattpad uygulamasını hangi amaçla kullanırsınız?(Birden fazla madde işaretleyebilirsiniz)

Kitap Yazma ( ) Şiir Yazma ( ) Kitap Okuma ( ) Şiir Okuma ( ) Diğer.....

16. Wattpad'te hangi türdeki kitapları okumayı tercih edersiniz?

Aksiyon ( ) Fantastik ( ) Bilim Kurgu ( ) Macera ( ) Genç Kurgu ( ) Kurgu Olmayan ( ) Diğer.....

EK 3: YAZMA ÖZ YETERLİK ÖLÇEĞİ

Sevgili Öğrenciler,

Aşağıda yazı/şiir ifadeleri kullanılırken çoğunlukla ders dışı zamanlarımızda yaptığımız yazı ya da kompozisyon çalışmaları kastedilmiştir. Cümleleri dikkatlice okuduktan sonra size uygun olan seçeneği işaretleyiniz. Vereceğiniz yanıtlar yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. Boş soru bırakmayınız. Yardım ve katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Yazma Öz Yeterlikleri Ölçeği (YÖÖ)

	Aşağıda yer alan ifadelerden size en uygun olan seçeneği "X" şeklinde işaretleyiniz.	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
1	İyi bir yazar olduğumu düşünürüm.					
2	Yazarken kendimi rahat hissedirim.					
3	Yazdıklarımı sınıf ortamında yüksek sesle okumak hoşuma gidiyor.					
4	Yazarken kendi fikirlerimi kullanmayı, başkalarının fikirlerini kullanmaya tercih ederim.					
5	Artık her konu ile ilgili yazı yazabileceğimi düşünüyorum.					
6	Öğretmenim ve arkadaşlarım yazdıklarım da çok hata bulduğunda rahatsız oluyorum.					
7	Yazdığım yazılarla ilgili artık daha derin bir hoşnutluk duymaya başladım.					
8	Yazımdaki organizasyon sınıftaki diğer çocuklarıkinden daha iyidir.					
9	Yazdıklarım sınıf arkadaşlarımdan yazdıklarından daha ilgi çekicidir.					

10	Yazma becerilerimi geliştirmeye yönelik yazma çalışmaları yapmaktan daha çok hoşlanmaya başladım.					
11	Cümlelerimi diğer çocukların cümlelerinden daha iyi bir düzene koyarım.					
12	Yazımı bitirdikten sonra daha ayrıntılı bir şekilde kontrol etmeye başladım.					
13	Yazma ödevlerim için daha çok araştırma yapmaya ve fikir alışverişinde bulunmaya başladım.					
14	Yazarken çoğu zaman başkalarından yardım alırım.					
15	Yazma ödevlerimi daha detaylı yapmaya başladım.					
16	Yazımı okuyanlar üzerinde nasıl bir izlenim bırakmam gerektiği hakkında asla düşünmem.					
17	Bir yazı yazarken başka yazılar için yeni fikirler edinmeye başladım.					
18	Yazılarımı iyi bir planlama aşaması sonrasında yazmaya başladım.					
19	Kompozisyonumun veya yazımın başarılı bir çalışma olup olmadığı konusunda daha fazla endişe duymaya başladım.					
20	Yazma becerim o kadar gelişti ki artık yazdıklarımı gözden geçirip düzeltmeler yapmanın gereksiz olduğunu düşünüyorum.					
21	Yazılarımın her yönden güzel olması için sınıf arkadaşlarımdan daha çok çaba harcıyorum.					
22	Yazımı dinleyenlerin/okuyanların eskiden olduğundan daha fazla eğlendiklerini, bilgilendiklerini ve yazımdan daha fazla etkilendiklerini söyleyebilirim.					
23	Yazma uygulamaları sayesinde yazma becerim oldukça gelişti.					
24	Herhangi bir planlamaya ve hazırlığa gerek duymadan gelişgüzel yazılar yazabiliyorum.					
25	Yazmanın kişisel gelişimim için gerekli bir beceri olduğunu daha iyi fark ettim.					
26	Yazmayı sınıftaki diğer çocuklara oranla çok daha zor ve sıkıcı buluyorum.					

27	Herhangi bir konu hakkında yazı yazmak beni çok yönlü düşünmeye sevk eder.					
28	Yazmadan önce oldukça ayrıntılı bir taslak hazırlamak gerektiğini düşünüyorum.					
29	Yazılı anlatıma dayalı ödevleri, iyi bir yazar olma yolunda deneyim kazanma olarak görüyorum.					
30	Yazımda kullandığım kelimeler diğer çocukların kullandıklarından daha iyi bir anlam ve yapı bütünlüğü oluşturur.					
31	Duygu ve düşüncelerimi yazıya dökmekten çekiniyorum.					
32	Yazı yazarken eskiden olduğundan daha az yardıma ihtiyaç duyuyorum.					
33	Yazma çalışmaları sayesinde yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine daha fazla dikkat etmeye başladım.					
34	Sadece bilgi sahibi olduğum konularda iyi yazabiliyorum.					
35	Yazma ödevlerimden hiç memnun değilim.					
36	Yazma ödevlerimi yapmayı mümkün olduğunca ertelerim.					
37	Bir kompozisyon yazarken düşündüğüm tek şey iyi bir not almaktır.					
38	Yazımdaki cümleler ve paragraflar eskisinden daha fazla uyum içerisindedir.					
39	Okul etkinliklerinin dışında da yazılar (şiir, hikâye, deneme vb.) yazarım.					
40	İyi yazılar yazmak okul hayatına daha iyi odaklanmamı sağladı.					

EK 4: OKUR ÖZ YETERLİK ÖLÇEĞİ**OKUR ÖZ YETERLİK ÖLÇEĞİ**

	Aşağıda yer alan ifadelerden size en uygun olan seçeneği "X" şeklinde işaretleyiniz.	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum
1	Metnin ana düşüncesini bulabilirim.					
2	Metindeki sözcükleri güçlük çekmeden okuyabilirim.					
3	Okurken sonra gelebilecek olan ifadeyi tahmin edebilirim.					
4	Okurken bağlaçla bağlanmış iki cümle arasındaki anlamsal ilişkiyi kurabilirim.					
5	Okuduğum metindeki bilgilerin doğruluğunu değerlendirebilirim.					
6	Okurken yanlış yazılmış sözcüklerin doğru biçimlerini çıkartabilirim.					
7	Metni okurken kavrayıp kavramadığımı kontrol edebilirim.					
8	Okurken metnin yapısal özelliklerini fark edemem.					
9	Okurken cümledeki noktalama işaretlerinin anlamsal işlevini anlayabilirim					
10	Metni okuduktan sonra metni özetleyemem.					
11	Sesli okurken metindeki tüm sözcükleri doğru biçimde seslendirebilirim.					
12	Metindeki bilgilere ilişkin yorum yapabilirim.					
13	Okurken cümleler arasındaki dilbilgisel ilişkileri kurabilirim.					
14	Metindeki sözcükleri akıcı biçimde okuyamam.					
15	Okurken metinde söylenen bilgilerden söylenmeyen bilgileri çıkartabilirim.					
16	Okurken metnin bölümleri arasında anlamsal ilişkiler kurabilirim.					
17	Okurken sözcüklerin cümledeki anlamsal rolünü fark ederim.					
18	Okurken konu bilgimle metindeki bilgiyi etkileşime sokabilirim.					

19	Metni okurken metnin türünü fark edebilirim.					
20	Okurken arka arkaya gelen cümleler arasındaki anlamsal ilişkileri kurabilirim.					
21	Okurken metni kavrayıp kavramadığımı anlayabilirim.					
22	Okurken cümlenin yapısal özelliklerini fark edebilirim.					
23	Okumaya başlamadan önce okuma amacımı belirleyebilirim.					
24	Okurken eksik yazılmış sözcüklerin tam biçimlerini çıkartabilirim.					
25	Okurken okuduğum yerleri aklımda canlı tutabilirim.					
26	Metni okuma amacıma uygun bir biçimde okuyabilirim.					
27	Okurken ardından gelebilecek olan sözcüğü tahmin edebilirim.					
28	Metindeki önemli bilgiyle önemsiz bilgiyi ayırabilirim.					
29	Metindeki neden sonuç ilişkilerini kuramam.					
30	Metni okurken dikkatimi okuma boyunca canlı tutabilirim.					
31	Okuduğum metindeki sözcüklerin ve sözcük öbeklerinin mecazi anlamını kavrayamam.					
32	Okurken metindeki örtük anlamı çıkartabilirim.					
33	Okurken metnin konusuyla ilgili dünya bilgimi kullanabilirim.					
34	Okurken ardışık olmayan cümleler arasındaki anlamsal ilişkileri kurabilirim.					
35	Okuduğum metindeki bilgileri eleştirebilirim.					
36	Okurken metne ilişkin kafamda sorular oluşturabilirim.					

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Cihan CAYHAN
Doğum Yeri ve Tarihi	Bitlis , 03.04.1986
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Gaziantep Üniversitesi Kilis Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü
Y. Lisans Öğrenimi	Türkçe Eğitimi Ortak Yüksek Lisans (Siirt Üniversitesi-Atatürk Üniversitesi)
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	Cayhan, C., Akın, E . (2015). “Teog Sınavı Türkçe Dersi Sorularının Türkçe Dersi Öğretim Programındaki Kazanımlar Açısından Değerlendirilmesi”. <i>Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi</i> , (5), 106-114.
İş Deneyimi	
Stajlar	
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	MEB
İletişim	
E-Posta Adresi	dilcihanc@gmail.com
Tarih	17.11.2017